هەرێمی کوردستان - عێراق
پەرلەمانی
کوردستان - عێراق

پڕۆتۆکۆڵەکان

92

سالّی/ 2013 – بەرگی نەوەت و دوو

چاپی یەکەم/ سالّی 2013

پێڕیست

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (17) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دووشەممە 2013/5/13 ل 5

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (18) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/5/14 ل 61

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (19) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/5/15 ل 101

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (20) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/5/20 ل 145

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (21) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/5/21 ل 209

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (22) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – چوار شەممە 2013/5/22 ل 260

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (23) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – دوو شەممە 2013/5/27 ل 291

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (24) خولی سێیەمی هەڵبژاردن – سێ شەممە 2013/5/28 ل 351

پرۆتۆکۆڵی دانیشتنی ژمارە (21)

سێ شەممە رێکەوتی 2013/5/21

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2013/5/21 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی د.ارسلان بایز اسماعیل سەرۆکی پەرلەمان و، بە ئامادەبوونی بەڕێز د. حسن محمد سورە جێگری سەرۆك و، بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (21)ی خولی سێیەم, ساڵی (2013) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (21)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی سێ شەممە رێکەوتی 2013/5/21 دا بەم شێوەیە بێت:

1-خستنەروو و گفتوگۆکردنی پێشنیاری یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2-خستنەروو و گفتوکردنی پـرۆژە یاسـای هـەموارکردنی سـێیەمی یاسـای سـندوقی خانەنشـینی پـارێزەران ژمارە (18)ی سالّی 1999.

بەڕێز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشـتنی ئـەمڕۆمان دەسـت پـێ دەکـەین، پەرلـەمانی کوردسـتان، خـولی سـێیەمی هەڵبژاردن، سالّی چوارەم، خـولی گرێـدانی دووەم، ژمـارەی دانیشـتن (21) رۆژی دانیشـتن (2013/5/21) بەرنامەی کار:

بـەپێی حوکمـەکانی برگـەی (1)ی مـاددەی (20) لـە پـەیڕەوی نـاوخۆی ژمـارە (1)ی هـەموارکراوی سـالّی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاریدا بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمـارە (21)ی ئاسـایی خـولی سـێیەمی هەڵبـژاردن لـە کاتـژمێر (11)ی پـێش نیـوەڕۆی رۆژی سـێ شـەمە رێکەوتی 2013/5/21 بەم شێوەیە بێت:

1-خستنەروو و گفتوگۆکردنی پێشنیاری یاسای هـەموارکردنی سـێیەمی یاسـای پارێزەرایـەتی لـە هـەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی سالّی .1999

2-خستنەروو و گفتوکردنی پـرۆژە یاسـای هـەموارکردنی سـێیەمی یاسـای سـندوقی خانەنشـینی پـارێزەران ژمارە (18)ی سالّی 1999.

داوا دەکەین لە لیژنەی یاسایی فەرموون بۆ سەکۆی لیژنەکان، فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلـەمان، لیژنـەی یاسـایی راپـۆرتی خـۆی هەیـە لەسـەر پرۆژەکـە، بـە هـەردوو زمـانی عەرەبی و کوردی، ئامادەیە، لەبەردەمتانە، سەرەرای ئەوەش سەندیکای پارێزەرانی کوردسـتان راپۆرتێکیـان ئاراستەی پەرلەمان کردبوو، دابەشکرا لەسەر ئەندامانی پەرلەمان، تێبینی خۆیان لەسـەر پشـتگیری کردنـی پـرۆژەکە دایـە، مـاددەی یەکـەمی پـرۆژەکـە کـە لەلایـەن ژمـارەی یاسـایی ئەنـدامانی پەرلەمانـەوە پێشـکەش کراوە بەم شێوەیە:

المادة الاولى: تلغى المادة (4) من القانون و يحل محلها ما يلي:

المادة (4):

اولاً: يفتح قسم المحاماة ضمن المعهد القضائي ليكون اساساً للتطوير المهني و التأهيل لممارسة المحاماة في الاقليم.

ثانياً: للنقابة فتح دورات تأهيلية مماثلة لقسم المحاماة في المعهد القضائي لحين فتح باب القبول في المعهد وفق نفس الشروط الواردة في الفقرة (ثالثاً) من هذه المادة و ينظم ذلك بنظام خاص يصدره مجلس النقابة.

ثالثاً: يشترط فيمن يرخص له بمزاولة المهنة لاول مرة في الاقليم ان يجتاز بنجاح قسم المحاماة في المعهد القضائي او الدورة على ان يكون القبول وفق الشروط التالية:

1- حاصلاً على شهادة البكالوريوس في القانون من احدى الجامعات المعترف بها في الاقليم و العراق و ما يعادلها وفقاً لاحكام القوانين النافذة.

2- ان يكون عراقى الجنسية و مقيماً في كوردستان – العراق بصورة دائمية.

3- ان يتمتع بالاهلية القانونية الكاملة.

4- غير متجاوز الخمسين من العمر الا اذا سبق ان مارس المحاماة و كان مسجلاً في جدول النقابة او مارس القضاء او الادعاء العام في الاقليم او كان عضواً في الهيئة التدريسية لمادة القانون لمدة لا تقل عن سبع سنوات في الاقليم على ان لا يتجاوز اعمارهم عن ثلاثة و ستين سنة.

5- محمود السيرة و السمعة و اهلاً للاحترام الواجب لممارسة المهنة.

6- غير محكوم بجريمة مخلة بالشرف.

7- غير محال على التقاعد لعدم صلاحيته للخدمة بسبب مرض عضال لا يرجى من شفائه.

8- غير مشطوب اسمه من احدى النقابات بسبب تأديبي او انضباطي او مفصول من الوظائف العامة و الخاصة باسباب مخلة بنزاهة الذمة او الاداب العامة.

رابعاً: لا يجوز الجمع بين العضوية في نقابة المحامين في كوردستان و عضوية اية نقابة اخرى للمحامين في العراق.

جەنابی سەرۆکی پەرلەمان، ئەندامانی پەرلەمان، ئەو خوێندنەوەیە بەم شێوەیە کە لە پرۆژەکەدا هاتییە، لەلایەنی زمانەوانییەوە، ئێمە دەستکاریمان نەکرد، کو هاتووە ئەوا خوێندمانەوە.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بەکوردییەکەی.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یاسای سێیەم، هەموارکردنی یاسای پارێزەران، ژمارە (17)ی ساڵی 1999، ماددەی یەکەمی پرۆژەکە، ماددەی چوارەم لە یاسایەکە لادەدرێت و ئەمەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە:

ماددەی (4):

یەکەم: بەشی پارێزەرایەتی لە پەیمانگای دادوەری دەکرێتەوە بۆ ئەوەی ببێتە بنەمایەك بۆ پێشخستن و ئامادەکردن بۆ کاری پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان.

دووەم: سەندیکای پارێزەران بۆی هەیە تا ئەو کاتەی وەرگرتن لەو پەیمانگایە دەکرێتەوە خولی ئامادەکاری بۆ بەشی پارێزەرایەتی بکاتەوە، کە هاوچەشنی بەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری بێت و بەهەمان

ئەو مەرجانەی کە لەبرگەی سێیەمی ئەم ماددەیەدا هاتووە، ئەوەش بە پەیرەوێکی تایبەت رێکدەخرێت کە ئەنجومەنی سەندیکا دەری دەکات.

سێیەم: مەرجە ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار مۆڵەتی کاری پارێزەرایەتی پێدەدرێت سەرکەوتووانە لە بەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری یان خولی ئامادەکردنی پارێزەران دەرچووبێت، دەبێ وەرگرتنیش لە پەیمانگا و خولەکە بەپێی ئەم مەرجانەی خوارەوە بێت:

1-هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس بێت لە یاسا، لە یەکێك لەو زانکۆیانەی کە لە هەرێم یان لە عێراق بە فەرمی ناسراوە، یان دەرچووی بەشێك بێت کە هاوتای ئەوانە بێت بەپێی حکومی ئەو یاسایانەی کاریان پێ دەکرێت.

2- دەبێ ڕەگەزنامەی عێراقی هەبێت و لە هەرێمی کوردستاندا بەشێوەیەکی هەمیشەیی نیشتەجێ بێت.

3- لێهاتووی یاسایی تەواوی هەبێت.

4- تەمەنی لە (45) ساڵ تێپەڕ نەبێت، ئەگەر تەمەنی گەورەتر بوو دەبێ پێشتر کاری پارێزەرایەتی کردبێت، ناوی لە خشتەی سەندیکای پارێزەران تۆمار کرابێت یاخود کاری دادوەری یان داواکاری گشتی کردبێت لە هەرێم، یان بەڵایەنی کەم ماوەی (7) ساڵ لە دەستەی وانە بێژی لە ماددەی یاسا ئەندام بووبێت لە هەرێم و تەمەنیشی لە (63) ساڵ زیاتر نەبێت.

5- ناوبانگ و ڕەوشتی باش بێت و جێگەی ڕێز بێت کە بۆ کاری پیشەکە پێویستە.

6- بەتاوانێك حکوم نەدرابێت کە ئابڕوو بەربێت یان لەکەدار بێت.

7- بەهۆی نەخۆشییەکی سەختەوە خانەنشین نەکرابێ، کە لە کارەکەی ئومێدی چاکبوونەوەی لێ نەکرێت.

8- بەهۆی ڕەوشت نزمی یان تەمێ کردن یان فەسڵ بوون لە وەزیفە گشتیەکان، بەهۆکارێکی نا دروست لە ئەستۆ پاکی یان دابونەریتی گشتی ناوی لە یەکێك لە سەندیکاکان نەسڕابێتەوە.

چوارەم: نابێ ئەندامیەتی لە سەندیکای پارێزەران لە کوردستان لەگەڵ ئەندامیەتی هەر سەندیکایەکی تری پارێزەران لە عێراق پێکەوە کۆ بکرێتەوە.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی پشتگیری لە ماددەکە دەکا، دوای چاککردنەوەی سیاغەکەی، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

نوقتەی نیزامت هەیە؟ فەرموو کاك عمر.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو تێبینیەی کە کاك د. ئاراس دای بە نوقتەی نیزام، ئەوە لەسەر راپۆرتەکەی لیژنەی یاساییە، ئەو ئەمەی لایە، راست دەکا، بەلآم لە ئەصڵی پرۆژەکە کە کاك عونی خوێندیەوە زۆر تەواوە، (45) هاتووە عومر لە فەقەرە چواردا، بەلآم ئەوەی کە د. ئاراس لایەتی راپۆرتەکەی لیژنەی یاساییە، بۆیە هیچ جیاوازییەکی نییە، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ دەیەوێ قسە بکات؟ تکایە ناوەکانتان بڵێن، زۆر سوپاس، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (ئاشتی خان، سۆزان خان، کاك برهان، کاك عبدالله، د. عمر، کاك ئارام، بەفرین خان، سەرگوڵ خان، کاك عبدالسلام، هاژە خان، کاك لقمان، پەیمان خان، پەروین خان، کاك شێردڵ، د. ئاراس، کاك خورشید، د. ڕێباز، کاك کاردۆ، ئەڤین خان)، د. احمد نوقتەی نیزامت هەبوو؟ فەرموو بیڵێ.

بەڕێز د. احمد ابراهیم علی (وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێم باشە ڕەئی لیژنەی یاسایی لەسەر ماددەکە بخوێندرێتەوە، چونکە ڕاستە جیاوازی هەیە لەوەی کە لە ئەصڵی پرۆژەکە هاتووە لەگەڵ ئەوەی کە ڕەئی لیژنەی یاساییە، هەم دارشتنەوەی زمانەوانییەکە، هەمیش هەندێك گۆڕانکاری تێدا کراوە، بۆ نموونە خاڵی چوار دەڵێ (غير متجاوز الخمسين من العمر)، کە لەوێ (45)، جیاوازی هەیە، با ڕەئی لیژنەکە بخوێنێتەوە بۆ ئەوەی دوایی تیکرار ڕوونەدات، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەتا زیاتر ئەندامانی پەرلەمان ئاشنا بن لە ماددەکەو بابەتەکە پێمان باشە ڕاپۆرتەکەی لیژنەی یاسایی بخوێندرێتەوە، واتا ئینجا ئەندامانی پەرلەمان قسەی لەسەر بکەن.

المادة الاولى: تلغى المادة (4) من القانون و يحل محلها ما يلي:

اولاً: يفتح قسم المحاماة ضمن المعهد القضائي ليكون اساساً للتطوير المهني و التأهيل لممارسة المحاماة في الاقليم.

ثانياً: للنقابة فتح دورات تأهيلية مماثلة لقسم المحاماة في المعهد القضائي لحين فتح باب القبول في المعهد وفق نفس الشروط الواردة في الفقرة (ثالثاً) من هذه المادة و ينظم ذلك بنظام خاص يصدره مجلس النقابة.

ثالثاً: يشترط فيمن يرخص له بمزاولة المهنة لاول مرة في الاقليم ان يجتاز بنجاح قسم المحاماة في المعهد القضائي او الدورة على ان يكون القبول وفق الشروط التالية:

1- ان يكون حاصلاً على شهادة البكالوريوس في القانون من احدى الجامعات المعترف بها في الاقليم و العراق و ما يعادلها وفقاً لاحكام القوانين النافذة.

2- ان يكون عراقى الجنسية و مقيماً في كوردستان – العراق بصورة دائمية.

3- ان يتمتع بالاهلية القانونية الكاملة.

4- غير متجاوز الخمسين من العمر الا اذا سبق ان مارس المحاماة و كان مسجلاً في جدول النقابة او مارس القضاء او الادعاء العام في الاقليم او كان عضواً في الهيئة التدريسية لمادة القانون لمدة لا تقل عن سبع سنوات في الاقليم على ان لا يتجاوز اعمارهم عن ثلاثة و ستين سنة.

5- حسن السيرة و السمعة و اهلاً للاحترام الواجب لممارسة المهنة.

6- غير محكوم بجريمة مخلة بالشرف.

7- غير محال على التقاعد وفق قانون تقاعد المحامين رقم (18) لسنة 1999 المعدل لعدم صلاحيته للخدمة بسبب مرض عضال لا يرجى شفائه.

8- غير مشطوب اسمه من احدى النقابات بسبب تأديبي او انضباطي او مفصول من الوظائف العامة و الخاصة باسباب مخلة بنزاهة الذمة او الاداب العامة.

رابعاً: لا يجوز الجمع بين العضوية في نقابة المحامين في كوردستان و عضوية اية نقابة اخرى للمحامين في العراق.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاشتی خان.

بەڕێز ئاشتی عزیز صالح:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە هەموارکردنی ئەم یاسایە من تێبینییەکم هەیە لەسەر ماددەی چوارەم، راستە لێرەدا هەوڵدەدرێ کە گۆڕانکارییەکی گەورە بکرێت لەوەی کە شارەزاییەکی زیاتر بدرێ بەو پارێزەرانە لەبڕی ئەوەی کە چاوەڕوان بێ چەند ساڵێك شارەزایی پەیدا بکات، لەڕێگای ئەم پەیمانگایانەوە توانایەکانی خۆی بەرز بکاتەوە بەتایبەت لەبواری فەنی مورافەعە و داکۆکی کردن لە هەموو ئەو داوایانەی خەڵك کە دێتە بەردەمی، بەڵام لێرەدا یاسایەکە خۆی بۆ ئەوەیە کە لە چوارچێوەی مەعهدێکی قەزاییە، کە لە دوای ئەمە ئەو سەلاحیەتە دەدرێ بە سەندیکا، ئایا ئەمە قوەتی یاسایەکە خۆی ناکوژێت؟ ئایا سەندیکا ئەو توانایەی هەیە کە هەڵبستێ بەو مەهامە گەورەیەی کە ئێمە دەمانەوێ بیسپێرین بە مەعهەدی قەزا؟ راستە سەندیکا وەڵامی ئەوە دەداتەوە لە زروفی ئێستادا کە (19) کۆلێژی یاسا هەیە، ناتواندرێ پەیمانگای قەزا بەم ئیشە هەڵبستێ، بەڵام ئایا ئەم بەتی بەدیلە ئێمە دەتوانین ئەم ئەرکە قورسە بدەینە دەست

سەندیکایەك، کـە ئێمـە دەزانـین سـەندیکایەکان کۆمـەڵێك گرفتیـان هەیـە، سـەبارەت بـە شـرووتەکانی مـن پێشـنیار دەکـەم لەوانەیـە پێشـتر ئێمـە ئیشـمان لەسـەر ئـەم جانبـە نـەکردبێت، ئەوەیـە کـە بـۆ یـەکێك لـە مەرجەکان ئەوە نەبێت مادام ئێمە دەمانەوێت مزاوەلە کردنی ئەم میهنەیە هەنگاوێکی بەرزتر لـە کارەکـە بچێتە پێشەوە بۆ یەکێك لە مەرجەکان ئەوە نەبێت کـە مـن پێشـنیاری دەکـەم هـەر یـەکێك لـە مەعاهـدی قەزائـە کـە ئـەم دەوری پارێزەرایەتییـە دەبـینێ مـەحکوم بکرێـت کـە سـالانە چـەند دەعوایـەك ببـینێ بـە خۆڕایی بەتایبەت بۆ ئەو خەڵکانەی کە کەمدەرامەتن، لەزۆر ولاتدا هەیە پارێزەر سالانە لە توانایـدا هەیـە کە چەند دەعوایـەك ببـینێ بەتایبـەت بـۆ ئەوانـەی کـە توانایـان نییـە کـە پـارێزەر بگـرن، واتـا یـەکێك لـە مەرجەکان لێرە دابندرێت، بۆ ئەوەی هەم روحیەتی خۆ بەخشین بـلاو بکەینـەوە لەمیهنـەی مەحامیاتـدا، بەلایەنی کەمەوە ئەمە سبەینێ ورد بکرێتەوە لە تەعلیماتدا کاری لەسەر بکرێ، من یـەك پرسـیارم هەیـە، سەبارەت بەوەی کە ئەندام بێت لە سەندیکایەکدا لـە سـەندیکایەکی تـردا بـۆی نییـە ئەنـدام بـێ، ئـەی ئایـا ئەگەر هاتو یەکێك هەڵگری چەند بەکالۆریۆسێك بوو ئـەو کاتـە چـۆن موعالەجـە دەکـرێ، یـەعنی بەتـەنها ئەندامی یەك سەندیکا دەبێت؟ واتە تەنازول لە ئەندام بوونی خۆی لە سەندیکایەکی تر هەڵدەگرێت؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

من تکاتان لێدەکەم هاوکاربن لەگەڵ دیوان، بۆ ئەوەی چۆنیەتی بەکارهێنانی کۆمپیوتـەر و شـتەکانی هۆڵـە تازەکە فێربین، بۆ ئـەوەی حەفتـەی داهـاتوو بچـین لـەوێ کۆبوونـەوەکانمان بـەردەوام پـێ بـدەین، فـەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ببورە هاوکاری کردنەکەی ئێمە هەر بەم شـێوەیە دەبـێ ئـەوان موعیـدێك تەحدیـد بکـەن بڵـێن ئەنـدامانی پەرلەمان لە هۆڵەکە ئامادە بن، ئێمە ئامادە دەبین، بۆ ئەوەی دەورەکە ببینین.

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، من قسە لەسەر خاڵی سێیەم بەشی چوارەمی دەکەم، کە دەڵێ تەمەنی (50) ساڵ تێپەڕی نەکردبێ، تەنها ئەگەر کـاری پارێزەرایـەتی کردبێـت و لـە خشـتەی سـەندیکا تۆمـار کرابێـت و یـان دادگەری یان داواکاری گشتی کردبێت، بەڕێزان وابەستە کردنی کار و پێشکەوتن و بینـینی دەورە، هـەمووی لەم ولاتەدا مولاحەزەم کردووە وا بەستە کراوە بە تەمەنەوە، بەڕێزان، هەر ماوەیەك لەمەو پێش بینیمـان ژنێك کە تەمـەنی (96) سـاڵە هیـوای ئـەوە بـووە بخـوێنێ، لـە تەلەفزیۆنەکانـدا بینیمـان کـە بـۆ یەکـەمجار شەهادەی بە کالۆریۆسی وەرگرت، چونکە خەونی ژیانی بووە بە کالۆریۆسێك وەر بگرێ، نازانم بۆچی ئێمە

لەم کوردستانەدا فێربووین بۆ هەموو شتێك مەرجێك دابنێین، مەرجەکەی تەمەنەکەش بەشێوەیەکی لێبێ، باشە بەڕێزان بەکردنەوەی ئەم هەموو کۆلێژی یاسایە کە لەم ولاتەدا هەیە، دەڵێن نۆیە، دە، کۆلێژ کراوەتەوە بێ لە ئەهلییەکان، بزەبت نازانم چەندە، خاڵێك هەیە ئێستا کەسێکی وەکو من حەزدەکەم لە دوای تەواوبوونی خولی پەرلەمانم بچم کۆلێژی یاسا بخوێنم، بۆ ماڤی ئەوەم لێ بستێننەوە کە من ببمە ئەندامی سەندیکا؟، لەبەر ئەوەی تەمەنەکەم رێگەم پێنادا؟ یەعنی ئاخر ناخۆش بووە، وا بەستەکردنی تەمەن بە هەموو شتێکەوە لەم ولاتە وای لێهاتووە خەڵك حەزو و ئارەزووی نەماوە بۆ خوێندن، سەبارەت بەخاڵی دووەم، ناکرێت ئەندامیەتی سەندیکای پارێزەرانی کوردستان و ئەندامی هەر سەندیکایەکی تری پارێزەران لەعێراقدا کۆ بکرێتەوە، بەڕێزان من چەندین خەڵکم بینیوە کاتێك کە وەسفی خۆی کردووە وتوویەتی ئەندامم لە سەندیکای پارێزەرانی بەریتانیا هی شارەکەی خۆی، ئینجا وتوویەتی لەندەن، ئینجا وتوویەتی هی بەریتانا، ئینجا وتوویەتی ئیتیحادی ئەوروپی، تێناگەم یەعنی، بۆچی نەتوانێ کەسێك ئەندامی سەندیکای پارێزەرانی کوردستان و عێراق بێ بەیەکەوە؟ مەسەلە ئیمتیازاتە؟ ئەگەر مەسەلە ئیمتیازاتە دەتواندرێ بوترێ بۆی هەیە، بەڵام سوود لە ئیمتیازاتی یەکلا وەردەگرێت، ناکرێ ئێمە رێگە لە خەڵك بگرین بەتوانابێ، دەبێ شانازی بەکەسێکەوە بکەین کە ئەندامی سەندیکای پارێزەرانی کوردستانە و بتوانێ لەناو عێراقدا دەنگ بەدەست بێنێ، لەناو هی عەرەبدا بتوانێ دەنگ بەدەست بێنێ، ئەمە چییە ئەم عەقڵیەتەی کە ئیلا دەبێ لەسەر ئاستی لۆکاڵی ئیش بکەین ئێمە، دوای ئەوە بەڕێزان من تێناگەم کەسێك خاوەنی ماجستێر یان دکتۆرا بێت لە قانوندا مەعقوڵە تۆ جارێکی تر پابەندی بکەی ئیلا دەبێ لە سەندیکای پارێزەران دەورە ببێنێتەوە؟ ئەوەی کە دێ دەرسی پێ دەڵێتەوە هەر خاوەنی هەمان شەهادە نییە؟ یان ماجستێرە یان دکتۆرایە یاخود موحامییەکی قەدیری کۆنە، مەفروزە بوترێ (ویعفی حملة الشهادات العليا في القانون من هذه الدورة)، یەعنی من تێناگەم کەسێك ماجستێری هەبێ، دکتۆرای هەبێ، چەند سالّ وانەی گوتبێتەوە مەرجی ئەندام بوون دەبێت دەورە ببینێت، ئینجا بۆی هەبێ ئیش بکات، یەعنی من تێناگەم ئەم تەعدیلە بۆ پێشخستن و دەرگا کردنەوەیە بۆ ئازادی زیاتر؟ یان بۆ قەیدی زیاتر؟ تکایە رەچاوی ئەو خالأنە بکەن، چونکە زۆر مەسائیلی جدییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك برهان.

بەڕێز برهان رشيد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشەکی دەربارەی ئەم تەعدیلە بە حکومی ئەوەی من سێ سالّ رەئیسی مەحامی مەحافەزەی سلێمانی بووم هەڵبەتە باشتر لە تەدبیقاتدا مەشاکیلی مەحامییەکانی سلێمانی و مەحامییەکان دەزانم، بەڕاستی من داواکارم لە جەنابتان پشتگیری لە دروست بوونی ئەو مەعهەدە بکەن، لەبەر چییە سەبەبە رەئیسییەکە، لەبەر ئەوەی عەدەدی مەحامی لە هەرێمی کوردستاندا زیاتر لە شەش هەزار کەسی تێپەڕاندووە، کە (2)

هەزار کەسی بە فیعلی مەحامیات ناکا، بەڵکو لەبەر ئەوەیە ئەگەر سەیری قانونی (17)ی 1999 بکەین، ماددەکانی (19) بۆ (23) ئەو خەڵکە هەویەی موحامی دەخاتە گیرفانییەوە، مەحامیەتیش ناکا، بۆ ئەوەیە سوود لە حەسانەی مەحامیەتی وەر بگرێ، بۆ نموونە ماددەی (23) ئەو حەسانەی مەحامیات هەیەتی ئەندام پەرلەمانیش نییەتی، بۆ ئەوەیە ئەو حەسانەی پێ بێ، چووە دەوائیر بچێتە ژوورەوە، یان شکایەتێکی قەزائی لەسەر بوو، موافەقەی نەقابە وەر بگیرێ، بەڵام ئەگەر تۆ مەعهەدت دانا، ئەوە فلتەرێکە دەیگوشێ، ئەوەی بە حەقیقەی بەتەمانەبێ ببێ بە مەحامی ناچێ لەوێ شەش مانگ یان سااڵێك تەواوی بکا، لەبەر ئەوە من داواکارم لێتان بۆ ئەوەی حدودێك بۆ ئەو لێشاوی زۆری و بۆرییە دابنێین حەقە ئەو مەعهەدە هەبێ، خاڵێکی تر ئەوانەی مەحاماتمان کردووە دەزانین مەحامی بە سێ سااڵ فێری عەریزەی دەعوای ئەحوااڵی شەخسی و جەزائی و مەدەنی و ئەمانە نابێ، تۆ خێرە یەکسەر دەچی هەویەیەکی مەحامیەتی دەدەیتێ، لە ئەمەریکا وانییە، دەبێ دوو، سێ سااڵ لەبەر دەستی مەحامییەك ئیش بکەی، قانونی کۆنی عێراقی وابووە، تا فێری شتەکان دەبی، ئینجا تەدەرووجی ئیختیساس زۆر گرینگە، نەبووە لە دونیادا، من نازانم بەشەش سااڵ مەحامی دەرەجەی دەبێ بە موستەشار لە هەرێمی کوردستاندا، ئاخر بەچی بەشەش سااڵ تەرجوبە بووی بە موستەشار؟ لە ئیدارەی پێشووی سلێمانیدا یەکێك ببوایە بە مودیر عام، ببوایە بە موستەشار، دەبوایە (17) سااڵ خیبرەی لە ئیشەکەی خۆی هەبوایە، تۆ بە چ حەقێك دەرەجەیەکی موستەشار لەسەر کارتەکە دەنووسی موستەشار لە قانوندا بەشەش سااڵ، کە رەنگە سااڵێ دوو جار دەعوای نەبینیبێت، بەراستی وجودی ئەو مەعهەدی قەزاییە من داواتان لێدەکەم پشتگیری بکەن، زۆر زەروورە، ئەوە مەشاکیلی فیعلی و عەمەلی قانونەکەیە، لەبەر ئەوەی ئێستا بەلێشاو، سااڵی زیاد لە هەزار کەس دەچێ تەقدیمێك دەکا هەویەی مەحامییەتی وەر بگرێ، وەڵاڵ من قسەم هەیە لەسەر بڕگەی دوو لە سێیەم کە دەڵێ پێویستە ئەو کەسەی کە هەویەی مەحامیەتی پێیە موقیم بێ لە هەرێمی کوردستان، باشە گوناحی تۆ چییە لە خاریج دەژی، لە وااڵتێکی تر دەژی، لێرە ئیقامە ناکەی بەس هەویەی ئەوێت پێ بێ، یەعنی بەڕاستی ئەمە زوڵمە، وا هەست دەکەم دژی الئیحەی عاالەمی حقوقی مەدەنی و سیاسیشە، من موقیمم لەو وااڵتەدا، یان موقیم نیم، ئەلوهیم هەویەی مەحامیەتی تۆم پێیە، تۆ بە چ حەقێك هەویەکەم لێ دەستێنییەوە؟ خاڵی چوارەم سۆزان خان جوانی بۆ چوو، کە دەڵێ پەنجا سااڵ عومری تەواو کردبێ ئەو حەقەی لێ دەستێندرێتەوە، ئەمە تەناقوزە لەگەڵ الئیحەی عاالەمی حقوقی مەدەنی و سیاسی، هەموو کەسێك حەقی هەیە لە هەر چ تەمەنێك دابێت بچێت بخوێنێت، من لە تەلەفزیۆندا رێپۆرتاژم بینیوە خەڵك لە عومری هەشتا سااڵی دا چووە شەهادەیەکی تری هێناوە، من خۆم لە ئەوروپا خەڵکم بینیوە بە عومری شەست و نۆ سااڵ بە پارەی خۆی چۆتە دەوراتی تەدریبییەوە، حکومەتیش نەیناردووە، کۆمپانیایەکەشی نەیناردووە، حەزی لەو شتە بووە فێربێ، یەعنی من بە چ حەقێك مەنعی بکەم شەهادە وەرگرێتن؟ ئەگەر حەقی خۆیەتی، ئەگەر ئیجتیهاد دەکا، هەوڵدەدات، بۆ وەری نەگرێت؟ بڕگەی پێنجەمی سێیەم بەهەمەمان شێوە باسی ئەوە دەکا، دەڵێ پێویستە ئەوەی ئەندامی سەندیکایە و پارێزەرە (حسن السیرة

و السمعة و اهلاً للاحترام الواجب لممارسة المهنة)، بەڕێزان، من قەناعەتم وایە ئەمە موستەڵەحێکی لاستیکییە، بە قایەی قانونەکانی نیزامی ئیشتراکی کۆنی عێراقە، کە لە هەموو قانونەکدا ئەم شروتەی دانابوو، من خۆم کەلیژنەی ئینزیباتیمان هەبووە لە مەحافەزەی سلێمانی لەژووری پارێزەرانی سلێمانی خەڵك هەبووە، مەحامی هەبووە وەکیلەکەی فێرکردووە شکایەت لە مەحامییەکی تر بکا، لەبەر ئەوەی دەعوایەکەی لێ بردۆتەوە، سێ شایەدیشی هێناوە، سێ، چوار مانگ ئەم مەحامییەی هێناوە و بردوویەتی دوایی دەرکەوتووە بێ تاوانە، یان عقوبەیان داوە، دوایی بۆیان ئیلغا کردۆتەوە، لەبەر ئەوە من داواکارم لە لیژنەی یاساو ئەندامانی پەرلەمانی بەڕێز ئەو بڕگەی پێنجە (حسن السیرة و السمعة)یە ئیلغا بکرێتەوە، لەبەر ئەوەی کە بڕگەی شەش دەڵێ مەحکوم نەبێ بە جەریمەیەکی موخیلە بیشەرەف، چ زەروور دەکا بڕگەی پێنج وجودی هەبێ؟ رابیعەنیش کە دەڵێ (لا یجوز الجمع بین العضویة في نقابة المحامین في کوردستان و عضویة ایة نقابة اخری للمحامین في العراق)، بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، بەڕاستی ئێستا ئێمە چەند مەحامی چاکمان هەیە، لە پاریس و لە بەریتانیا، من خۆم چەندیان لێ دەناسم، باشە ئەمە ئیستیفادە بە قانون و مەحامات دەگەیەنێت لێرە، هەیە هەویەی مەحکەمەی عەدلی دەولی لە گیرفانە، هی ئەوروپاو ولاتانی تری لەگیرفاندایە، هەیە هی ئەمەریکای لە گیرفاندایە، باشە من بە چ حەقێك مەنعی بکەم لەبەر ئەوەی هەویەی ئەوێی پێیە، هەویەی ئێرەی نەدەمێ؟ بۆ نەیدەمێ؟ من ئیستیفادەی لێ دەکەم، شتی باش فێر دەبم، هەموو مەحامی و قانونی کوردستان نە ئەزانێ عقودی نەموزەجی چییە، نە دەزانێ لیژنەی تەحکیمی تیجاری چییە، نە دەزانێ مەحکەمەی تەحکیمی تیجاری چییە، نە دەزانێ ئەو مەحکەمانەی لەسەر ئەعراق تیجارەی دەولین حکوم دەدەن چییە، ئێمە لەوانەوە فێردەبین، بۆ من نەهێڵم هەویەی ولاتێکی تری هەیە، هەویەی ئێرەشی پێ بێ، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عبدالله.

بەڕێز عبدالله محمد نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من باوەڕم بەوەیە کە فەلسەفەی قانون واتە دانانی زەوابت، بەڵام پرسیارەکە ئەوەیە ئەم زەوابتە چۆن دادەنێین؟ پرسیارەکە لەوەوە وەڵامەکەی وەردەگرێ، ئایا نییەتی موشەریع لێرەدا چییە؟ نییەتەکەی ئەوەیە ئێمە ژمارەیەکی زۆری پارێزەرمان هەیە دەمانەوێ سنووریکی بۆ دابنێین و رێکی بخەین یاخود ئەوەیە کە ئێمە پارێزەرانمان شارەزاییان نییە لەئیش و کارەکانیاندا، دەمانەوێ فێریان بکەین، بەباوەڕی من ئەو ماددەیە هاتووە حەلی موشکیلەیەکی کردووە، کە موشکیلەکە دەبێ لە شوێنێکی تر حەل بکرێ، ئەویش لە پلانی حکومەتدا بۆ وەرگرتنی خوێندکار، ئایا ئێمە وەزارەتی خوێندنی باڵا کۆلیژەکانی یاسا لەسەر چەند پرانسیپێك خوێندکار وەردەگرن، ئایا پرەنسیپی ئەوەی کە ئازادە و حوریەتێکی موتلەقی هەیە، هەر کەسێك بیەوێ بخوێنێت و دوای ئەوە بچێ ئیش و کاری خۆی بکا؟ یان ئەوەتا بەپێی

پێداویستی واقعی ولاتەکە و بازاڕ و ئەمانە خوێندکار وەردەگرێ؟ ئەوەی کە من تێبینی دەکەم لێرەدا حکومەت ئیشی لەسەر پڕەنسیپی ئازادی کردۆتەوە، مادام ئەتۆ لەوێ ئیش لەسەر پڕانسیپی وەرگرتنی خوێندکار دەکەی بەشێوەیەکی ئازادانە بخوێنێ، بەپێی مەیلی خۆی، لەم لاوە بۆ رێگەی لێ دەگری کە ئەم ئازادییەی بەردەوام بێ؟ ئەمە یەك، دوو، ئەگەر هەدەفەکە ئەوەیە کە پارێزەر شارەزایی نییە و دەمانەوێ فێری بکەین، بۆ ئەوەی ئیشی پارێزەرەتی بکا، ئەمە شوێنەکەی لێرە نییە، شوێنەکەی جێگایەکی تر، دەکرێ لە پڕۆگرامەکانی خوێندنی یاسا سالانە میهنەی مەحامات وەکو دەرسێك بخوێندرێ، سەردانی دادگاکانیان پێ بکرێ، شوێنەکە ببینرێ، لە ئێستادا ئەم حالەتەش هەیە، خوێندکار لە قۆناغی سێی کۆلێژی یاسا دەچێ تەتبیقات دەبێنێ، بەلام مودەکەی کەمە، دەکرێ مودەتەکە زیاد بکرێ، یاخود سەندیکای پارێزەران دەکرێ دەورات بکاتەوە، دەوراتی ئیختیاری، نەك ئەوەی مەعهەدێك دابندرێ بکرێتە ئیجباری، من پرسیار دەکەم، ئەگەر تەڵەبەیەك لە جامیعەدا فێری نەبووبێ، چۆن لە مەعهەدێك فێری شت دەبێ؟ دەکرێ ئێمە ئەگەر هەدەفەکە فێربوونە، ئەمە لەچوارچێوەی ئەم چوار سالەی کە لە زانکۆ دەیخوێنێ، پڕۆگرامی بۆ دابندرێ و بەرنامە رێژی بۆ بکرێ، بەردەوامیش سەندیکا دەورات بکاتەوە، بەمجۆرە ئێمە دەتوانین زەوابت دابنێین، ئەو مەعهەدانە بەباوەڕی من شتێکی باش نییە، ئەگەر هەر داشنرا، ئەو ماددەیە تەسبیت بوو، مودەی بۆ دابندرێ، ئایا مودەکەی چەند دەبێ ئەوەی کە مەحامی دەچێ لە ئەو مەعهەدە دەورە دەبینێ؟ سالێکە؟ دوو سالە؟ ئەمە دیار نییە، بە باوەڕی من لە شەش مانگ تێپەڕ نەکات، لەبەر ئەوەی ئەو چوار سالێ دەرسی نەزەڕی خوێندووە، ئەگەر شەش مانگ عەمەلی بێ، ئەگەر کرا، لە بڕگەی یەکەم من دەڵێم رەفز بکرێ، بڕگەی دووەم ئەگەر رەفز نەکرا، دەورەکە مودەی بۆ دابندرێ و شەش مانگ بێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالله له هەندێك له ولاتان دەبێ کولیەکی دی تەواو بکا، فەرموو د. عمر.

بەڕێز د. عمر حمد امین (نورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە کردنەوەی بەشی پارێزەرایەتی لە پەیمانگای دادوەری ئەمە لە یاسای پەیمانگای دادوەریدا هاتووە، پرسیارەکەم ئەوەیە ئایا زەروورە جارێکی تر لە یاسایەکی تردا دەق نووسی بکەینەوەو جەختی لەسەر بکەینەوە؟ یان ئەصلا ئەوەیە کە ئەگەر بمانەوێ بەشەکە بە فیعلی بکرێتەوە بچین بەدواداچوون بۆ جێ بەجێکردنی ئەو بڕگە و مادەیە بکەین کە لە یاسای پەیمانگای دادوەری هاتووە و جەخت لەوە دەکاتەوە کە لەوێ بەشی پارێزەرایەتی بکرێتەوە، نازانم ئایا زەروورە جارێکی تر لێرە ئەوەی خاڵی یەکەم باس بکەینەوە یان نا، سەبارەت بە خاڵی دووەم ئەوەی کە سەندیکا بۆی هەبێ خول بکاتەوە، پرسیارێکی جدی دێتە پێشەوە لێرە، ئایا سەندیکا رێکخراوێکی پیشەییە یان دەزگایەکی مەعریفی و ئەکادیمی و زانیستییە؟ لەلایەکی ترەوە، ئێمە دوو جۆر لە پارێزەرمان دەبێ کە دەرچووی دوو جۆر لە پەیمانگا و لە

خولن، لە لایەکەوە دەرچووی پەیمانگای دادوەری دەبن، بەشی پەیمانگای دادوەری، کە رەنگە زەوابت و رێکخستن و مەنهەجیەکەی جیاواز بێ لەگەڵ ئەوەی کە دەورە و لە سەندیکا دەکرێتەوە، ئەوانەی کە دەرچووی دەورەکەن، لەگەڵ ئەوانەی دەرچووی پەیمانگاکەن دیسان موشکیلە دروست ببێ، بۆیە بەڕێزان بەراستی جۆرێك لە تێکەڵکردن و ئیزدیواجییەت لەم مەوزوعەدا هەیە، بەکورتی و پوختی من لەگەڵ ئەوە نیم سەندیکا بۆی هەبێ دەورە بکاتەوە، ئەمە تێکەڵاوی ئیختیساسە، دوو جۆر لە خەریجی پارێزەر دێتە ئاراوە کە رەنگە لە نێو خۆیاندا بەراستی ببێتە موشکیلە، ئەگەر ئێمە بڵێین باپەیمانگای دادوەری بەشی پارێزەرایەتی بکاتەوە، بمێنێتەوە، ئاساییە، هەرچەندە خاڵی یەکەمیش زەروور نییە، چونکە لەیاسای پەیمانگای دادوەریدا هاتووە، ئەو پاساوەی کە سەندیکاش باسی دەکا، کە لەبەر ئەوەی لە ئێستادا لەرووی دارایی و لەرووی تەکنیکی و لە رووی عەمەلییەوە زەحمەتە کە ئەوان لە پەیمانگا بەشی پارێزەرایەتی بکەنەوە، بۆیە پێویستە لەسەندیکا دەورە بکەنەوە، من بە پاساوێکی قانونیانە و مەنتقیانەی بەهێزی نازانم، ئەصڵ ئەوەیە کە بەڕاستی بچین بڵێین پەیمانگای دادوەری تۆ دەبێت بەشی پارێزەرایەتی بکەیتەوە، بەگوێرەی قانونەکە زەوابتی بۆ دابنێی، مەنهەجی بۆ دابنێی، تۆ دەبێ بەشی پارێزەرایەتی بکەیتەوە، بەگوێرەی قانونەکە زەوابتی بۆ دابنێی، مەنهەجی بۆ دابنێی، لە هەموو رووبەکەوە تەنزیم بکرێ، هەروەها پشتیوانی لە رەئییەکەی سۆزان خان دەکەم، ئەوەی سەبارەت بە هەڵگرانی بڕوانامەی ماجستێر و دکتۆرا لە بواری قانوندا، پێشنیارەکەی خستەروو، من پشتیوانی لێ دەکەم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك ئارام.

بەڕێز ایوب نعمت قادر (ئارام):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارێکم هەیە بۆ خاڵی سێیەم، کە ئەو مەرجەی داناوە بۆ بینینی خول یاخود دەوام کردن لە پەیمانگایەکەدا، ئەمە من پشتیوانی دەکەم بۆ بوونی پەیمانگایەکە، بەڵام ئیزافەیەکم هەیە، ئەویش ئەوەیە کە بێت و هەر کەسێك دەرچووی بە کەلۆریۆس بێت، بەهەمان ماوەی ئەوەی کە لە پەیمانگاکە دەوام ئەبینێ، ئەگەر بێت و لەوەزیفەیەکدا بێ، ئەوەش دابندرێ، یەعنی ئیتر ئەگەر بێت و مەسەلەن بۆ نموونە کەسێك خەریجی بەکالۆریۆسی قانون بێت، دوو ساڵ، سێ ساڵ لە میهنەیەکدا مەسەلەن وەزیفەی بینیبێت، ئەوە دابندرێ لە جیاتی ئەوەی کە خولەکەی بینیبێ یاخود لە پەیمانگا دەوام بکا، چونکە بینینی وەزیفە بەشێوەیەکی عەمەلی زۆر، زۆر گرینگترە و زیاتر ئەزموون وەردەگرێ، تا کەسێك وانە بخەوێنێ، سەبارەت بە خاڵی چوارەم پێشنیار دەکەم تەمەنەکە ئیلغا بکرێت، چونکە پیشەی مەحامیات پیشەیەکی ئازادە،

حوړه، ناکرێ ئێمه قەیدێك دابنێین بۆ بینینی ئەو پیشەیە، ئەگەر بێت و مەبەستیشمان مەسەلەن لە نەخۆشی بێت، ئێمە لە خاڵێکی تردا باسمان لەوە کردبێ ئەگەر بێت و خانەنشین نەکرا، بەهۆی نەخۆشییەوە، لەبەر ئەوە پێویست بەوە ناکا کە ئەم خاڵە چوارەم، جارێکی تر دووبارە بکەینەوە، پێشنیار دەکەم کە ئیلغا بکرێت، هەروەها بڕگەی چوارەم، کە باس لەوە دەکا کە پارێزەر بۆی نەبێت لە سەندیکایەکی تری عێراقدا ئەندام بێت، من دەڵێم زیانە بۆ پارێزەرانی هەرێمی کوردستان، بۆ؟ چونکە ناتوانن سوود لەو بوارانە ببینن کە ناوەڕاست و باشووری عێراقدا کاری پێ دەکەن، ئەگەر بێت و لەسەر رووبەرێکی یەکێتی پارێزەرانیش بێ، گوایە لەبەر ئەوەی کە ئەرك جیاوازە و ماف جیاوازە، ئەمە رێکخراوێکی پیشەییە، ئەگەر بێت و پارێزەرەکە خۆی ئامادە بێ ئەرکەکە جێ بەجێ بکا و مافەکەش بەدەست بهێنێ، بۆچی ئێمە رێگری لێ بکەین؟ خۆ کارێکی ئیلزامی نییە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بەفرین خان.

بەڕێز بەفرین حسین خەلیفە:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرێزان ئەندامانی پەرلەمان، بەڕاستی هەموارکردنەوەکە هەنگاوێکی باشە، بۆ زیاتر دەوڵەمەندکردنی پارێزەران لەداهاتوودا بە ئەزموونی کاری پیشەیی، بە زانیاری یاسایی، تا بتوانن بە شێوەیەکی فیعلی مومارەسەی ئیشەکەی خۆیان بکەن، بەڵام ئەوەندەی کە دەبینرێت لەبەر زۆری ژمارەی دەرچووانی کۆلیژەکانی یاسا، هەروەها زۆری بەشەکانی کۆلیژەکانی یاسا لە زانکۆ ئەهلییەکاندا ئەمەش وای کردووە کە شانسێکی زۆر، زۆر کەم بۆ دەرچووانی یاسا لەبواری دامەزراندندا هەبێ، ئەمەش وادەکا کە دەرچووانی یاسا زۆر، زۆر بەناچاری، بە نا بەدڵی پەنا ببەنە ئەوەی کە پیشەی پارێزەرایەتی هەڵبژێرن، بەبێ ئەوەی کە بەشێوەی فیعلی مومارەسەی کارەکە کرابێ یان ئەزموونیان لەوە و پێش هەبووبێت، بۆیە خاڵێکی باشە و ئێمە پشتیوانی لێ دەکەین، پرسیارێکم بۆ لیژنەی یاسایی هەبوو، پێشتریش لەگەڵ بەڕێز کاك عمر موناقەشەی ئەو بابەتەمان کرد، لەیاسای پەیمانگای دادوەری لە ئامانجەکانی خاڵی سێ، دووەم، دەڵێ شایاندنی دادوەران و ئەندامانی ئیدعای گشتی ئەوانەی کە لە پلەی سێیەم و چوارەمن هێشتا لە وەزیفەدان، بەڵام لە رۆژنامەی وەقائع هەمان یاسا ئیزافەی پارێزەرانیش کراوە، واتە یەکێك لە ئامانجەکان بریتییە لە شیاندنی پارێزەرانیش، بەڵام لە دەقی ئەم یاسایەدا وجوودی پارێزەر نییە، بۆیە تکایە رووبەرووبونەوەمان بۆ بکەن، چونکە ئەگەر بێت و ئەم ئەصڵی یاسایە راست بێ ئەو کاتە ئێمە پێویستمان بەوە هەیە هەمواری یاسای پەیمانگای دادوەری بکەینەوە، چونکە ئامانجێك یان ئەرکێکی بۆ زیاد دەکەین کە لە ئەصڵی یاسایەکەدا نەهاتووە، بۆیە تکایە ئەگەر وەڵامی پێویست هەبێ، ئەوەی (وەقائع) راستە یان ئەصڵی یاسایەکە راستە؟ خاڵێکی دیکەش هەر بەپێی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستاندا پێویستە ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار ناوی تۆماردەکا وەکو پارێزەر، پێویستە بۆ ماوەی سێ ساڵ وەکو ڕاهێنراو

لەسەر دەستی پارێزەرێکی راوێژکار دەورە ببینێ، یان لای پارێزەرێکی کارا کە مومارەسەی پێنج ساڵ کاری پارێزەری هەبێت، ئەگەر هاتو ئەمانەی دەست نەکەوت ئەو کاتە ماوەکەی بۆ درێژ دەکرێتەوە، هەر بەپێی ماددەی هەژدە دەبێتە پێنج ساڵ ئەو کاتە ئەو پیشەی هەبێت، ئەگەر هاتو بەشی پارێزەرایەتی کرایەوە لە پەیمانگای دادوەری چ پێویست بەوە دەوکات پارێزەری تازە ناوی تۆمار دەکات بچێ سێ ساڵ یان پێنج ساڵ لەبەر دەستی پارێزەرێکی راوێژکاردا بەشێوەیەکی فیعلی مومارەسەی ئیشەکە بکات، بۆیە کردنەوەی بەشی پارێزەرایەتی کیفایەتە بۆ ئەوەی کە راهێنراو جارێکی تر پێویستی بەوە نەبێ سێ ساڵ دەورە ببینێ لەلای پارێزەرێکی راوێژکار، خاڵێکی دیکەش پشتیوانی لە کاك عبدالله دەکەم، بەڕاستی پێویستە ماوەکە دیاری بکرێت، لەبەر ئەوە هەر بەپێی یاسای پەیمانگای دادوەری ئامادەکردن و شیاندنی دادوەران و ئەندامانی داواکاری گشتی ماوەکەیان بۆ دیاری کراوە، جا ئەگەر ئێمە پارێزەران ئیزافەی ئێرە بکەین پێویستمان هەیە ماوەی خوێندن جا ئایا ئامادەکردنە، هەر جۆرێکە، پێویستە ماوەکەی بەپێی یاسا دیاری بکرێت و جێ نەهێڵدرێت بۆ رێنمایی و شتی وا، خاڵێکی دیکە، سەبارەت بە تەمەن منیش درێژەی نادەمێ، پشتگیری ئەو هاوکارانەم دەکەم کە پێویستە تەمەنەکە کراوە بێت و بەهیچ جۆرێك قەید و شەرت دانەندرێت بۆ ئەوەی کە پارێزەر پێویستە (40) ساڵ بێت ئەو جا بتوانێ داوای مۆڵەتی پارێزەرایەتی بکات، لە هەمان کاتیشدا خاڵی چوارەم لە بڕگەی سێیەم جۆرێك لە تەناقوزی تێدا هەیە، چونکە دەڵێت تەمەنی (45) ساڵ تێنەپەڕێ، ئەگەر تەمەنی گەورەتر بوو دەبێ پێشتر کاری پارێزەرایەتی کردبێ، بەڵام لە خاڵی سێیەم دەڵێ ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار مۆڵەتی پارێزەرایەتی پێدەدرێت، کەواتە ئەو کەسەی داوای تۆمار دەکات هێشتا ناوی تۆمار نەکردووە لە پارێزەرایەتی، ئێمەش لێرە بۆمان داناوە دەڵێ ئەگەر تەمەنەکەی لە (45) ساڵ گەورەتر بوو دەبێ پێشتر کاری پارێزەرایەتی کردبێت، بەڵام بەپێی خاڵی سێیەم ئەو کەسە یەکەمجارە داوای مۆڵەتی کردووە، ئیتر لەکوێوە پارێزەرایەتی کردووە؟ ئەوە خاڵێك، خاڵێکی دیکەش کە باسمان لە تەمەن کرد، هاوکارە بەڕێزەکانم باسیان کرد کە تەمەنەکە کراوەبێت، بەندەش لەگەڵ ئەوەیە، بەڵام هەر بەپێی یاسای پەیمانگای دادوەری ئەو مەرجانەی کە داندراوە بۆ ئەندامانی داواکاری گشتی و دادوەران، کە دەبێ ئامادە بکرێن و بشهێندرێنەوە، بە حیساب کە پارێزەرانیشی تێدایە، دە خاڵ داندراوە وەکو مەرج بۆ ئەو کەسانە، دیارە پارێزەران لە خاڵی حەوت و هەشت بەدەر کراون، قسەکەی من لەسەر ئەوەیە دەڵێ تەمەنی لە (40) ساڵ زیاتر نەبێ، ئێمە وەکو هەندێك لە ئەندامان داوامان کردووە تەمەنەکە کراوە بێت، لێژنەی یاسایی داوای کردووە تەمەنەکە (50) ساڵ بێت، ئەصڵی هەمواەکەش داوای کردووە (45) ساڵ بێت، لێرەش دەڵێ تەمەنی (40) ساڵ زیاتر نەبێت، تکایە لێژنەی یاسایی ئەگەر ئەو بەراوردکارییە روون بکەنەوە، بزانن چۆنە و چۆن نییە؟، خاڵی هەشتەم دەڵێ بەهۆی رەوشت نزمی یان تەمێ کردن، بەڕاستی رەوشت نزمی پێموانییە لەفزێك بێت لەنێو یاساکاندا بەکار بهێندرێت، تکایە لێژنەی یاسایی وشەیەکی شیاوتری بۆ بدۆزنەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سەرگوڵ خان.

بەڕێز سەرگوڵ رضا حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو تەعدیلەی یاسای پارێزەران ماددەی چوار کە باس لەوە دەکا ماددەکە هەڵبوەشێتەوە، خۆی لە ئەصڵی یاسایەکەدا ماددەی چوار بۆ مەرجەکانی ئەو کەسەیە کە کاری پارێزەری دەکا، بەڵام ئەوان کە لێرە ئاماژە بەوە دەکەن ماددەکە هەڵبوەشێتەوە ئەمە جێی بگرێتەوە، ئەمە شتێکی جیاواز تـرە، مـن پـێم باشـە لیژنـەی یاسـایی رووونکردنـەوە بـدات، ئایـا ئـەم مەرجانـە کـە دانـدراوە بـۆ کەسـێك کـە مومارەسـەی پارێزەری دەکا یان بۆ ئەو کەسەی کە لەبەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری وەردەگیرێت، چونکە ئـەوە دوو شتی زۆر جیاوازن، منیش پشتگیری قسەکانی بـەفرین خـان دەکـەم لـەوەی ئەگـەر ئـەو ئیشکالە هـەبێ لەیاسای پەیمانگای دادوەریدا چارەسەر بکرێت، ئەگەر واش نییە، کەواتە جارێکی تر باسکردنی لـەم یاسـایە لـە ئەهمییـەتی ئـەوە کـەم ناکاتـەوە کـە ئێمـە دەمانـەوێت ئـەو بەشـە بکرێتـەوە لـە پـەیمانگای دادوەری، هـەموومان پشـتگیری ئـەوە دەکـەین کـە پـارێزەران بـەم بەشـە وایـان لـێ دێ بەشـێوەیەکی باشـتر بتـوانن مومارەسەی کارەکەیان بکەن، لەگـەڵ ئـەوەدام کـە ئـەمیش مـودەی بـۆ دابنـدرێ، بـۆ ئـەوەی کـە ئـەوان لـەم بەشەدا پێش ئەوەی کاری پارێزەرایەتی بکەن دەورە ببینن، بەنیسبەت خاڵی دووەمـەوە منـیش هـەمان رام هەیە کە نابێ سەندیکا ئەو خولە بکاتەوە، چونکە ئەگەر ئێمە ئەو سەلاحیەتە بـدەین بـە سـەندیکا، ئەمـە وای لـێ دێ کە ئەم بەشەی پەیمانگای دادوەری کەمتەرخەمی و ئیهمـالی تێـدا دەکـرێ و ئێعتیمـاد دەکرێتـە سەر ئەو خولانەی کە سـەندیکا دەیکاتـەوە و دواتـریش دوو شـتی جیـاواز دروسـت دەبـێ، لـەخاڵی سـێیەمدا ئەگەر پێشەکییەکەی لـە راپـۆرتی لیژنـەی یاسـایی بـاس لـەوە دەکـا مەرجـە ئـەو کەسـەی بـۆ یەکـەمجار لـە هەرێمدا مۆڵەتی هەڵسان بەم پیشەیەی پێ دەدرێت، یەعنی ئەو مەرجەی کە لێرانە داینـاوە بۆ ئەو کەسەی یەکەمجار هەڵدەستێ بە کاری پارێزەری، کە لە پەیمانگای دادوەری ئەو خولە ببینێ، دواتر چەند مەرجێکی ریز کردووە، ئەو مەرجانە ئەگەر لێی وردببینەوە هەندێکی بۆ ئەوانەیە کە پێشتر پارێزەرییان کردووە، بۆ نموونە دەڵێ خانەنشین نەکرابێ بـە پێـی یاسـای خانەنشـینی پـارێزەران، نـاوی لـە سـەندیکا نەسـڕابێتەوە، بەڵام پێشەکی ماددەکە دەڵێ ئەو کەسەی بـۆ یەکـەمجار مۆڵـەتی دەدرێـتێ بـۆ هەڵسـتان بـەکاری پـارێزەری، ئەمە تەناقوزێکە دەبێ لیژنەی یاسایی چارەسەری بکـا، ئایـا ئـەو مەرجانـە بـۆ ئـەو کەسـەیە کـە یەکـەمجار مەحامیات دەکا؟ یان بـۆ ئـەو کەسـەیە کـە لـە پـەیمانگای دادوەری لـەو بەشـە وەردەگیرێـت؟ منـیش لەگـەڵ ئـەوەم کـە بڕگـەی چـوار بـەهیچ شـێوەیەك تەمـەن دیـاری نـەکرێت، لەگـەڵ ئـەوەی تەمـەن دیـاری کـراوە، ئیستیسنایەکیشی تێدا کراوە بۆ ئەو کەسانەی کە لەو سلکانە ئـیش دەکـەن بـۆ مـاوەی حـەوت سـاڵ، ئـەوان (63) سـاڵ دانـدراوە، مـن لەگـەڵ ئـەوەم تەمـەن دیـاری نـەکرێ، بـۆ ئـەوەی کـە یەکـەمجار دەبێـتە ئەنـدام، سەبارەت بەوەی کە ئەندامی سەندیکای پارێزەران لەکاتێکدا ئەنـدامی سـەندیکایەکی تـر نـەبێت، مـن پـێم باشـە لیژنـەی یاسـایی ئـەو رووونکردنەوەیـە بـدات کاتێـك کـە کەسـێك ئەنـدامی سـەندیکای پـارێزەرانی

کوردستانە بەپێی یاسای خانەنشینی کە ئێمە دواتر باسی دەکەین مافی خانەنشینی هەیە، دەکرێ لەناو ولاتێکدا بۆ نموونە ئێمە هەرێمێکین لە عێراق، لێرە مافی خانەنشینی هەبێ، بەپێی یاسای سەندیکای پارێزەرانی کوردستان، لە بەغداش مافی خانەنشینی هەبێ، پێمواییە ئەگەر ئەو ئیشکالە نەبێ هیچ ئیشکالێك نییە بۆ ئەوەی لە هەردوو لا ئەندام بێ، چونکە زۆربەیان کە باسیان لەوە کرد لەدەرەوەی ولاّت ئەندامی سەندیکای پارێزەرانە، بەلاّم ئەگەر لەناو یەك هەرێمدا کێشەی خانەنیشینیمان هەبێ، لەو حاڵەتە ئەمنیش لەگەڵ ئەوەم کە ناکرێ، بەلاّم ئەگەر ئەو کێشەی خانەنشینییە نەبێ لەدواتردا کە پارێزەرەکە کۆتایی پێدێ بە تەمەنی پارێزەری لەو حاڵەتە ئەمنیش لەگەڵ ئەوەم کە ناکرێ لە دوو سەندیکا ئەندام بێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من دەنگم دەخەمە پاڵ دەنگی ئەو خوشك و برایانەی کە دەڵێن ئەوەلەن زیادە لەو قانونە، چونکە لە خودی یاسای مەعهەدەکە هەیە، بۆیە هیچ داعی نییە لێرە تێکڕار ببێت، لە مەعهەد مادەم دەڵێتن ئەوانە دەورە دەکەن بۆ مەحامی، بۆچی لێرە هەبێت؟ تێناگەم، بەیاسا تەنزیم نەکراوە؟ ئەوە یەك، دوو، بەڕاستی ئەو پرسیارەش گرینگ بوو ئایا ئەمە جیهەتێکی نیقابییە یان جیهەتێکی تەئهیلییە؟ کردنەوەی دەورات و کە شەهادە ئیعترافی پێ بکرێ، وابزانم تەنزیم کراوە لە یاسایەکانی پەیوەندی هەیە بە ئێعداد نهێنی و شت، بۆیە جێگای پرسیارە ئەوە ئەگەر بیەوێ ئەو بیکات بۆچی تۆ لە یاسا تەسبیتی بکەی؟ ئەگەر بەپێی یاسایەکانی کار پێکراو لە کوردستان جیهەتێك یان لایەنێك ئینجا چ نەقابە بێت یان کۆمپانیا، بۆی هەبێت دەوراتی تەئهیلی بکاتەوە کە لە ئاخیرەوەش شەهادەکی موعتەرەفی پێ هەبێت، بەپێی ئەم یاسایانە با بۆخۆی دەورەکانی بکات، تەسەوڕ ناکەم لە یاسای نەقابە گرینگ بێت، سێیەم (یشترط فیمن یرخص له بمزاولة المهنة لاول مرة في الاقلیم)، ئەمە تەبعەن وەکو باسکرا لە هەموو دونیا جیاوازییەك...، لە هەموو دونیا نالێم رقم لەو وشەیە، لە زۆربەی، زۆری حکومە سەرکەوتووەکان جیاوازی هەیە لەبەینی شەهادەی زانکۆ، بەینی مومارەسەی میهنە، بەسەری من قەوما من نە بەکالۆریۆس، دبلۆم عالیشم هەیە لە ماتماتیك، لە ڤییەنا کە لەسەرەتاوە نەمویست بیخۆێنم، گۆتیان ناتوانیت تۆ ببیتە مودەرِیس، ناتوانی ببیە موعەلیمیش، ناتوانی ببیە موعەلیم لەڕەوزەش، چونکە تۆ پیتاگۆتیت نەخوێندووە، واتە ئەو بەشەی کە مومارەسەی میهنەی تەدریسی ریازیاتت نەخوێندووە، واتە من شەهادە وەردەگرم لە علم، بەلاّم بۆ ئەوەی رێگام هەبێتن مومارەسەی میهنەیەك بکەم فیعلەن دەبێ ئیعدادی میهەنی مومارەسەی ئەوە بکەن، بۆیە ئەم سێیەمە خۆزگە بەشێوەیەکی وا با کە (لایجوز مومارسة مهنة المحامي لحین التخرج من الدورة)، ئەو کاتە ئێمە دەگەیشتینە ئەو ئیستاندەرە دونیاییە، ئەگەر هاتو ئێمە یەکەم، دووەم موعالەجەمان کرد، وەکو

من پێشنیار دەکەم یەکەم نەمێنێت، چونکە عیلاج کراوە لەیاسایەکی تر، ئەو کاتە دەتواندرێ زۆر بە ئاسانی عیلاجەکەی بکەین، بڵێین (لایسمح بممارسة المهنة لاول مرة الا بعد التخرج)، ئەو کاتە هەموو سێیەم داعی نییە هەبێت، چونکە مەرجەکانی وەرگرتن لەو مەعهەدە دیارن، مەعهەدی قەزایی، ئەو کاتە داعی نییە بڵێین موماڕسەی شەهادەی بەکالۆریۆسی هەبێت، ئەدی موماڕسەی میهنە بەچ ئەساسێك رێگات داوە؟ ئەگەر خەریجی قانون نەبێ؟ دێم ئەگەر ئەوە نەکرا، ئەوەی من داوای دەکەم، تێبینییەکانم لەسەر ئەو خالانەی مەرجەکان، واتە کابرا ئیجازەی وەرگرتووە موماڕسەی میهنە بکەن، بەڵام دەڵێن نابێ بچی تاوەکو مەعهەد خەلاس بکەی، واتە مەرجەکانی پێویست بۆ ئەوەی ئیجازەی موماڕسەی مەحامیاتی تێدایە، باشە بۆ لێرە دێم دەڵێم خەریجی کۆلیژی یاسا؟ خۆ لەوێ کە مەرجەکانیان تێکرد، ئایا ئەمە مەرجەکانی تێدایە موماڕسەی میهنە بکات یان نا؟ خۆ خەریجی ریازیات ناچێت، یان خەریجی کۆمەڵناسی، بۆیە ئەوە بە زیاد دەزانم، یەك، ئەگەر مەرجەکانی هەبێت، واتە ئەو کەسە خەریجی قانونە، کەسی تر تەقدیم ناکا، هەروەها (ان یتمتع بالاهلیة)، (حسن السیرة)، حەسەنە؟ یان محمودە؟ من (حسن السیرة)م بە حەسەن خوێند، کامیانە؟ یەعنی محمودە یان حەسەنە؟ دەزانم حوسنە، (غیر محکوم)، ئەوانەش زیادن بە تەسەوڕی من، یەعنی یەك، سێ، پێنج، شەش، زیادن، راستە (غیر مشطوب اسمە من احدی النقابات)، چونکە مەرجێکە، راستە (غیر محال علی التقاعد)، مەرجێکە، بەڵام ئەوانەش جێگای پرسیارن، هی (ان یکون عراقی) و (ان یتمتع)، لە روونکردنەوەکەم نەخوێندبێت نەمزانی بۆچی لێرە هەیە، روونکردنەوەکە هەمووی مەجال دەدات ناهێڵێ کەسێك لە غەیری ئەندامی ئەوان، خۆیان ئیش بکات، روونە، جەختیان کردووە لەسەر بازاڕی ئازاد و شێوەی تازەی کۆمپانیای پارێزەران، هەموو ئەو مەرجانە تاوەکو ئەندامی ئەوان بێ یان (علی الاقل) ئابوونە بەوان بدات، بۆیە من نازانم دەڵێت ئەوە دابوونەریتە، ئێمە دیومانە لە فلیم دەبینین ئەگەر نەمان زانیبێ، باشترین مەحامی لە هۆنکۆنگە، بانگی دەکەن لە پاریس مورافەعە لەسەر قەزیەك بکات، ئەویش نابینم زەروری بێت، دەربارەی ئەوەی زمان، خوشك و برایان باسیان کرد، من لایەنە دووەمەکەی ئەو رستەیە باس دەکەم، ئەمە دان پێدانانێکی زمنی راستەوخۆشە، هەر دەتوانم ئیدیعا بکەن ناراستەوخۆش نییە، کە سیستەمی تەربەوی ئێمە لە جامیعە فاشیلە، لە ئێعدادی گەنج و خەڵك بەهۆی میهنەیەك موماڕسە بکەن، روونە، واتە دەبێ بیر بکەن لە فەلسەفەی تەعلیم، بۆ ئەوەی خەڵکی خاوەن شەهادە تەخروج پێ بکەین، یان جوندوی وتەنی ئەو خەڵکەی موجتەمەع پێویستێتی، ئەمە روونە، واتە ئەگەر من لە سجلی نەقابە، تەسجیل کرابم، هێشتا من ئەودم ئەوەی تەخەروج بوومە و نازانم موماڕسە بکەم، بۆیە مەعهەدی بۆ دەکەم، ئەگەر من قەزا و ئیدیعام لە هەرێم موماڕسە کردبێ، مەحامی نییە، واتە هێشتا من پێویستم هەیە بۆ ئەوەی بچم فێرم بکەن چۆن مەحامات بکەم، عزوش بم لە هەیئەی تەدریسی خۆم، بەڵایەکە لەوێ دەستی پێ کردووە، ببوورن ها، واتە منی خەریجی حقوقی شایستەی ئەو نیم یان توانای ئەودم نییە مەحامات بکەم، من بەرهەمی ئەو عزوی تەدریسەمە، لەسەر چ ئەساسێك من ئەمانە عافوو دەکەم؟ لە عومر، لە نازانم هەر

شتێك، واته ئەمانەش هەر پێویستیانه وەکو خەریجی تازه، مەحامات میهنەیە، پەیوەندی بە دەرەجەی وەزیفی و شت نییه، بۆیه ئەم ماددەیەش هەر ئەساسەن من لەگەڵی نیم، رابیعەن، (لا یجوز الجمع)، چی تێدایه یەعنی، من نه ئازادم، بۆچی بۆم هەیه بچمه سێ،؟ چوار سەندیکای رۆژنامه نووسان و نووسەران و جیۆلۆجیان، بۆچی لێره نا؟ تاوەکو تۆ مەوزوعەکه له عێراق چارەسەر نەکەی به دەستوور یان بە قانون، ئەندامیەتی له سەندیکای پارێزەرانی کوردستان بە موساوی حیساب دەکرێت، وەکو هی عێراق، ئەمنی مەحامی زیرەك دەتوانم لەوێ له بەغداد بچم مورافەعه بکەم، که تۆ ناهێڵی ببم بە ئەندامی سەندیکای پارێزەران له عێراق، یەعنی فورسەی ئیشت له من گرت، ماددەی چەندە؟ یەکەمە یان سێیەمە؟ له حقوقی ئینسان، واتە من خەڵقی ماددەیەکی عالەمی دەکەم، تەدریسەکانی وان دیارن، رووندە، موتەناقزیشن، شەریکاتی ئەجنەبی دێت، مەحامی خۆی دێنێت، خۆ ئەوه عەزوه له نەقابەیەکی تر، واتە تۆ مەجبوور دەکەی شەریکەیەکی نەمساوی بێت کە ئەمە خۆی له دونیا مەحامی خۆی هەیە، پێی دەڵێی نابێ مەحامییەکەت مورافەعه بێت له عەزووی نەقابەی من، کەس قبوڵ ناکات، تەبریرەکەیان هەتا کە شەرحی کۆمپانیای پارێزەران دەکەن، که بودجەی ئەو که باشە، تەئیدی دەکەم، واتە دەبێ تەنها ئەندامەکانیان، بۆیه تەسەورِ دەکەم خوشك و برایانیش باسیان کرد، واته به کورتی، فی کولی ئەحوال ئەوەلەن بەرەئی من زیادە، چونکه له قانونی تر هەیە، فی کولی ئەحوال دووەم دەبێ بیری لێ بکەین، ئایا ئەو نەقابە میهەنییە، مەعهەدە یان مەعهەد نییە؟ ئەگەر بۆی هەیە دەورە بکاتەوە، ئەوە له یاسایەکی تر هەیە، تەنزیمی دەکات، ماددەکانی مەرجەکان پێویست ناکات ئەو کاته له هەردوو حاڵەت، چوارەمیش، بۆیە زۆر به بەساتەت، من تەسەورِ دەکەم ئەو ماددەیە زیادە، پێشنیار دەکەم ئەو ماددەیە لا بدرێت، سوپاس.

بەڕێز د.ئرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو هاژە خان.

بەڕێز هاژە سلیمان مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەی بڕگەی یەکەم من لەسەر ئەوه مولاحەزەم هەیە، دەڵێ بەشی پارێزەرایەتی له ناو پەیمانگای دادوەری دەکرێتەوه، بۆ ئەوەی ببێتە بناغەیەك بۆ پێشخستنی پیشەیی و ئامادەکردن، لێرە بەراستی تەحدید نەکراوه، ئایا بۆ چەند دەبێتەوه، ئەو بەشی پارێزەرایەتییە ئایا شەش مانگە؟ سێ مانگە؟ چەند مانگە دەکرێتەوه؟ یەعنی زۆر بە موتڵەقی هاتووه، هەر تەنها بەشی پارێزەرایەتی دەکرێتەوه؟چونکه لەبڕگەی دووەمیش بەهەمان شێوه هاتووه ئەوەی که سەندیکای پارێزەران بۆی هەیە کە خول بکاتەوه، دەڵێ هاوچەشنی بەشی پارێزەرایەتی پەیمانگای دادوەری بێت، واتە ئەویش ئەگەر تەحدید نەکرێ ئەویش ناکرێ، کە خولەکە چەند بێت، مانگێك بێت، سێ مانگ بێت، شەش مانگ بێت، بۆیە من وا بەپێویستی دەزانم ئەگەر ئەوه بکرێتەوه، تەحدید بکرێت کە بۆ ماوەی چەندە، دەربارەی بڕگەی سێیەم،

خاڵی یەکەم، دەربارەی هەڵگری بڕوانامەی بەکالۆریۆس لە دێری دووەمدا هاتووە، یان دەرچووی بەشێك بێت کە کە هاوتای ئەوانە بێت، بەپێی حکومی ئەو یاسایە، بەڕاستی ئەو پرسیارەم بۆ لێژنەی یاساییە، هاوتا چییە؟ هاوتا بە کۆلیژی یاسا؟ یەعنی ئەوانە کێن کە هاوتا بن بەوە؟ دەربارەی خاڵی چوارەم من لەگەڵ تەحدید کردنی تەمەن نیم، لەگەڵ ئەو هاوکارانەم کە باسیان کرد، چونکە خەڵك هەیە لە تەمەنی (45) ساڵی چۆتە ئەو کۆلیژە یاسایە ئەهلیانە، یەعنی دەبێ مەفرووزە کە ئێمە رێگەی پێ بدەین کە بتوانێت موزاوەلەی ئەو حەقەی خۆی بکات، دەربارەی چوارەمیش بەراستی من لەگەڵ چوارەم نیم کە نابێت ئەندامیەتی لە هەردوو سەندیکای پارێزەران لە هەرێم و لە عێراقدا هەبێت، چونکە بەراستی ئێمە پارێزەرمان هەیە چەند ساڵە لە عێراق پارێزەر بووە، زۆر بەباشی ئیشەکەی کردووە، پارێزەرێکی باشە، لەوێ ئەندامی سەندیکایە، دێتەوە ئێرە ئەگەر لێرەش ئەندامی سەندیکا بێت یەعنی لەو حاڵەتەدا ناتوانێت ئەوە حەقی لێ دەستێنینەوە، بۆیە من لەگەڵ ئەوەش نیم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك لقمان.

بەڕێز لقمان سلیمان حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە بڕگەی سێی ئەم ماددەیە من پێشنیار دەکەم خاڵێکی بۆ زیاد بکرێت، وەکو مەرجێکی تر بۆ ئەو کەسەی کە بۆ یەکەمجار مۆڵەتی کاری پارێزەرایەتی پێدەدرێت، ئەویش دەچوون یان پەرینەوە لە پشکنینی پزیشکی لە یەکێك لە نەخۆشخانەکان، کە سەندیکای پارێزەران بڕیاری لێ دەدات، بۆ دڵنیا بوون لە توانای کەسەکە، بۆ یادەکردنی پیشەکە، پێویستە لەسەر سەندیکا بەهەماهەنگی لەگەڵ وەزیری تەندروستی یان (وەزارەتی تەندروستی) رێسایەکانی رێکخستنی ئەم کارە دانێن، سەبارەت بە تەمەن من لەگەڵ ئەوەم تەمەن دیاری نەکرێت، نەکرێت بەمەرج، ئەمەش کە هاوڕێیانم بەڕاستی رووونکردنەوەی زیاتریان لەسەری دا، من نامەوێت زیاتر لەسەری بڕۆم، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو پەیمان خان.

بەڕێز پەیمان عزالدین عبدالرحمن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەڕاستیدا من سەرەتا پێش ئەوەی مولاحەزەکانم بڵێم لەدوو شت تێناگەم، یەکەمیان پێش ئەم هەموارکردنە تێگەیشتبووم کە مەحامیاتی پیشەیەکی ئازادە، یەکێکە لەوانەی کە قیودی لەسەر نییە، لەچوارچێوەی کارە حکومییەکاندا نییە، کە لە ئەساسدا ئەو مەبدەئەیە، ئەو تێگەیشتنە لا ببەین، کە پیشەیەکی ئازاد نامێنێ، حاڵەتێکی تر ئەوەیە کە دیسانەوە حاڵەتێك هەیە کە من لێی تێناگەم، بۆ ئێمە لە کۆمەڵێك شتدا ناکرێ و نابێ و گونجاو نییە خۆمان موقارەنە بکەین بە ولاتانی پێشکەوتوو، لەبەر ئەوەی مەرحەلەیەکی زۆر گەورەی

پێشکەوتن و گۆڕانکاری هەیە لەبەینی ئێمە و ئەواندا، بەڵام لەهەندێ شتی تریشدا ئێمە دەبێ لەسەر ئەو پرنسیپە نێودەوڵەتی و لەگەڵ ئەو بنەمایانەی کە ولاتانی تر ئیشی لەسەر دەکەن ئیش بکەین، بۆیە من لە روانگەی بابڵێین هەلومەرجی خۆیانەوە، بەو پێیەی کە ناکرێ خۆمان موقارەنە بکەین بە زۆر لە ولاتانی تر قسە بکەم، لەراستیدا ئەم ماددەیە ئەگەر وەکو خۆی تێپەڕێت بەبڕوای من شەرعییەت دانە بە کۆمەڵێك شت، یەکێك لەوانە شەرعییەت دانە بە زۆرە ملێ ئەندام بوون لە سەندیکاکاندا، یەعنی ئێمە ئەوەمان لەبیر چۆتەوە کە ئەم ماددەیە دەخوێنینەوە بەپێی قانونەکەش کە هەیە، کە دەبوایە تەعدیلەکە لەوەدا بوایە ئێمە ئەندام بوون لە سەندیکای پارێزەراندا بەکارێکی زۆرە ملێ دادەنێین، ئەگەر یەکێك ئەندام نەبێ لەو سەندیکایە، مەحامی نییە، دەبێ ئەمە بۆ هەموو شتەکانی دیکەش راست بێ، بۆ نموونە ئەگەر پزیشکێك یان خۆێندکارێك کە لەکۆلێژە پزیشکییەکان تەخەروج دەکا، ئەگەر ئەندامی سەندیکا پزیشکییەکان نەبێ، دکتۆر نییە، ئەگەر موهەندیسێك ئەندامی نەقابەی موهەندسین نەبێ، موهەندیس نییە، یەعنی ئەمە تەواو پێچەوانەی بنەمایەکانی مافی مرۆڤ و کاری رێکخراوەییە، یەعنی چۆن تۆ بە قانون دێی ئیشەکەت بەوە دەدەی کە ئەگەر کەسێك ئەندامی ئەو سەندیکایە نەبێ لەوە خراپتریش ئەگەر دەورەیەکیش لەو سەندیکایە نەبینێ پارێزەر نییە، نابێت پارێزەر بێت، کە ئەمە بەڕاستی بەنەمایەکی زۆر خراپە پەرلەمان ئیشی لێ بکات، خاڵێکی تر کە لێرە ئێمە بابڵێین ئیشارەتی پێدراوە، ئەو دەورەیە، راستە برادەران زۆر باسیان کرد کە هەندێك پارێزەر هەیە نازانێ چۆن بوەستێ، پێویستی بە بنەمایەکانی سەرەتای کاری پارێزەرایەتی هەیە، بەڵام خۆ پارێزەرایەتی لەگەڵ هەموو پیشەکانی تر و وەکو یەکە، پزیشکێك کە خوێندکارێکی کۆلیژی پزیشکییە تەخەروج دەکا، موهەندیسێك تەخەروج دەکا، نازانێ سەرەتا تووڕ چۆن دەکا، دەبێ ئێمە هەمواری ئەوەش بکەینەوە کە لە سەندیکای پزیشکان ئیجبار بکرێ هیچ خوێندکارێکی کولیەی توب ئەگەر دەورە نەکرێتەوە بۆی بزانێ تووڕ چۆن دەکا، بزانێ چۆن دەچێتە خەستەخانە، بزانێ چۆن دەچێتە ژووری عەمەلیات؟بزانێ چۆن دەستی تەعقیم دەکات؟ بزانێ ئەمانە هەمووی چۆن دەکات؟ نابێ پزیشك بێ، دەتوانین ئێمە شتێکی لەو بابەتە بکەین؟ یاخود رێگەمان پێدەدەن شتێکی وا بکەین؟ موهەندیس، هەر کەسێکی دیکە، دەبێ خولێکی بۆ بکەینەوە چۆن موراقەبەی جسوور بکا، کە ئەمە بەڕاستی بەتەنیا قۆرخ کردنی مەسەلەی پارێزەرایەتییە، بەرتەسککردنەوەی ئەو ئازادی کارکردنەی پارێزەرایەتییە لە هەرێمی کوردستاندا، ئەو مەرجانەی کە داندراوە، دوای ئەوەی کە دەورە هەبێ، لەگەڵ ئەوەی کە من پێشنیار دەکەم ئەو دەورەیە ئەگەر هەشبێ دەورەیەکی ئارەزوو مەندانەبێ، ئەمە واریدە، سەندیکای پارێزەران بۆ خەمخۆریان بۆ ئەوەی پارێزەر بەشێوەیەیکی باش بڕوات مەحامیاتی خۆی بکات، دەورەی ئارەزوومەندانەی هەبێ، ئەو پارێزەرەی کە دەیەوێت ئەو خولە ببینێت، بڕوا ئەو خولە ببینێ، بۆ ئەوەی زووتر ببێتە پارێزەرێکی باش، مەرجەکان کە داندراوە لەگەڵ ئەوەی کە من پشتیوانی تەواوی قسەکانی سۆزان خان دەکەم، ئەو هاوڕێیانەی تریش کە لە دوای ئەوەوە قسەیان کرد، بەڕاستی تەمەن لەکوێی دونیادا بەتایبەتی میهنەیەکی ئازادی وەکو مەحامات تەمەنی بۆ دیاری دەکرێ؟ کە دەبێ تەمەنی ئەوەندە بێت ئینجا

مەحامیاتی بکا، یاخود لەوەی کە خاڵی چوارەمی (محمود السیرة و السمعة و اهلاً.....)، یەعنی هەر ئەوە ماوە کە بڵێین لە دڵی خۆشیدا بەتەمای کارێکی خراپەکاری نەبێت، یەعنی ئەمە کێیە تەحدیدی دەکات ئەوە مەحمودی سیرەیە یان نازانم چی سیرەیە؟ کە بەڕاستی ئەمە هەموو ئەمانە پێچەوانەی مافی ئازادی کارکردنن لە هەرێمی کوردستاندا، چوارەمی هەر ئەو مەرجانە کە نابێ لەبەینی دوو نەقابەدا بەڕاستی ئەمە عەیبەیەکی قانونییە، جگە لەوەی کە رێگرتنە لە ئازادی ئەندام بوون لە نەقابەکاندا، عەیبەیەکی قانونییە، ئێمە ئێعتراف دەکەین بەم خاڵە، لەبەر ئەوەی ئێمە ناتوانین بە قانون ئەوە رێك بخەین کە کەسێك دوو ئیمتیاز وەر نەگرێت لە هەرێمی کوردستاندا، دێین تەقیدی حوڕیەتی ئەندام بوون لە نەقاباتدا دەکەین، کە ئەمە بەڕاستی هەم عەیبەیەکی قانونییە، هەم ئێعترافی سەریحە بە قەتیس کردن و قەید کردنی ئازادی کارکردن و ئەندامیەتی لە نەقابەکاندا لە هەرێمی کوردستان، بۆیە من پێشنیار دەکەم هەموو ئەو خاڵانەی کە هاوکارانی پێش خۆم ناڕازی بوون لێی، منیش دووپاتم کردەوە، هەموو ئەو خاڵانە لابدرێ، مەسەلەی دەورەکە بکرێ بە دەورەیەکی ئارەزوومەندانە کە ئەمە دەبێتە دەستپێشخەریەکی باش بۆ سەندیکای پارێزەران، نەك قۆرخکردنی کاری پارێزەرایەتی لەلایەن ئەوانەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ئارسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو پەروین خان.

بەڕێز پەروین عبدالرحمن عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێمە دیارە بەهۆی زۆری ئەو کۆلێژە ئەهلیانە و کردنەوەی بەشی یاسا لەو کۆلێژانە بۆتە هۆی زۆری و بۆری بەشی پارێزەرایەتی لە هەرێمەکەمان، هەروەها کاری میهنەکەشی نەهێشتووە، بۆیە کردنەوەی ئەم دەورانە ئەمن بە شتێکی زۆر گرینگی دەزانم، پێویستە بڕەوی پێ بدرێت، بەڵام ئەوەی جێی ئاماژەیە ئەمن پێم باشە ئەم دەورانە لە خودی ناو پەیمانگای دادوەرییەکە بکرێتەوە، سەندیکا پێی هەڵنەستێ بەم کارە، سەبارەت بە بڕگەی چوارەم کە باس لە تەمەن دەکا، شتێکی زۆر گرینگ هەیە کە پێویستە ئێمە ئاماژەی پێ بدەین ئەوەیە کە تەمەن لەو خاڵەدا لابدەین، لەبەر ئەوەی ئەمە وەکو ئەوەی تەعلیم عالی لێهاتووە کە تەمەنی تەحدید کردووە بۆ هەر کەسێك کە بچێت ماجستێر یاخود دکتۆرا بێنێتەوە، بۆیە پێم باشە ئەو تەمەنە لابدرێت، لەبەر ئەوەی ئێمە خەڵکمان هەیە بەهۆی خراپی باری ژیانی نەیتوانیوە بچێت لە زانکۆکان بخوێنێ، لە تەمەنێکی زۆر درەنگتر چووە کۆلێژەکەی تەواو کردووە ئێستاکە کە تەمەنی (50) ساڵ تێپەڕ بووە، زانکۆی تەواو کردووە، بۆ ئەو حەقەی پێ نەدرێ کە بتوانێ لەم دەورانە بەشدار بێ؟ زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئارسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. رێباز.

بەڕێز رێباز فتاح محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەراستیدا من لەگەڵ رەتکردنەوەی بڕگەی دووەمم و سێیەم بووم، بەڵام دوای ئەوەی کە باسکرا بڕگەی یەکەمیش تێکڕاڕە، ئێستا بەتەواوەتی لەگەڵ ئەوەم ماددەکە بە تەواوەتی رەتبکرێتەوە، بەڵام لەژێر ئەو پاساوەی کە من قەناحەتم وایە ئەندام بوون لە سەندیکا ئازادانەیە، نابێ بسەپێندرێ کە تۆ ئەگەر ئەندام نەبی لەسەندیکای پارێزەران، مافی پارێزەرایەتیت نییە، ئەوەی کە خول بکرێتەوە کە پارێزەر خول ببینێ و دوایی پارێزەرایەتی بکا، ئەوە مەسەلەیەکی تڕە، بەڵام سەندیکا ئەرکی ئەوەیە بەرگری لەمافی ئەو تۆژە بکا کە نوێنەرایەتی دەکا، نەك ئەوەی کە سەندیکا بۆ خۆی ببێ بە بەشێك لە دەستەڵاتی جێ بەجێکردن، ئەوە مانەوەی ئەو فکرەیەی ریژیمی پێشووە کە سەندیکاکانی بە بەشێك لە حکومەت زانیوە، بەڵام سەندیکا دەبێ بەشێك بێ لە کۆمەڵگەی مەدەنی و کاری ئەوە بێ کە بەرگری لە مافی ئەو تۆژە بکا کە نوێنەرایەتی دەکا، بەڵام لە بڕگەی سێیەم کە هاتووە لە بڕگەی دووەم دەسەڵاتی کردنەوەی خولەکەی داوە بە سەندیکایەکە، واتە من ئەگەر ئەندام نەبم، نەچمە ناو ئەو خولەوە بۆشم نییە پارێزەرایەتی بکەم، لەکاتێکدا کۆلێژی قانونم تەواو کردووە، گریمان خولەکەشم بینی لە شوێنێکی دیکە، بەڵام سەندیکا نابێ ئەو دەستەڵاتەی هەبێ، بڕگەی سێیەمیش یەعنی ئەوە شوێنی ئەو بڕگەیە، یاسای سەندیکای پارێزەران نییە، شوێنی ئەو بڕگەیە یاسای پیشەی پارێزەرایەتییە، یاسای مزاولەتی میهنە ی مەحاماتە، نەك لەناو یاسای سەندیکای پارێزەرایەتیدا تۆ مەرجی کارکردنی پارێزەرایەتی دابنێی، سوپاس.

بەڕێز د.ئەرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ.

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

رەنگە بڵێن ئەتو ئیمزات کردیە لەسەر ئەو یاسایە، بۆ تێبینی دەدەی؟ بەراستی لە ناچاری، لەنائومێدی ئەمن ئەو ئیمزایەم کرد، لەبەر ئەوەی پڕۆژەیەکیان تەقدیم کردبوو سەندیکای پارێزەران زۆر گشتگیرتر و فراوانتر بوو، هەر نەخرا بەرنامە، گۆتمان ئەز عەف ئیمانەکە با ئەو هەوارکردنە بڕوا، ئەویش بەو تێبینیانەی کە هەمانە، جارێ ئێمە ئامانج لە هەموارکردنەکە چییە لەو دەقە، ئامانجەکە ئاسانکاری بۆ ئەوانەی دەبنە پارێزەر، ببنە پارێزەری شارەزاو بەتوانا ئێمە لەو بارەیەوە مەعهەدێکمان هەیە و سەندیکایەکمان هەیە، هاوکاریان دەکا، یان رێگرییە لەوەی کە خەڵك بەو زۆرییەی بێتن ببێتە مەحامی، هەرچەند تێی ڕامام بەڕاستی ئەمە رێگری کردنە، هەم لە تەمەنەکە، چونکە ئەوەی کۆنیان (55) ساڵە، ئەمە تەمەنەکەیان کەم کردیتەوە، هەمیش لەوەی کە پەیمانگا بەخۆی بۆ دادوەرانی پێ ناکرێ بۆ ئەوانە، (19) کولییەی ئازاد هەیە لەم ولاتەی ساڵی هەزار پارێزەر دەردەچێ، وەکو مافێکی خەڵك بۆ پیشەکەی خۆی، بۆ ئیشکردن، یەعنی

هەست دەکەی بەڕاستی ئەوە تەگەرە و کۆسپێکی زۆر دروست دەکا لەبەردەم ئەوانەی تر بەناوی تەمەن، بەناوی ئەوەی دەبێ سەندیکا دەورە بکاتەوە، چ کاتێکیش دەورە دەکاتەوە؟ هەتا کەی؟ هەتا ئەو کاتەی پەیمانگایەکە دەتوانێت، کە پەیمانگایەکە توانی تۆ بۆت نییە، باسالّی بتوانێ سەد کەس پێ بگەیەنی، تۆ لە دەرکردنی هەزار کە دەبێتە پارێزەر سەد کەس پێ بگەینی، ئەمە رێگریەکی گەورەیە، ئەگەر ئێمە مەرجەکە بخەینە ئەوەی لە نووسینگەیەك ئیش بکا چاکتر نییە؟ یەعنی ئەمە پرسیارە، ئەمە ئەوەی هەر کەسێکە کە دەیەوێ ببێتە پارێزەر پێویستە بۆماوەی سالّێك لای پارێزەرێکی تر لە نووسینگەی پارێزەرێکی تر ئیش بکا، ئەوە خالّێکیان خالّێکی دیکەش، بەڕاستی ئەمن بەلامەوە گرینگە سەندیکا ئەو بەرپرسیارەتییەی نەدەینێ، چونکە سەندیکا دەزگایەکی پیشەییە، دیموکراتی ئازادە، ئەوەی یەکیان کە ئەوە بوو پێویست ناکا ئەو شەرتە لەسەر کەسێك دابنێی کە دەیەوێ ببێتە پارێزەر، پێم باشە لەپێناوی بەهێزکردنی پارێزەر یان شارەزایی توانای پارێزەر، سەندیکا بەهەماهەنگی لەگەڵ پەیمانگا دەتوانێ خول بکاتەوە بۆ ئەوانەی کە تازە دەردەچن، دەتوانێ، ئەوە وەکو شتێکی سەربەست و ئازاد بۆ هاوکاری کردن، نەك بیکەیتە مەرج، نەیکەیتە مەرج، دەتوانی، کە ئەوانیش ناسنامەی دەدەنە هەر پارێزەرێك دەڵێن کاکە دەورەمان هەیە، بۆ خۆشی باشە، بۆ میهنەکەشی باشە، بۆ ژیانیشی باشە، ئەو شەرتەش دابنێین کە لەنووسینگەیەك کاردەکا بۆ سالّ، ئەمە زۆر مەنتیقی تـرە، زۆر باشـترە، لـە مەسـلّەحەتی خەلّکەکەیـە، نـەك بەڕاسـتی لاسـایی ئـەو مەرجانـە بکەینـەوە دائیمـەن لـە ولاّتـانی کـۆن کـە هـەموومان موتەئەسـیر بووینـە بـە ولاّتـانی ئیشـتراکی تەماشـای کۆمـەڵگا وەکـو ئۆردوگا دەکا، وەکو عەسکەر، دەبێ ئەو مەرجانەت تێدابێ ئینجا دەتوانی سەربازی بکەی، سوپاس.

بەڕێز د.ئرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئەڤین خان.

بەڕێز ئەڤین عمر احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەم ماددەیە هەرچەندە منیش لە لیژنە ئیمزام کردووە لەسەری، بەڵام دیار بوو من مولاحەزاتم هەبوو، بەڵام ئێستا دەتوانم مولاحەزاتەکانی خۆم بە تەواوەتی دەربـبڕم، کە باس دەکرێ لەسەر ماددەی یەکەم، دەڵێ (ثالثە)ن، ئێمە هەموومان دەزانین سالاّنە کۆمەڵێك خەڵك کۆلێژەکانی یاسا تـەواو دەکـەن، دەبـن بە پارێزەر یاخود دەڕۆن لە دەوائیرەکاندا تەعین دەبن، وەکو ماڤپەروەرێك، وەکو یاسا ناسێك، لـە دائیرەکانـدا، بەڵام راستە خەڵکێکی زۆر سالاّنە تەخەروج دەکا لە کۆلێژەکانی قانون، هەرچەند باس دەکـەن کۆلـێژێکی زۆر هەیە چ بە ئەهلی، چ بە حکومی، چ بەیانیان، چ ئێواران بـۆ تەخـەروجکردنی کۆمـەڵێکی زۆر لـەم پارێزەرانـە، بەڵام تۆ کە ئیزنت داوە، کۆلێژی ئەهلی بکرێتـەوە، کۆلـێژی ئێـواران بکرێتـەوە، هەڵبەتـە حیکمـەتێك هەیـە، حکومەت خۆی یاخود هەرێمی کوردستان دراسەیەکی هەیە لەسەر ئەوەی ئایا بۆچـی تـۆ ئـەو هـەموو کۆلـێژە یاسایە دەکەیتەوە؟ لەگەڵ ئەوەشدا دوایی ئەوە دێی قەیدی بۆ دادەنێی، مەرجی بۆ دادەنێـی، دەڵێـی وەڵاّهـی

من ناتوانم لەکاری حکومیدا تەعینت بکەم، لەبەر ئەوەی مەجال نییە تۆ وەکو ماڤپەروەرێ لە دەوائیردا تەعینت بکەم، مەحدوودە، ئەمن ناتوانم تەنها ئەوەندە سالانە تەعین بکەم، ئەی کاتێ ئەو کە مەجالی هەیە بۆ خۆی دوای ئەوە بڕوا بە پارێزەر کارەکانی خۆی بکا، کە وەکو قتاعێکی خاس دێتەوە، چونکە ئەو دەتوانێ خۆی کار بکا، دوایی کە ئەو دەستکەوتەی دەست دەکەوێ مادییەن لەسەر کەفائەی خۆی دەستی دەکەوێ، ئیشی مەحامیاتی لەسەر زیرەکی مەحامییەکەیە نەك لەسەر ئەوەیە کە بڵێی وەڵاڵ تۆ مەحامییەکت هێناوە ئەوەندە پارەی دەدەیتێ مانگانە، بەڵام دەمێنێتەوە لەسەر زیرەکی و کەفائەی و لێهاتوویی خۆی وەکو پارێزەر، بۆیە لێرە کە تۆ مەرجی بۆ دادەنێی نەتوانێت پارێزەری بکات تاوەکو ئەو دەورە نەبینێت، وابزانم ئەوە دەبێتە ئیجحافێك بەرامبەر ئەو کەسانەی کە تەخەروج دەکەن، چونکە تۆ ناتوانی لەسالێکدا بۆ هەزار کەس یان بۆ نۆ سەد کەس دەورەیەك بکەیتەوە بیکەیت بە پارێزەر، ناشتوانی داشی مەزرێنی لە قیتاعی عام، کەواتە تۆ خەڵکێکت پارەی خەرج کردووە و کۆلێژی تەواو کردووە و مەحامیاتی خوێندووە و قانونی خوێندووە، دوای ئەوە بێی لێرە ئەو هەموو قەیدەی بۆ دابنێی بۆ ئەوەی نەتوانێ مومارەسەی کارەکەی خۆی بکا، بۆیە بەڕەئی من دەکرێ بۆ کەفائەت کەفائەتی ئیشی مەحامیات لەوە نییە بە دوو، سێ دەورە یاخود کافی بێ، کە فائاتی مەحامات، ئەوەیە کە خۆی چەند توانای هەیە، چەند قابیلیەتی هەیە، دەتوانێ لە موارافاعاتدا بتوانێ نەجاحەت بێ نێت، بتوانێ کەسپی قەزیە بکا، بۆیە ئەم دەوراتانە تەنها بۆ رووی شەکلییە، یەعنی بۆ ئەوەیە کەوا فێر بێ ئەو مەحامییە چۆن رادەوەستێ، چۆن رەفعی قەزیەیەك دەکا، ئەمە هەمووی شکلییە، خۆی دەتوانێ بەدەورەیەکی بچکۆڵە لە رێگای سەندیکاوە دەکرێ، لە رێگای مەعهەدی قەزاوە دەکرێ، لە هەر کێوە بێ، بەڵام ئەمە مەرج نەبێ بۆ ئەوەی کە ئەمە نەبێ بە مەحامی، من پشتگیری قسەکەی کاك کاردۆ دەکەم، دەکرێ ئێمە بڵێین بۆ سالێك دەبێت وەکو مەحامییەکی موساعید لە یەکێ لە نووسینگەکاندا.....، یەعنی نەبێ بە مەحامی تاوەکو لەیەکێ لە نووسینگەکانی مەحامیەکان لەبەر دەستی مەحامییەکە سالێك مەحامیاتی دەکا، ئەوە شتێکی باشە، بەڵام ئەوە یەعنی وەکو چۆن بڵێیم بۆ ئەوەی پڕەنسیپی کارەکانی مەحامیاتی فێربێ، ئەمە کارێکی زۆر، زۆر مەعقوڵ و مەنتیقی تڕە، بۆیە من لەگەڵ ئەوەم خاڵی سێیەم کە ئەو شەرتەی دانراوە، ئەو شەرتە هەڵبگیرێ، دێمە سەر ئەو مەرجانەی تر کە بەخاڵی یەك و دوو تەسەسولی بۆ داندراوە، پشتگیری ئەو برادەرانەم دەکەم کەوا هەموو باسی تەمەنیان کرد، راستە ئەمە بۆ تەقاعودییە، ئەمە زەمانێکە دەیداتە مەحامی، تۆ ناتوانی مەحامی بۆ سالێك، دوو سالٌ مەسەلەن (45) سالٌ کە بوو بە (63) سالٌ کە پانزە سالٌ زیاتر دەکا تەقاعود بێ، دەتوانی پێی بڵێی تەمەنەکە دیاری ناکەم، بەڵام خدمەکەت لە پانزە سالٌ کەمتر نەبێ، مەسەلەن من لە (60) سالی دەبم بە مەحامی، بەڵام لە (75)ی دەڕۆم بۆ خۆم تەقاعود دەبم، ئیمتیازیاتی تەقاعودی وەر دەگرم، بۆیە وەکو گۆتم کاری مەحامات لەسەر کەسەکە دەوەستێ، کاری مەحامیات لەسەر هیچی تر ناوەستێ، ئەو کەسە خۆی و کەفائەتی خۆی دەوەستێ، ربحی مادییەکە و زەرەری مادییەکە تەنها بۆ خۆیەتی وەکو کەس، پێنجەم دەڵێ (محمود السیرة و السمعة و اهلاً للاحترام)، باشە ئێمە لەگەڵ ئەوەین مەحمودی سیرە و سومعە بێ، بەڵام (اهلاً للاحترام) کە لیمەیەکی مەتاتییە،

کەس ناتوانێ بەکەس بڵێ تۆ موحتەرەمی، تۆ موحتەرەم نیت، چونکە قیاسێك نییە بۆ ئەوەی ئەم کەسە چەند ئێحترامی هەیە، چەند ئێحترامی نییە، بۆیە بەمن (اهلاً للاحترام) لێرە جێگای خۆی نییە، هەڵبگیرێ باشترە، رابیعەن کە دەڵێ عەزو نەبێ لەنیقابەیەکی موماسلی تر، راستە وەکو گوتمان باسی ئیمتیازاتی تەقاعودی دەکا، ئێمە لەگەڵ ئەوەین، قەینا با ئیمتیازاتی تەقاعودی ئەندامی پارێزەرانی کوردستانە تەنها لێرە ئیمتیازاتەکە وەر دەگرێ، بەڵام رێگریش نەکەین کەوا ئەو کەسە نەبێ بە ئەندام لە نیقاباتی موحامیاتی تر، دەتوانین بڵێین ئەو کەسە ئەندامی پارێزەرانی هەرێمی کوردستانە لە هەرکوێی تریش دەتوانێ ببێ بە ئەندام، بەمەرجێك تەنها ئیمتیازاتی نیقابەی موحامینی کوردستان وەر بگرێت، یەعنی تەنها ئیمتیازاتی یەك جێگا وەر بگرێت، من حەزدەکەم ئەوەش ئیزافە بکەم کەوا ئێمە ئەگەر بێت و زیکری ئەوە بکەین، یەعنی بە خاڵێك زیکری بکەین، چونکە ئەوانەی کە تەخەروجی دەکەن لە قانون یان دەبنە مەحامی یان دەبنە ماڤپەروەر، ئەوە مەرج بێت کەوا لە یەکێکیان تەنها ئەندام بێ، لەیەکێك لە سەندیکایەکان، یان ماڤپەروەران یان پارێزەران، ئەوە چونکە زۆر زەروورییە، ئێستا دەبینین خەڵکێك هەیە تەخەروجی کردووە لەکۆلێژی یاسا لە سەندیکای پارێزەران ئەندامە، بەڵام دوای ماوەیەکی تر هەر ئەندامە، لەوێ دەڕوا لە ماڤپەروەرانیش هەر ئەندامە، دەشتوانێ موزاوەلەی هەردوو میهنەکە بکا، یەعنی خەڵك هەیە دەلیلم هەیە لەسەری، کە موزاوەلەی هەردوو میهنەکە دەکا، هەم مۆزەفە، هەمیش ئێواران پارت تایم بۆخۆی مەحامیاتی دەکا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. ئاراس.

بەڕێز د. ئاراس حسین محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەوە قسەکانی من کرا، بەس تەنها لێرە من پێشنیارێکم هەیە دوای ئەو گفتوگۆیە زۆرەی کە کرا لەسەر ئەو ماددەیە، نازانم تا چەند گونجاوە و لەرووی یاساییەوە کرایە نوێنەرانی نەقابەی مەحامی و لەگەڵ لایەنی حکومی لێرە بوایە هاوبەشی بکردبایە لە گفتوگۆیەکاندا، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك خورشید.

بەڕێز خورشید احمد سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەسەر چوارەم قسەی دەکەم، نموونەیەك دەینم ئەم خاڵە چەند خراپە بۆ ئێمە ئەگەر بێت و ئێمە وەکو خۆی تەسبیت بکەین (لا یجوز الجمع بین عضویة نقابتین)، ئێمە بەڕێوەبەرایەتییەکمان هەیە،

بەڕێوەبەرایەتی تۆمارکردنی کۆمپانیایەکان، ژمارەیەکی زۆر لە کۆمپانیا لە کوردستان تۆمار کران، کێشەیەك هاتە پێش ئەم کۆمپانیایانەی لە کوردستان تۆمار کران نەیان دەتوانی لە عێراق کار بکەن، کە ئێمە سێ پارێزگاینە، عێراق پانزە پارێزگایە، ئەم کێشە بەردەوام بوو، زەرەرێکی زۆری بە ئێمە گەیاند، بە ئابووری کوردستان گەیاند، بە توانای کۆمپانیایەکانی کە زۆربەیان کۆمپانیای زۆر زیرەك بوون، بەتوانا بوون، بە ئیمکانیەتی ماددی و فەنی بوون، ئەم کێشەیە بەردەوام بوو هەتاوەکو تەفاهومێك رووید لە بەینی بەڕێوەبەرایەتی تۆمارکردنی کۆمپانیایەکانی هەرێم، لەگەڵ دائیرەی مسەجلاتی شەریکات لە بەغدا، ئێمە بێین ژمارەی پارێزەران زۆرن، ئەوانەی مەحامین زۆرن، کولیات زۆرن، سالانە ژمارەیەکی زۆر دێتە سەر، هەر هەموویان حەشار بدەین لە سنووری سێ پارێزگا، فورسەتی پانزە پارێزگایان لێ بستێنین، یەعنی ئەمە بەڕاستی مەعقوڵ نییە، پاشان ناوچەمان هەیە ناوچەی کوردستانی دەرەوەی ئیدارەی هەرێم، چۆن مەعالەجەی بابەتی ئەوانە بکەین؟ ئەگەر ئەم خاڵە تەسبیت بکەین ئەوانە مەحروم دەبن، یەعنی چۆن مامەڵە لەگەڵ ئەوانە بکەین؟ لەبەر ئەوە ئێمە هەندێك جار هەندەك خسوسیات بە خۆمان دەدەین، وەکو بڵێن ئیسپات وجودێك یان نازانم ناوی چ بنێم، بەڵام بیر لەوە ناکەین ئەمە زەرەرەکەی بۆ ئێمە چەندە، ئێمە لە عێراقداین، من ئەمڕۆ کێشەیەکم هەیە لە بەصرە، ئەگەر ئەو خاڵە تەسبیت بکەن مانای بۆ من نییە من مەحامییەك لێرە تەکلیف بکەم بچێتە بەغدا بەدوای کێشەکەی منداا بگەڕێت، من مەجبوورم ئەو کاتە بچمە بەصرە، ئەو زەحمەتە و ئەو رێگایە هەموو بچم بەدوای ئیشەکەی خۆمدا بگەڕێم، لەبەر ئەوە خاڵی چوار خاڵێکی خەتەر ناکە، بە تەجروبەی کۆمپانیایەکان تەجروبەیەکی فاشیل بوو، نەمانتوانی ئەو تەجروبە ئیجتیازی ئەو ختورەتە بکەین هەتا چووین لە بەغدا لەگەڵ دائیرەی مسەجل شەریکات تەفاهومان کرد، وەزارەتی بازرگانی ئیمزای کرد، ئەو کاتە کێشەکە چارەسەر بوو، لەبەر ئەوە پێویست ناکات ئێمە خۆمان بێخینە ئەو کێشەیە و زەرەرێکی زۆر دەبینین، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. رۆژان.

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەبەست لە هەموارکردنی هەر یاسایەك ئەوەیە یاسایەکە بەرەو پێش ببەین، ئەو کۆت و بەندانەی هەیە ئەوەی پەیوەندی بە پیشەکە هەیە دەستکاری نەکەین، بەڵام ئەوی تر کەم بکرێتەوە، ئەوەی لەو هەموارکردنە ئەمن هەستی پێدەکەم ئەوە کۆت و بەندەکان زیاتر کرایە ئازادی پارێزەر کەم کرایتەوە، ئەو یاسایە لە ساڵی 1999 دەرچووە، تا ئێستا دوو جار هەموار کرایە، هەمواری یەکەم لە 2002، هەمواری دووەم لە 2007، بەڵام ئەوەی لەم هەموارکردنە پێشکەش کرایە یاسایەکە بەرەو پاش دەباتەوە، نەك بەرەو پێش، تەنها چەند نموونەیەك دەینمەوە، لەنێوان ئەصڵی یاسایەکە و ئەو هەموارکردنەی داواکرایە، بەپێی هەموارکردنەکە قەدەغە کرایە پارێزەرێك ئەندام بێت لە دوو سەندیکا، بەڵام لە ئەصڵی یاسایەکەی

1999 لە ماددە پێنج ریگەی پێدرایە، واتە ئەگەر کەسێك ئەندام بێت لەسەندیکایەکی تر دەتوانێت مورافەعەکان لەبەردەم هەموو دادگایەکانی هەرێمی کوردستان (بشرط المعاملة بالمثل) مەرجی بۆ داندرایە، ئەو مافە لەوێ هەیە، لێرە ئەو مافەی لێستێندرایتەوە، هەروەها سەبارەت....، نەخێر ئیقامەی دائیمی لە پەیمانگای دادوەری، لێرە لەیاسای پەیمانگای دادوەری باس نەکرایە کە بەشێوەیەکی هەمیشەیی نیشتەجێ بێ لە هەرێمی کوردستان، ئێستا ئەو کۆتەش زیاد کرایە، لە هەموارکردنەکە باس لەوەی کرایە کە مەرجە ئیقامەی دائیمی هەرێمی کوردستانی هەبێ ئەو جا بتوانی ببێتە ئەندام لە سەندیکا، لە ئەصڵی یاسایەکە ئەو شتە نییە، لە یاسای مەعهەد قەزایش باس لە ئیقامەی دائیمی نەکرایە، بەهیچ شێوەیەك ئەوە مەرج نییە، ئەو مەرجە ئێستا زیاد کرایە، هەروەها پێش باسکردنی خولی تەئهیل، دەورەی تەئهیلی لە ئەصڵی قانونەکە باس تەنها لە تاقی کردنەوە دەکا، ئەوەی کە بڕوانامەی بەکالۆریۆسی لە یاسا وەرگرت، تاقی کردنەوەیەکی لە یاسا بۆ ئەنجام دەدرێ، ئەگەر لەتاقی کردنەوەکە دەرچووبوو ئەوجا دەتوانێ مومارەسەی میهنەی مەحامیات بکا، ئەوانەی ماجستێر یان دکتۆرایان هەیە لەو تاقی کردنەوەیەدا عەفوو کراینە، بەڵام ئێستاکە کەس عەفوو نەکرایە، تاقی کردنەوەکە کرایتە دەورە، دوورەکەش هەموو کەسێك دەبێ ئەو دەورەیە ببینێ ئەوجا ببێتە ئەندام لە سەندیکا، ئەوە کۆتێکە لەبەردەم ئەندامیەتی لە سەندیکا، بەپێی ماددەی 22ی دەستووری عێراق دەوڵەت بەرپرسە لە رێکخستن، بە یاسا رێکدەخرێ، کە چۆنیەتی ئەندامیەتی یان ئەنزیمە لە بۆ نەقابە دەکرێ، رێکخستنەکە بە مانای ئەوە نییە کە ئازادییەکە زەوت بکرێ، ناکرێ هیچ مەرجێك لەبەردەم ئەو کەسانە دابندرێ کە بۆیان هەیە و یان ئارەزووی ئەندامیەتییان هەیە لە سەندیکایەك، بەتایبەتی ئەو سەندیکایانەی پیشەیینە، بۆیە ئەو مەرجە، ئەو ماددەیە پێشنیار دەکەم کەوا ئیلغا بکرێ، ئازادی لە پارێزەر دەستێنتەوە و ئەوەی لە یاسای 1999یەکە هەیە لێرە ئەو مافانە کەمکرایتەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

وەڵڵا تالبی ئیلغا زۆرە، بەڵام یەك کەس ماوە با ئەویش قسە بکا، فەرموو کاك خلیل.

بەڕێز خلیل عثمان حمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵڵا قسەی من لەسەر بڕگەی چوارەمە، دیارە قسەشی لەسەر کرا، بەڵام لەوانەیە کاك عمر عبدالرحمنیش لە ئێمە شارەزاتر بێ، لەو بوارە کاری زۆری کردووە، بەڵام ئەگەر ئێستا لە قانونی مەحامیاتی عێراقیدا، بەتایبەتی لەو ناوچە کوردستانیانەی کە کێشەی لەسەرە، کەرکووك و خانەقین و شەنگال و بەشێکی موصڵ و مەخموریش ئەوەی هەویەی سەندیکای نەقابەی بەغدای پێ نەبێ نایەڵن موزاوەلەی میهنە بکا، من پێموایە ئا بەمە ئێمە بەشێکی زۆر لە خەڵکی ئەو ناوچانە بێ بەش دەکەین، چونکە ئەوان لەشوێنی خۆیان مەحامیاتی دەکەن زیاتر لەو پارێزگایانە، لەو قەزایانەی کە لێی نیشتەجێ بوون لەوێ مەحامیاتی دەکەن، لەوێش بەڕاستی وەکو گوتم مەحاکمی ئەوێ ئێعتراف بە هەویەی نەقابەی مەحامینی بەغدا دەکا

زیاتر وەك ئێرە، یەعنی نازانم ئەمە تا چەند هینە، یەعنی راستە لەوانەیە من حیکمەتی ئەو هینە بزانم تا چ حەدێك ئەمە بۆ ڕێکخستنی مەسەلەی ئەو ئیمتیازاتانەیە کە داندراوە، حاڵەتی دیکەش هەبوو کە کاتی خۆی لەبەر ئەوەی ژمارەیەکی زۆر لە عەرەبی هاوردە لەو ناوچانە ڕووی دەکردە ئەو سەندیکایە ویستیان ڕێگری لەوە بکەن، لەوانەیە بۆ ئەمە داندرابێ، بەاڵم من پێموایە ئەمە زیاتر ئەو مەحامیانەی لەو سنووورانە نیشتەجێن لێی زەرەرمەند دەبن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وادیارە ئەندامانی پەرلەمانی کوردستان ڕاو بۆچوونی خۆیان سەبارەت بەو ماددەیە پێشکەشکرد، بۆچوونی وا هەبوو کە چەند برگە یەك لە ماددەکە ئیلغا بکرێت، چەند ئەندامێکیش داوایان کرد ماددەکە ئیلغا بکرێت، بەاڵم پێش ئەوەی بخرێتە دەنگدانەوە، دوورترین پێشنیار کەوا ئیلغا کردنی ماددەکەیە من دەمەوێ تەوزیحەکی بدەم، هۆکاری پێشکەشکردنی ئەم پڕۆژەیە بۆ هەموارکردنی یاسایەکان، ئێمە لەکاتێکدا کۆبوونەوەمان لەگەاڵ سەندیکای پارێزەرانی کوردستان کرد، هۆیەکانی پێشکەشکردنی ئەو پڕۆژەیە ئەوەبوو کەوا ژمارەیەکی زۆر لە کۆلیژی یاسا لە کوردستاندا هەیە، واتە نۆزدە کۆلیژی یاسا هەیە، سااڵنە هەزار پارێزەر تەخەروج دەکا، تەبعەن ئەوە شتێکی باشەو مافێکە کە خوێندن بخوێنێ و زانیاری، مەعلوماتی قانونی هەبێ لە هەموو بوارەکاندا، بەاڵم تێبینی ئەوە کرا کە ئەوانە دەبنە مەحامی عەمەلییەن ناتوانن مومارەسەی مەحامیاتی بکەن، مەعلوماتێکی مورافەعاتیان نییە، چ لە دەعاوی مەدەنی و یان چ لە دەعاوی جینائی، واتە مەبەستیان لەو مەعهەدەی کە لە قانونی مەعهەدی قەزایی ئیشارەتمان پێدا بە هەموارکردنی دەورە زیاتر بۆ ئەوەی بوو، بە هەرحاڵ ئێستا مادام ئەندامانی پەرلەمان زۆربەی زۆریان لەگەاڵ ئەوەی داینە کەوا ماددەکە ئیلغا بکرێ، داوا دەکەم لە سەرۆکایەتی پەرلەمان ماددەی یەکەمەکە بخرێتە دەنگدانەوە بۆ ئیلغا کردنی ئەو ماددەیە، ئەصڵی قانونەکە وەك خۆی دەمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەاڵم هەبوو، سێ، چوار کەس داوایان کرد هەر ماددەکە لەغو بکرێت، چۆن؟، فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قەیناکە ئەگەر بیست کەسیش قسەی کردبێ، یەعنی پێنج کەس داوای ئیلغایەکەی کردووە، بەاڵم ئێمە زۆرینەمان قسەمان لەسەر چاککردنی ئەو ماددەیە کردووە، کاك کاردۆ باسی ئەوەی کردووە کە مەرجی سااڵنە دابنێین کە لە کارکردن لەاڵی ئۆفیسیی پارێزەرێکی پێشتر، وتوومانە مەرجی تەمەن الابدرێ،

وتوومانه دانیشتن و نیشتەجێ بوون لەناو هەرێمی کوردستاندا ئەوە لابدرێ، ئیقامەی دائیمی، وتوومانە بۆی نەبێت لە دوو سەندیکادا ئەندام بێ ئەوە لابدرێ، جارێ لەپێشدا ئەو پێشنیارانە بخەنە دەنگدانەوە بۆ یەکسەر ئیلغای بکەینەوە؟ سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان.

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

زۆربەی ئەندامان ئەوەندەی من دیقەتم دابێ داوای تەغیراتیان کرد لە شرووتەکاندا کە لە بڕگەی سێدا هاتووە نەك ئیلغای ماددەکە، ئەمە یەکم، دووەم شتیش ئێمە پەرلەمانین ئایا تۆ قبوولێتە ئەمە ماددەی بیست و سێی ئەصڵی قانونی مەحاماتە، تێیدا هاتووە، (یجب استحصال موافقة النقابة على اي شكوى تقام ضد المحامي في غير حالة الجرم المشهود ولا يجوز استجوابه او التحقيق معه او احالته الي المحكمة المختصة الا بعد استحصال موافقة النقابة بذلك وعلى النقيب او من ينوب عنه الحضور في الاستجواب والتحقيق و المحاكمة)تۆ قبوولێتە خەڵکێك هەیە تیجارەت دەکا، مەحامیات ناکا، یەك دەعوا نابینێ لە سالێکدا، بەڵام دێت بە زۆر فەرزێك دەکا بەسەر نەقابەی مەحامیندا بەپێی قانونەکە هەویەی مەحامێتی دەخاتە بەینی و موزاوەلەی میهنە بکا، مزاوەلەی میهنەکە ناکا، بەڵام حەسانەیەکی پێیە لە حەسانەی ئەم ئەندام پەرلەمانە بەڕێزانە بە قووەتترە، لە حەسانەی ئەندام پەرلەمانیەتی بەهێزترە، ئیمتیازاتی لەو زیاترە، سەیری ماددەکانی نۆزدە بۆ بیست و سێ بکەن، بەڕاستی ئەو لێشاوە بەوە رێ دەگیرێتەوە بەو فلتەرە کە دابندرێ، زۆربەی ئەندامانیش داوای تەغیری مەرجەکانی بڕگەی سێیان کردووە مەرجەکان تەئجیل بکرێ، وەکو موقیم لە کوردستاندا عومری پەنجا سالّ (حسن السيرة و السلوك) بەینی عوزوەتی دوو نەقابە، نەك ئیلغای ماددەکە بکرێتەوە، من داواکارم مەرجەکان چا بکرێتەوە، نەك ماددەکە ئیلغا بکرێتەوە، لەبەر ئەوەی بەراستی سلکی مەحامات لەم ولاتە تووشی فەوزا بووە، ئێمە پەرلەمانین ئێستا لەبەر دەستماندایە چاکی نەکەین بەڕاستی ئەمە کارەساتە بەڕای من، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

قەیناکە، بەڵام سێ کەس داوایان کردووە هەر ماددەکە ئەصڵەن لەغو بکرێ، کاکە بەڵای کەمەوە سێ کەس داوای کردووە،فەرموو کاك عونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

تەبعەن ئەندامانی پەرلەمان داوایان کرد چەند بڕگەیەك لە ماددەکە ئیلغا بکرێ، ئەگەر تەماشای بکەین خۆی ماددە ئەصڵییەکە چەند بڕگەیە، واتە ماددەکە بەکاملی لە نەتیجە واەی لێ دێ کەئیلغا بکرێ، بۆیە ئێمە ئەو قسەیەمان کرد، کەوا چەند ئەندامێکیش داوایان کرد ماددەکە نەمینێتەوە، واتە دەگەڕێینەوە

سەر ئەصڵی قانونەکە، ئەصڵی قانونەکە بەو وەزعەی مەرجەکان لەوێ دیاری کرایتەوە بە چ وەزعێك مەحامی ئینتیمای دەکا بۆ نەقابەی مەحامین و هەوییەی وەر دەگری و تەدەروجی.....، سەبارەت بە قسەکانی بەڕێز کاك برهان، باس لەوە دەکات کە ئەنەما مەحامییەك ئەگەر هاتو هەوییەی نەقابەی وەرگرت حەسانەی هەیە، کاکی برا جەنابت نوێنەری سەندیکای پارێزەران بووی لە سلێمانی، سەرۆکایەتی ژووری پارێزەرانی سلێمانیت کردووە، ئەندامی پارێزگای سلێمانی کە هەوییەی وەردەگری ئەگەر هاتو کارێکی موخالەفەی قانونی کرد سەبارەت پیشەی مەحامیاتی موهانات عیلاقەی بەوە نییە کە تاجیرە یان...، سەبارەت بە میهنەی مەحامات ئەگەر هاتو موخالەفەیەکی کرد ئەو کاتی حەسانە هەیە، ئیحالەی مەحکەمەی ناکرێ هەتاوەکو نەقابە موافەقەت نەکا، بەلأم ئەگەر هاتو کێشەکی دی هەبوو، عیلاقەی بە نەقابەی مەحامیات نەبوو، عیلاقەی بە میهنەی مەحامیات نەبوو، ناتوانی حەسانەی بەکار بێنی و نەقابەش موافەقەت ناکا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وابزانم ئەوەلەن داوای لەغووی ماددە دوورترین پێشنیارە، بۆیە بێجگە لەوەی کێ داوای کردووە دەبێ ئەوە بخرێتە دەنگدان، یەك، دوو، زۆربەی زۆری ئەوانەی داوایان کردبوو تەعدیل بکرێ، دانیان بە حەقیقەتێکی یاساییدا کە لە مەعهەد باسی دەورە بۆ مەحامی کراوە، قسمی مەحامە، ئەگەر تەماشای ئەم ماددەیە بکەین لە ئەوەلەن باسی شتێك دەکات کە هەیە، دووەم باسی حاڵەتێك دەکا هەر بۆ ئەو دەورە، تەفاسیلی سێیەمیش ئەنجامی ئەوەلەن، ئەگەر ئەوەلەن پێویست نەبێت چ داعییە ئێمە بگۆڕین عومری ئەوەندە بێت، ئەوەندە نەبێت، ئێمە دەڵێین داعی نییە، باسی فەتحی دەورە بکەن، چونکە دەورەکە لە یاسایەکی دیکە هاتووە، وابزانم هەموو ئەوانەی کە قسەیان کرد دژی مەبدەئی مەنعی ئینتیماء بوو، بۆیە هەتا ئەم گۆڕانکاریانەی داواکراون، یەعنی لە ئەساسی قبوولْ کردنە بە ماددەی یەکەم، ئەوەلەن کە خۆی یاسایی نییە، بۆیە ئەگەر قبوولْی کەن ئیترداعی نییە ئەصڵەن باسی کردنەوەی دەورە بکرێ، چونکە لە یاسایەکی دیکە هەیە، واتە ئەو تەفاسیلّانە قیمەتیان نامێنێت، ئەگەر ئێمە لەگەلْ ئەو مەبدەئە بین داعی نییە لەم یاسایە باسی کردنەوەی دەورە بکەن، بۆیە ئێمە هەندێکمان کە داوامان کرد لەغوو بکرێ لەسەر ئەساسی ئەوەلەن و دووەم و رابعەن بەدلّمان نییە، و سێیەم قیمەتی نامێنێت، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. عمر.

بەڕێز د. عمر حمد امین خدر (نوورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئێستا بـه ئاشـكرا دوو تـەوەجوە هەیـە، یـەكێكیان لەگـەڵ تەعـدیلی ئـەو نەسـەكەیە كـە هـاتووە، یـەعنی هەندێكی مەسەلەن بڕگەی دووەم ئەوەی كـە سـەندیكا بـۆی نـەبێ دەورە بكاتـەوە بەشـێكی داوا دەكـا ئـەوە نەمێنێ، بەڵام ئەگەر سەیری ماددەی بڕگە سێیەم بكـەین مەرجـە ئـەو كەسـەی بـۆ یەكـەمجار لـە هـەرێمی كوردستاندا مۆڵەتی هەڵستانی بەم پیشەیەی پێدەدرێت بەسەركەوتوویی بەشـی پارێزەرایـەتی لـە پـەیمانگا تەواو بكا، بەڕاستی حەقە ئەم مەرجە بمێنێ، چونكە ئەم دەورەیە یان خوێنـدن لـە پـەیمانگا پێـی دەوتـرێ خوێنـدن بـۆ ئامـادەكردن، بـۆ ئـەوەی بەباشـی مومارەسـەی ئـەم میهنەیـە بكـا، بـە دەقیقـی بیكـا، یـان ئـەو حاڵەتەی كە ئێستا لەو وەسەتەدا هەیە و جۆرێك لە موشكیلە و بـێ سـەرو بـەری و كـەم كەفائـەتی هەیـە، نەمێنێ، بۆیە من بەش بەحاڵی خۆم لەگەڵ ئەوەم كە ئەم مەرجە بمـێنێ، بـەڵام لەگـەڵ ئـەوەم كـە بڕگـەی دووەم نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك برهان یەك دەقە.

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من هەر ئەوەندەم دەوێ تەئكید بكەمەوە بە عەمـەلی ئێمـە لـە سلێمانی كـە یـانزدە غورفـەی مەحامیاتـە، یانزدە قەزایی سلێمانی كە لەلای من بووە بە عەمەلی لە لیژنەی ئینزیباتمان مـەحامی هـەر جەریمەیـەكی كردبێ پەیوەندی بە مەحامیاتیشەوە نەبووبێ لەبەر ئەوەی نەسی ماددەی بیست و سێ عامە، پێویستی بـە موافەقەی نەقابە هەیە، پەیوەندی بە مەحاماتـەوە نییـە، ئەمـەش نەسـەكەیە، بـۆ كاك فڕسەتیشـم نـارد، بەڵێ مەحامی حەسانەی هەیە، جەریمەكەی ئەگرێتەوە، غەیری مەشهوود نەبێ پەیوەندی بە مەحاماتەوە هەبێ یان نەبێ، لەبەر ئەوە پێم خۆشە لیژنەی بەڕێز سەیری ماددەی بیست و سێ بكاتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

بەڕێزان دوو بۆچوون هەیـە بەڕاسـتی یـەكێكیان دەڵێ ئەصڵەن ماددەكـە لـەغو بكـرێ، یەكیكیشـیان دەڵێ ماددەكـە بمـێنێ بـەڵام بـە تەعدیلـەوە، ئـەوەی دوورترینـە لـەغوكردنی ماددەكەیـە، كـێ لەگـەڵ ئەوەدایـە ماددەكـە لـەغو بكرێتـەوە؟ تكایـە دەسـت بـەرز بكاتـەوە، زۆر سـوپاس، ئەمـە بـۆ ئیلغـا كردنـی ماددەكەیـە، ماددەكـە ئەصـڵەن ئیلغـا بكـرێ، (34) كـەس لەگـەڵ لـەغووە، كـێ لەگەڵدایـە؟ ماددەكـە بمینێتـەوە بـە تەعدیلـەوە، تكایـە دەسـت بـەرز بكاتـەوە، زۆر سـوپاس، (27) كـەس لەگەڵدایـە كـە بمینێتـەوە، كەواتـە بـە زۆرینـەی دەنگ ئەو ماددەیە لەغو كرایەوە، فەرموون بۆ ماددەیەكی تر.

بەڕێز عونی كمال سعید بزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی دووی پڕۆژەكە:

أولاً: تضاف الفقرة (6) الى المادة (16) ثالثا من القانون و تقرأ كالآتي:

6-للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مدنية مهنية و تكتسب الشركة الشخصية المعنوية و تسجل في سجل خاص للنقابة على ان تنظم كيفية تسجيلها و استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة.

ثانياً: تضاف الفقرة (2) من المادة (16) رابعا من القانون وتقرا كالاتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحاماة لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الدولة و تعتبر خدمة فعلية.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بەکورديیەکەی.

بەڕێز د. ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی دووەم:

یەکەم: بڕگەیەك بەریزبەندی بڕگە شەش بۆ ماددە (16) سێیەم زیاد دەکرێ بەم شێوەیە:

پارێزەری ڕاوێژکار کە ناوی لە سەندیکا تۆمار کرابێ بۆی هەیە کۆمپانیایەکی مەدەنی پیشەیی دروست بکات و کۆمپانیایەکە کەسیەتییەکی مەعنەوی وەر دەگرێت و لە تۆمارگەی تایبەتی سەندیکا تۆمار دەکرێت، بەمەرجێك چۆنیەتی تۆمارکردنی و رسومات بەپێی ڕێنماییەك کە ئەنجومەنی سەندیکا دەری دەکات ڕێکدەخرێت.

دووەم: بڕگەی دوو بۆ ماددەی (16) چوار زیاد دەکرێت بەم شێوەیە:

ماوەی کارکردنی پارێزەرایەتی بۆ مەبەستی زیادەی سالأنە و بەرزکردنەوە و خانەنشینی لە فەرمانگەکانی دەوڵەت هەژمار دەکرێت و بە خزمەتکردنێکی فەرمی دادەندرێت.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی سیاغەی ئێوە و ڕەئی ئێوە چییە؟ تکایە بیخوێننەوە، فەرموو.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی دووەمی پڕۆژەکە لیژنەی یاسایی دوای ئەوەی کە تەئیدی دەکاتەوە سیاغەی بەم شێوەیە کردووە:

المادة الثانية:

أولاً: تضاف بند بتسلسل (6) الى الفقرة (ثالثاً) من المادة (16) من القانون و تقرأ كالآتي:

6- للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مدنية مهنية و تكتسب الشركة الشخصية المعنوية و تسجل في سجل خاص للنقابة على ان تنظم كيفية تسجيلها و استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة.

ثانياً: جعل أصل الفقرة (رابعاً) من المادة (16) من القانون (بند 1) لها ، وتضاف فقرة بتسلسل (2) اليها و كالآتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحاماة خدمة فعلية لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الاقليم.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ تکایە با ناوی بنووسم، تکایە ناوەکانان بڵێن، زۆر سوپاس، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (كاك عبدالرحمن، ئاهەنگ خان، كاك عبدالسلام، كاك برهان، كاك جلال، شلێر خان)، فەرموو كاك عبدالرحمن.

بەڕێز عبدالرحمن حسين ابا بكر:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی دووەم لەم پڕۆژەیە کە بۆ هەموارکردن هاتووە، وەکو من دەیبینم و سەیری دەکەم کە دەڵێ پارێزەری راوێژکاری تۆمارکراو لەم سەندیکایە بۆی هەیە کۆمپانیایەکی مەعنەوی بکاتەوە، کەواتە ئەمە قۆرخکردنێکە لەلایەن سەندیکایەوە، نابێ هیچ پارێزەرێکی تر، هیچ شەریکەیەك بکاتەوە، غەیری ئەو نەبێ کە لەوێ لە زومنی ئەو نیقابە دایە، لە زومنی ئەو سەندیکایە دایە، من پێموایە ئەمە هەر رەتبکرێتەوە، هەر نەبێ، چونکە ئەم هەموارە بەڕاستی دەبێتە کێشە بۆ هەمووان، بەیانی لە بازاڕ و لە جادە خەڵکێك هەیە دەڵێ منیش مەحامیمە، پارێزەرم وەکو ئەو کە لەوێ بوو ئێستا ئەندامی سەندیکایە، بۆ بۆی هەیە بیەوێ شەریکاتێك بکاتەوە، بۆ بۆ من نییە شەریکە بکەمەوە؟ بەراستی ئەمە بەڕای من رەتبکرێتەوە، سەبارەت بە بڕگەی دووەمیش هەر وا دەڵێ ئەوەی کە لەناو دام و دەزگایەکی حکومی کاردەکا ئەویش بێتە حیساب کردن وەکو خدمە و عەلاوەو تەرفیع، ئەی ئەو بەخۆی لەوێ مۆزەفە، کە بەیانی لەوێ تەقاعود بوو، لەوێ تەقاعودەکەی وەردەگرێ و تەرفیع و شتی وەردەگرێ، بۆ بێتەوە سەندیکای پارێزەران دووبارە لەوێ تەرفیع و شتی بۆ بکرێ؟ بۆی حیساب بکرێ؟ بەڕەئی من هەر لەوێ خۆی تەقاعود دەکرێ و لەوێ دەچێت هەموو ئیمتیازات و هەموو شتێکی وەردەگرێ، دووبارە بێتەوە ئەملاش تەرفیعات و شتی بۆ حیساب بکرێ، بەڕای من ئەوەش هەر نەمێنێ و من پێشنیار دەکەم ئەوە هەر رەت بکرێتەوە، ئەم هەموارە بە عەمەلی ئەمڕۆ نایێ لە ناو هەرێمی کوردستان، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان.

بەڕێز ئاهەنگ عارف رؤوف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان، ئەندامانی پەرلەمان، من لەو ماددەیەی کەون و نوێم بەبیر دێتەوە، (للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مدنية مهنية)، یەعنی ئەوەی موستەشار بێ مەحامییەك لە دەرێ، ئیلا دەبێ لە نەقابەی تەسجیل بکا، شەرت نییە، (انشاء شركة مدنية مهنية) چییە؟ زۆرجار حکومەت لۆ غەرەزەکی

موعەیەن، بۆ ئیستیسمار، ئەمن نامەوێ باسی زەمانی سەدامی بکەم، شەریکەی حەمورابی دامەزراند، شەریکەی ئیدریسی دامەزراند، شەریکەی فارابی دامەزراند، لە ئینشائاتی هەندەسی بۆ؟ چونکە تاقەکی تەبجیل لە تەعمیر هەبوو، لە ئیعمار بوو، ئەوە دەبێ ئێمە شەریکاتی میهەنی مەدەنی، بەڵێ مەحامیاتە، مەحامیات ئەمڕۆ چونکە ئیستیسمارە، پێشکەوتووە، حقوقی نەوت بەپێش کەوتووە، دەوڵەت دەیەوێ سناعەی بەپێش بێخی، دەیەوێ شەریکاتی سناعی دابمەزرێنێ، بۆیە ئەوە نابێ بڵێی ئەتوو لەسەری غەسب بکەی بڵێی (شركة مدنية مهنية)، دەبێ بڵێی (شركة مساهمة مستقله)، چونکە زۆرجار دەبینی (جۆین ڤێن چەرە) ئەم شەریکەیە، ئەمن بۆ مەحامی ئیلا وابکەم بڵێم ئیلا ئەتو دەبێ ئیشەکەی ئیلا لە نیقابەی تەسجیل بکەی، دوایی ئەوە بۆ (وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة)، زۆرجار دەبینی ئەو تەعلیماتە لەمەجلیسی نیقابەی زۆر گەورەترە، ئێحتیاجی بە مەجلیس وزەراء هەیە مونەزەمەیەکی دابنێی بۆ ئەوەی تەعلیماتی دەربێنی، بۆ ئەوەی بەندی ئەو شەریکاتە گەورانە ئەگەر ئێمە بمانەوێ دەستی خەڵکی راکێشین بێتە کنە مە، بەڕێزان ئەو فەقەرەیە بەڕاستی سەری هەتا بنی عەیب دارە بە ئێعتیقادی من، دووەم، مەحامات بۆ ئەغرازی عەلاوە و تەرفیع و مەعاش، ئەوە دوو شتی زۆر، زۆر جیاوازە، تازە لەگەڵ بەڕێزانیش موناقەشەمان دەکرد، یەعنی ئەمن تێناگەم ئیلا ئێمە دەبێ دائیمەن لە هەموارکردنی قانونێکی پێشی هەموو شتێکی فۆکەسی دەکەینە سەر رسوم و تەقاعود و عەلاوە و تەرفیع، کاکە ئەوە قانونی دەوڵەتە ئەوەی تەنزیم دەکا، دەوڵەت ئەوەی تەنزیم دەکا، ئەوە وفقی مەقائیس هەیە لە عالەم مەعاش و عەلاوە و تەرفیعی دادەنێ، رسومی دادەنێ، بەگوێرەی ئەو زرووفە و ئەو زەمان و ئەو قانونی ئەوی ئەمڕۆی لێ دەبی، لە جێیان یەك سەنت نان زیاد دەکا مەعاش و عەلاوە و تەرفیع زیاد دەبی، بەمن ئەوە شەریکە موستەقیلە، موسەجەلە، یەعنی ئەوە ئیجحافە بە حەقی ئەو موستەشارەی یان ئێمە نامانەوێ هیچ موستەشارێك بێ ئیش بکا، سوپاس.

بەڕێز د.ئرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك برهان.

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

فارسە تارانییەکان کە بەرامبەرەکەیان بە هەڵە لە مەوزوعێك تێگەیشتبێ پێی نالێ هەڵە دەکەی، دەڵێ لەگەڵ رێزمدا ئیشتیباهت کرد، هەست دەکەم ئیشتیباهێك هەیە لەلایەن هەندێ بەڕێزوە لە تێگەیشتنی ئەم ماددەیە، ئەم باسی شەریکەی تیجارە و مەقاوەلات و بیناء و ئینشاء و موتەعەهیدی خاس ناکا، باسی شەریکاتی مەحامات دەکا، ئێمە سەغرەیەکی قانونی هەیە لە بەینی قانونی مەحاماتی 17ی 1999 و قانونی شەریکاتدا، بەپێێ قانونی شەریکات هەموو کەسێك بۆی هەیە شەریکە دروست بکات، بەپێی قانونی مەحامیان مەحامی بۆی نییە شەریکەی مەحامیات دروست بکات، مەحامیەکان کۆمەڵێك لە سلێمانی دوو شەریکەیان دروست کردووە ئەم زاهیرەیە تەقلیدی ئەوروپا و ئەمەریکایان کردووە، چوون دوو شەریکەی

مـەحامیات و چـەند مەحامییـەکیان گرتـووە و دروسـتیان کـردووە، نەقابـە دژی بـوو، کـە نەقابـە دژی دروستکردنی ئەم مەحامیاتانە بوو، هاتە تەمیز و تەمیزکاری، مەحامییەکان بردیانەوە وتیان ئێمە بـەپێی قانونی شەریکات دروستمان کردووە، لەبەر ئەوەی لەلایەکەوە وەك پەیوەندی بە قانونی شەریکاتەوە هەیە، لەلایەکی تر پەیوەندی بە قانونی مەحاماتەوە هەیە، نەقابە داوای ئەمەی کردووە بـۆ ئـەوەی تـەنزیم بکا، یـەعنی ئـەم ماددەیـە وجـوودی زەروورییـە و شـتێکی زۆر، زۆر باشـە، مەعقولّـە مـن مـەحامیم شـەریکەی مەحامات دروست دەکەم، نەقابەکەی خۆم کە مەرجەعی منـە ئاگـادار نـەبێ؟ لەبـەر ئـەوە ئەمـە شـەریکەی تیجاری و مەقاوەلات و بیناو ئینشائات و تیجارە خاسە و تیجارە عامـە نییـە، ئەمـە دەڵێ شـەیکەی مـیهنی شەریکەی مەحامیاتە، سوپاس.

سوپاس. بەڕێز د.ئرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی حەزدەکەم بەدوو شت دەست پـێ بکـەم، چـونکە موناقەشـەکەی مـن تـاوەکو تێنەگەیـەنرێت وەکـو موناقەشەی کاك برهانە، ئەمن نەك تەنها دەڵێم ئیشتیباە دەکەی، دەڵێم راست دەکەی، باوەڕ دەکەم کە تـۆ بە دڵەوە قسەت کرد، بەڵام بۆچوونم جیاوازە، یەك، دووەمیش من هیوادرام الحمدلله بـلاّو نـاکرێ، ئـەگینا ئەمڕۆ من دەبوومە دوژمـنی پـارێزەران، دیـارە مـن ئاخیرەکەشـی دەڵـێم، تەسـجیل کردنـی شـەریکات ئینجـا میهەنی بێت، میهەنی نەبێت، جارێ من تێناگەم شەریکەی مەدەنی یـەعنی چـی، بڕواناکـەم شـت هـەبێ لـە تەعریفی سجلی شەریکات ناوی شەریکەی مەدەنی و شەریکەی ئەهلی هەیە، تەسجیلی شەریکات رێکخـراوە، سجلی تیجاری هەیە لـە وەزارەتـی بازرگـانی مـن دەچـم بۆخـۆم شـەریکەیەك دادەمـەزرێنم لـەوێ تەسـجیل دەبم، ئینشاء الله شەریکەی بەقالییە بـێ و چاککردن بێت و مەحامات بـێ، بۆیە من تێناگەم ئـەم برادەرانـە، ئەم پارێزەرانە چییان دەوێ بیکەن؟، لەسەر چ ئەساس کابرایـەك شـەریکەیەك دادەنێـت لای مـن تەسـجیلی بکـا؟، تـۆ نەقابـەی، تـۆ مومەسـلی مەسـەلەی عامـەی، تـۆ هـیچ سـیفەتێکی رسمیـت نییـە، بۆیـە مـن دەڵـێم مەحامییەکان الحمدلله تەلەفزیۆن نەقل ناکات، ئەگینا دەبوونە دوژمنی من، ئەساسەن، ئەمە ئەساسی منە، ئەگەر ئەوان لەناو شتێك بۆ خۆیان بکەن، چونکە تەئسیسی شەریکە مومارەسەی کارێکی بزنسـە، کارکردن لەناو ئەو شەریکەیە دیارە کە جۆری کارەکە و ئینتیمائی بـۆ چـییە، ئەمانـە دەتـوانن شـرووت دابنـێن ئـەم شەریکانە چۆن مومارەسەی مەحاماتی دەکەن، کـێ دەبێـت مـەحامیاتی بکـات؟، ئەمـە ئیشیانە، دیفاعـە لـە میهنـەی خۆیـان، بـەڵام قـەت نـابێ ببنـە بـەدیل (ئەلتـەر نـاتیف) بـۆ سـجلی تیجـاری، رەجاتـان لـێ دەکـەم مەبەسـتەکە بـا وازح بێـت، یـەك لـە بـەڕێزان لـە ئەنـدامانی پەرلـەمان زۆر بـە حەماسـەوە دیفـاعی کـرد، حەزدەکەم ئەگەر تێگەیشتبێت من چیم وت، رەنگە من نەمتوانی بێت رەئییەکەم دەربڕم، جیـاوازی بکـەن لە بەینی نەشاتی تیجاری بزنس، بەینی مومارەسەی میهنە، ئەو بۆچوونانەی کە لای بـرادەرانیش ئەوانـەی

پێشکەشیان کردووە لای هەندێك لەو خوشك و برایانەی ئەندامانی پەرلەمان، دەیانەوێ زەبتێك بكەن، یەعنی لەرووی ئەوانەی لە میهنە دەزانن، چۆنیەتی ئیشكردنی ئەم شەریكانە بكەم، زۆر جوانە، بەڵام نە بەو سیاغە، ناكرێ لەو وڵاتە شەریكات لە دوو جێگادا تەسجیل بكرێن، رسوم نادرێ، رسوم دەدرێتە وڵات، دەدرێتە خەزێنەی گشتی، رسومی مومارەسەی شەریكەیەكە، ناكرێ ئەمە، ئەی هاوار رەجا دەكەم لیژنەی یاسایی هاوكاریم بكەن، چۆن دەبێ من شەریكەمە نەقابەیەك ئیستحسالی رسوم لەمن بكات، بۆیە (وفق تعلیمات یصدرها مجلس النقابة) بۆ؟ فەرموون یاسایەك دروست بكەن بۆ دروستكردنی مەكاتبی مەحامات، وەكو یاسای مومارەسەی هەندەسە هەیانە یاسایەكیان بۆ دەرچوو، بۆ فەتحی مەكاتبی ئیستیشاری، بەڵام نەقابە تەحەكوم بكات، دەستەڵات وەر بگرێ لە هەموو جێگا، ناچارم بڵێم ئەمە ئەگەر بەم شێوەیە بێتن من پێشنیار دەكەم نەمێنێ، هی دووەم ئێمە پێش ئێستا لە دوو، سێ یاسا رووبەرووی ئەو كێشەیە بووین، دوو، سێ خوشك و برا ئەو وشەیەیان بەكارهێنا، بۆیە من حەق بەخۆم دەدەم بەكاربێنم، نابێت بیربكەینەوە وەكو سیستەمێكی شموولی هی پێشووی عێراق و هی شیوعی، لێرە لەو سیستەمەی هەمانە دەوڵەت هەیە، حكومەت هەیە، كۆمەڵگای مەدەنی هەیە، قتاعات هەنە، ئەوها بە ئاسانی نییە هەموو مولكی دەوڵەت و حزب بن، (للثورة والحزب)، من ئیش دەكەم لە میهنەیەكی حور، دەسالێ، بیست سالێ سیستەمی تەقاعودیم هەیە، سیستەمی تەئمینی ئیجتیماعیەتی خۆم هەیە، جیاوازە لە سیستەمەكەی خدمەی مەدەنی، من هیچ شتێكم نە كردووە بەپێی خدمەی مەدەنی تاوەكو عەلاوەم بدەیێ و تەرفیعم بدەیێ، لەسەر چ ئەساس؟ میقیاس چییە؟ من خەریجی كولیەمە لە مەتعەمێك ئیش دەكەم، پاش پانزە سالێ دێم تەعین دەبم، یەعنی مەعامەلەم دەكەی وەكو ئەوانەی جەماعەتی من خەریجی كولییە لە میهنە تەرقیان كردووە و گەیشتوونەتە مودیر عام، نەكراوە، ئێمە شەرحمان كرد پێش ئێستاش، مەبەستەكەی حقوقە تەقاعودەكەی بزر نەبێت، بڵێم بە ئاسانی من پێشنیار دەكەم سیاغەكەی (عندالإنتقال لحامي الى الوظیفة العامة یحتفظ بكافة الحقوق التقاعدیه.)، لەوە زیاتر بۆی نییە، ئەو لەسیستەمێكی تر دەچێتە سیستەمێكی تر، لەسەر چ ئەساس تۆ علاوە و تەرفیعی دەدەیێ؟ بۆیە پێشنیاری دووەمی من ئەمەیە ئەو سیاغەیە بكەین، چونكە مەبەست لەوەدایە (یحتفظ بالحقوق التقاعدیه)، ئینجا سیستەمی خاس لە نەقابە هەبوو یان مومارەسەی میهنە حورە هەر شتێك بێت، هی تەرفیع حەق نییە، هی دووەمیش من درێژم كرد، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك جلال.

بەڕێز جلال علی عبدالله:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

من ئەو خاڵی مەسەلەی دامەزراندنی كۆمپانیای پاریزەری، هەندێ ملاحەزاتم هەبوو، هەندێكی وترا، بەڵام من ویستم پرسیار بكەم لە سلێمانی وابزانم دوانە، سێیانە كۆمپانیای مەحامات هەیە كە چەند بەڕێزێك

دایانناوە، ئەوە بە چ یاسایەك داندراوە؟ ئەگەر وا بکرێ یاسایەك دابندرێ متەوافق بێ لە بەینی یاسای شەریکاتی موسەجەلە کە هەموو شەریکاتی بە دەردی کاك عبدالسلام گۆتی یاسای شەریکاتی مەدەنی نییە، ئەهلییە، تەوافقێك بکرێ لەوە، نەقابە بڕوا ناکەم ئەو دەستەلآتەی هەبێ بتوانێ ئیجازەی شەریکات بدات، بزانین ئایا ئەمە لەگەڵ دەستووری عێراقیدا دەگونجێ؟ ناگونجێ؟ بەڕاستی ئەمە کارێکی گرینگە و دەبێ بکرێ، شەریکاتی مەحامات دەبێ هەبێ، بەلآم دەبێ ئەو تەوافقە هەبێ، دووەم کە باسی مەسەلەی تەرفیع و عەلاوە دەکرێ قسەکەی کاك عبدالسلام بە جۆرەکی دیکە دەیکەم (عند التعين في دوائر الدولة يحتفظ بالحقوق القانونية حسب نظام موظفي الدولة)، ئەوە لە هەموو شتێك باشترە، چونکە لەحالەتێکدا مەحامییەك چەند سالە ئیش دەکا، خۆ بە خۆڕایی ئیش ناکا، بە مقابیل ئیش دەکا، بلێین (عند التعين في دوائر الدولة تحتفظ بالحقوق التقاعديه) بۆ ئەوە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ئرسلان بایز ئسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شلێر خان.

بەڕێز شلێر محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنسیبەت ماددەی ئەوەلەن کە باسی شەرکەیە، برادەران زۆر باسیان کرد، فیعلەن ئەمە کێشەیەکی قانونیمان بۆ دروست دەکات، چونکە هەتا بۆ ئەندازیاران نیزامی مەکاتبی هەندەسی بەنیزام دەرچوو، چەند داوامان کرد ئێمە بێتە پەرلەمان، بەس ئەنجومەنی وەزیران خۆی بە نیزام دەری کرد، لەبەر ئەوە ئەگەر ئەوە دەر بچێت هەر بۆ ئیستیشاراتی هینە، دەبێ هەر بگەڕێتەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران، لەبەر ئەوە بڕوا ناکەم مەجلیسی نەقابە بتوانێ ئەو دەستەلآتەی هەبێ، هەتا ئێستا کە لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە ئەوەی ئەندازیاران دەرچووە کێشەی گەورەی دروست کردووە، چونکە زۆر دەستەلآتی داوە بە یەکێتی ئەندازیاران تەداخول دەکا هەتا نیسبەتێك پارەی بۆ خۆی وەردەگرێ، کە ئەمە ئێستا دەرکەوتووە کە لە جێ بەجێکردندا کێشەی گەورە دروست دەبێت، لەبەر ئەوە هەر لەگەڵ یاسای شەریکاتیشدا تەعاروز دەکا، لەبەر ئەوە با ئێمە کێشەیەکی یاسایی بۆ خۆمان دروست نەکەین، کە نەتوانین...، وەکو ئەندام پەرلەمانێك باسی کرد کە شەریکەکەشیان دروست کردووە، چۆتە مەحکەمە، هەر لەمەسلەحەتی ئەوان دەرچووە وەکو شەریکە، یەعنی بەپێی یاسای شەریکات، لەبەر ئەوە لێرە ئەگەر بیکەی بە مەکاتبی ئیستشاراتی قانونی لەوانەیە بەم شێوەیە بێ، بەلآم هەروەکو گوتم دەبێ بگەڕێتەوە بۆ ئەنجومەنی وەزیران، بەنیسبەت مودەی مومارەسەی مەحامات ئەمە کێشەیەکی زۆر گەورەیە ئێمە وەکو پەرلەمانتار بۆمان دەرکەوتووە، چونکە ئێستا هەم دیسان ئەنجومەنی وەزیران فەرمانێکی دەرکردووە بۆ پزیشك و بۆ ئەندازیارو ئەندازیاری کشتوکاڵ و بۆ پارێزەر، ئەوەی کە لە دەروە ئیشی کردبێ دوایی هەمووی بە خزمەت بۆ حیساب دەکەن، وەکو کاك عبدالسلامیش باسی کرد، ئەمە کێشەیەکی گەورەیە، چونکە دوو یاسای جیاوازە، ئەم زەمانی خۆی کردووە لە وەزارەتی کاروباری کۆمەلآیەتییە زەمانەکەی، بەلآم لێرە لەقانونی

ئەوەی هینی مەدەنی، هینی حکومەت ئەمە جیایە، ئێستا مەحاسبێکی زۆر رووبەرووی ئێمە دەبنەوە دەڵێ ئێمە بۆچی ئەوە شمولمان ناکات؟ دوای چەند سالٌ دەگەڕێینەوە دەوائیر لە سفرەوە دەست پێدەکەین، باشە لێرە ئەگەر ئێمە ئەمە بۆ ئەوان رازی بکەین ئەی مەحاسبی قانونیش لەوێ دەوری چی دەبێت؟ یەعنی هەم دیسان رووبەرووی ئەم کێشە دەبینەوە، لەبەر ئەوە ئەمە بەشێوەیەك رێکبخرێ کە بەس حقوقی پارێزراو بێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە شەریکات تەبعەن فەراغەکی قانونیمان هەیە ئێستا لە کوردستان، ئەو مەحامی و موستەشارانە کە دەیانەوێ کۆمپانیای مەحامیات دابنێن بۆ ئیستشاراتی قانونی مەحامیات ئەو مافەیان نییە، بۆیە ئەو ماددەیە پێشنیار کرایە کە ئەو مافەیان بداتێ بە قانون تەنزیم بکرێ، ئەوە یەك، بەنیسبەتی حیساب کردنی خدمەی تەقاعودی و عەلاوە و تەرفیع، کاتی خۆی پەرلەمانی کوردستان بە قەراری ژمارە (12)ی سالی 1994 کارکردن بە قەرارەکی مەجلسی سەورەی هەڵوەشاو ڕاگرتیە، واتە ئەو کاتی قەرارەکە بەو شکلەی دەرچووە، (لا تحتسب مدة ممارسة المهنة التي توجز القوانين النافذة احتساب الخدمة لاغراض تحديد الراتب او لاغراض التقاعد عند التعين بوظيفه في داوئر الدولة والقطاع الاشتراكى)، پەرلەمانی کوردستان ئەو قەرارەی راگرتییە، عەمەلییەن ئێستا مەحامی کە ئینتیمای نیقابەی دەکا، مومارەسەی هەیە، یەك ئەوەلەن حەقێکی موکتەسەبی وەرگرتییە، مافی خۆیەتی کە ئەم ماوەیەی مەحامات دەکا دوایی کە تەعین دەبێ ئەو ماوەیەی بۆ ئیزافە دەکرێ، بە حەقێکی موکتەسەب، ئێستا ناتوانین ئەو حەقەی لێ وەر بگرین، واتە زەرەرێکی گەورەی لە کوردستان دەدەین، ئەوە ناکرێ، دوو: پەرلەمانی کوردستان خۆی ئەو قەرارەی راگرتییە، واتە لێرە ئێستا دەیانەوێ بە نەسێکی موعەیەن و وازح، هەرچەندە کە را و بۆچوون هەبوو کە سیاغەکە هەندێك دەقیق نییە دەتوانین بیگۆڕین، ئەوە مەوزوعەکی دیکەیە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دوا سیاغەتان.

المادة الثانية:

أولاً: تضاف بند بتسلسل (6) الى الفقرة (ثالثاً) من المادة (16) من القانون و تقرأ كالآتي:

6- للمحامي المستشار المسجل في هذه النقابة انشاء شركة مهنية للمحامات والاستشارات القانونية و تكتسب الشركة الشخصية المعنوية و تسجل في سجل خاص للنقابة.

ثانياً: جعل أصل الفقرة (رابعاً) من المادة (16) من القانون (بند 1) لها ، ويضاف فقرة بتسلسل (2) اليها و كالآتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحامات خدمة فعلية لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الاقليم.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك برهان.

بەڕێز برهان رشيد حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەك من عەرزی جەنابیتانم کرد لەگەڵ کاملی ماددەکەم، بەڵام داواکارم کەلیمەی (استحصال الرسوم) لە ماددەکە هەڵبگیرێ، لەبەر ئەوەی ئەوەندەی من موتابەعەی قەراراتی مەحکەمەی دەستووری عێراق، مەحکەمەی ئیتیحادی عولیام کردووە، نووسراوێکی رسمیم لەلایە دەتوانم نوسخەی بدەم بە سەرۆکایەتی بەڕێز کە باس لە بڕیارێکی دادگای دەستووری عێراق دەکا، دەڵێ هەرێمەکان و مەحافەزەکان بەهیچ شێوەیەك بۆیان نییە دەستکاری رسوم و غەرامات بکەن، لەبەر ئەوەی بەپێی ماددی (110)ی دەستووری دائیمی عێراق لە شئوونی سیادییەو رسمی سیاسەی ماڵییە عایدی مەرکەزە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عەونی.

بەڕێز عونی كمال سعيد بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سیاغەی (ثانیا) بەم شکلەی دەبێ:

ثانياً: جعل أصل الفقرة (رابعاً) من المادة (16) من القانون (بند 1) لها ، ويضاف فقرة بتسلسل (2) اليها و كالآتي:

2- تحتسب مدة ممارسة المحامات خدمة فعلية عند التعين لاغراض العلاوة و الترفيع و التقاعد في دوائر الاقليم.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا ئەو ماددەیە بەو سیغەیەی ئاخیر جار خوێندرایەوە تکایە کێ لەگەڵدایە؟ دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، کێ لەگەڵدانییە؟ تکایە دەست بەرز بکاتەوە، زۆر سوپاس، (3) کەس لەگەڵدانییە، بەزۆرینەی دەنگ پەسەند کرا فەرموو بۆ ماددەیەکی تر.

بەڕێز عونی كمال سعيد بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی سێیەم لە پڕۆژەکە.

المادة الثالثة: تضاف الفقرة (3) الى المادة (19) من القانون، و تقرأ كالآتي:

3- للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم على ان تنظم كيفية الممارسة و استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی ڕەئیتان لەبارەی ئەو ماددەیە.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری ماددەکە دەکەین، جەنابی سەرۆک.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ تکایە ناوەکانتان بڵێن، زۆر سوپاس، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (ئاهەنگ خان، کاك عبدالسلام، بێریڤان خان، کاك سالم، سۆزان خان)، فەرموو ئاهەنگ خان.

بەڕێز ئاهەنگ عارف ڕووف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، من ئەگەر بەغەڵەت نەچووبم (للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة)، ئەو (موافقة)ی نابێ لەگەڵ بێ، (بالتنسيق) دەبێ، چونکە هەر مەحامییەکی ئەجنەبی کە دێتە ئەو وڵاتەی ئیش دەکا بۆ بوارەکی دێ موتەقەدیمە و یان بەرهەمهێنانە یان تەسنیعە، قەت ناتوانێ بەگوێرەی قانونێ کە ئەو هەیتی لە تاکس و لە زەریبە و لە تەسنیع و لە تەقەدوم و لە ئیشکردن باوەڕ ناکەم بتوانێ بکەوتە ژێر رکێفی موافەقەی مەجلیسی نیقابە، بە عەکسەوە تەنسیق بێ بۆ ئەوەی مەجلیسی نیقابە تەقوییە بێ، بەڕێزان با بە غەڵەت نەچین ئێمە، زۆر سوپاستان دەکەم.

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەست دەکەم بێتامم کرد، بەڵام جارێکی تر لە وڵاتێکی چۆن نەقابەیەك حەقی ئینجازەی عەمەل دەداتە خەڵك؟ من تێناگەم لەوە، هەموو ئەو میسالەتان هەیە، وەزارەتێك هەیە، وەزارەتی عەمەل هەیە، قانون هەیە، قانونی ئیشکردنی ئەجانیب هەیە، شتێك بدۆزن کە کەرەئی نەقابە وەر بگرێ سەرچاو، بەڵام من لە قانون هیچ نازانم، بەڵام ئەو عەقڵە ئەوەندە بچوکتر لێهاتووە مەعقوڵ نییە مەجلیسی نەقابە لەسەر حکومەت بێت، نازانم ئەمن، تێم بگەیەنن تاوەکو من تەئیدتان بکەم، دووەمیش (استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة)، وەك کەئەنەهو وەزارەتمان نییە، تەعلیمات، بەڵێ تەعلیمات،.....

بەڕێز د.ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عبدالسلام من وەكو تۆ قانونی نیم، ئەگەر مەحامییەکی ئێمە، دکتۆرێکی ئێمە چوون نەمسا، لە نەمسا ژیاوی، وەری دەگرن یەکسەر بە مەحامی و دکتۆر؟

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نازانم.

بەڕێز د.أرسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

نا، چۆن نازانی؟ تۆ لەوێ ژیاوی.

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نازانم، موتەئەکیدم ئیلغائی حکومەت ناکەن بۆ مەسڵەحەتی مەجلیسی نەقابەی، سەد لە سەد، لە فلیمەکان دیومانە کابرای فەڕەنسی کوڕەکەی گیراوە لە ئەمەریکا مەحامی لەگەڵ خۆی بردووە و لەوێ دیفاع دەکات، ئەکید (التعاون بالمثل)هەیە، ئەکید ئیجرائاتی ئیعترٳف بە شەهادەکەی هەیە، ئەکید مەجموعەی مەسائیل، بەس بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان، واز لەمەحامی بێنین، ئێمە لێرە یاسا دادەنێین، ئێمە باسی مەحامی ناکەین، مەعقوڵە ئیجازەدان بە ئەجنەبییەك لەو ولاتەی ئیش بکات بەدەستی مەجلیس نەقابەیەك بێت؟ مەعقوڵە؟ ئیجازەی عەمەلی ئەجانیب قانون پێی هەیە، من نازانم بەخودا، سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو بێریڤان خان.

بەڕێز بێریڤان اسماعيل سەرهەنگ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پشتگیری قسەکانی کاك عبدالسلام دەکەم، پێشتریشو ئێستاش،.....

بەڕێز د.أرسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

باشە بێریڤان خان ئەو شەهادەی تۆ کە لە لێرە وەرت گرت، لەوێ یەکسەر ئێعترافیان پێ کردی؟ خۆ ئێعترٳفت پێ ناکەن، دەبێ تۆ بچی هەندەك دەرس هەیە بیخوێنیتەوە، ئیمتیحان بکەیتەوە، ئایا مەحامییەکی ئێرە لەکوردستان بچێتە دانیمارك، بچێتە نەمسا، بچێتە ئەڵمانیا یەکسەر دەتوانێ ئیشی مەحامات بکا؟ فەرموو.

بەڕێز بێریڤان اسماعيل سەرهەنگ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکەت سەدا سەد راستە، ئەو ماددەیە هەر لە ئەصڵەوە زیادە، ئێمە نابێ دەستەلاّت بدەینە سەندیکای مەحامی کە موافەقە بکا، (استحصال) بکا، خۆ ئەوە حکومەت نییە، ئەمە مەحامییەکی بیانییە، دێتە ولاّتەکەمان دەبێ شەهادەکەی لە خوێندنی بالاّ تەعدیل کرابێ، دوایی هیچ مەحامییەکی ئەوروپی یان ئەمەریکی هەتا هی شەرقل

ئەوسەت ناتوانێ لەکوردستان ئیش بکات، چو نکە یاسایەکانی ئەوێ لەگەڵ یاسایەکانی ئێرە جیاوازە، ئێستا ئەمن شەهادەم لێرە هەیە، لە بەغدا تەواوم کردییە، لەوێندەرێ نەمتوانی ئیش بکەم، هەتا نەچووم نەم خوێندەوە، ئەو مادانەی هەبووە لێرە نەم خوێندووە لەوێ خوێندم، ئینجا توانیم ئیش بکەم، بۆ هەموو شەهادەیەك وایە، بەڵام بەتایبەتی مەحامی، کە تۆ پارێزەری تاکێکی لە کۆمەڵگادا، دەبێ زمانی بزانی، ئەتۆ چۆن توانیت مەحامییەکی تورکی یانیش هی هەر ولاتێکی تریش بێ بێت لێرە ببێتە مەحامی شەریکەك یان مەحامی تۆ، یەکەم زمان نازانێ، کەلتوور نازانێ، بەماوەیەکی کورت ئیمتیحان لە چی دەدا؟ چۆن قانونەکە دەزانێ؟ زۆر پێویستە ئەو دەستەلاتە لە سەندیکا بستێندرێتەوە و بدرێت بە حکومەت، حکومەت هەڵسەنگاندن بۆ ئەو کەسە بکا، شەهادەکەی ئایا لە سفرەوە دەبێ دەست پێ بکاتن؟ یان ئەو مادانەی کە نەیخوێندووە، ئەمن (25) ساڵ لە دەرەوە ژیایمە، ئەوەی هاتییە خۆم لەگەڵی بوویمە کە بچێ ئیش بکاتن، بتوانێ ئیش بکا، سەندیکا ئیشی ئەوە نییە، ئیشی سەندیکا لە ئەوروپا چۆنە؟ ئەو کەسەی کە دەبێتە ئەندام لە سەندیکا ئەو ماوەیەی کە ئیشی نییە دەتوانێ یارمەتی بدا، ئیشی بۆ بدۆزێتەوە، پارەشی دایە مانگانەیە بۆ سەندیکا، مەعاشێکی بۆ دەبڕێتەوە لە ماوەی بێکاری، بۆیە زەروورییە سەندیکا ئێمە وەکو حکومەت تەماشای نەکەین، سەندیکا ئەو ماددەیە بەتایبەت ماددەی ساڵی شەستەکانە، زەمانی گۆڕینی کار، ئێستا ئێمە لە ساڵی 2013ینە، بۆیە دەبێ وا بکەین حکومەت گەشە بدات بەو کەسانە، هەموو کەس نەتوانی ئەو ئیشە بکاتن کە شایەنی ئەوە نەبێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەموو کاك سالم.

بەڕێز سالم تۆما کاکو:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر هەدەف لە هەموارکردنی یاسایەکە تەنها وەرگرتنی رسومە بە قەناعەتی من ئەوەندە جار ناوی رسوم هات لەو قانونە وابزانم جوانیش نییە، ئەما ئەگەر هەدەف لەوەیە کە دەرفەت بدرێتە مەحامی بێگانە، مەحامی بیانی بێ لێرە ئیش بکا، ئەوە وەکو پزیشك یەعنی وایە، دەبێ شتێکی وای بۆ رێك بخەین کە ئەو کارەکەی رێك بخا، یەکەمجار تەعدیلی شەهادەکەی بکرێ، دوایی ئینتیسابی نەقابە بکا، سێیەم جار مەجالی پێ بدرێ ئیشەکە بکات، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نووری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، بەخوا وای لێهات دەبوایە هەر لەئەوەڵەوە ئەم تەعدیلەمان بخستبایەتە دەنگدانەوە، ئایا لەگەڵدان یان لەگەڵیا نین، بۆ ئەوەی نە کاتیشمان بگرتبانایا، نە هیچ شتێك، چونکە وردە، وردە ئەوەی کە ئەوان ناردوویانە بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان تەواو پێچەوانەی ئەو تەوەجوهەن، سەبارەت بەوە ئێستا من لەگەڵ کاك عمردا باسی مەحامی ئەجنەبیمان کرد دەڵێ مەکتەبی مەحاماتی

کۆمەڵێك مەحاماتی لوبنانی هەن لێرە شەریکەیەکی مەحامیاتیان کردۆتەوە، ئەوان بە چ رێگەیەك کردوویانەتەوە، ئایا رسومیان داوە؟ ئایا موافەقەتەکەیان لایە؟ نەخێر، لەگەڵ شەریکەکەی کە لێرە زۆرترین ئیشی وەر گرتووە شەریکەی مەحاماتەکەی خۆشی هێناوە لەگەڵ خۆیدا کاروبارەکانی خۆی بەڕێوە دەبات، کەواتە هەموو ئەجنەبیەك ئەگەر عیلمی نەبێ بە قەوانینی ئێرە چۆن دەتوانێ مەحامات بکات؟ زەحمەت نەبێ لیژنەی یاسایی وەلأمی ئەوەم بدەنەوە،.....

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەزانی چییە سۆزان خان ئەوە خۆی ناتوانێ مورافاعات بکا، ئەوە دەتوانێ وەکو لیژنەیەکی ئیستیشاری دەعمی ئەو شەریکەیە بکا کە لە کوردستان پێکهاتووە بۆ کوردەکان، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نووری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نا، نا شەریکەی مەحاماتی کۆمەڵێك لوبنانی هەیە ئەڵێ لێرە شەریکەی مەحاماتیان کردۆتەوە،.....

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

شەریکەی مەحامات نییە وەکو شەریکەی مەحامات، بەشێکن لە شەریکەیەك، شەریکەیەکی کوردستانی، بەشێکن لەوە، دەتوانی وەکو ئیستیشارە ئیستیفادەی لێ بکا، بەلأم ئایا هیچ مەحامییەکی لوبنانی دەتوانێ مورافاعات بکا لە مەحکەمەی کوردستان؟ ناتوانێ مورافەعە بکات، فەرموو.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کەواتە سەرلەبەری ئەم ماددەیە وای لێهات هەموو کەسێك چونکە بەپێی جارنامەی مافی گەردوونی کاری نیشتەجێ بوون و کارکردن لە هەرچی کوێیەکی دونیا بێ ئازادە، بەلأم بەپێی ئەو تەعلیماتەی کە لەو ولأتەیدا دەردەچێ، ئێمە زۆر، زۆر باش دەزانین هیچ ئەجنەبییەك لە قانونی هەموو وەزارەتەکاندا دەڵێ ئەگەر هاتو ئەو وەزارەتە تەعاقود بکا لەگەڵ ئەجنەبییەکە دەبێ موافەقەتی ئەنجومەنی وەزیران وەر بگرێ، ئەوە هەمانە لەناو هینەکاندا قانونی هەموو وەزارەتەکاندا، دوایی ئەوە زەحمەت نەبێ پێم نالێی ئەلێرەدا سەندیکا بۆچی جێگەی ئەنجومەنی وەزیران و وەزارەتی ماڵییەی گرتۆتەوە، رسوم لەو وەردەگرێ و لەو وەردەگرێ، یەعنی بەڕاستی ئەم مەسەلەی رسومە خەریکە شکێك لەلای من دروست دەکا، زەحمەت نەبێ رسومەکە لابدەن، دەشتوانین بڵێین (للمحامي الاجنبي و بالتنسيق بصدور تعليمات وبالتنسيق مع مجلس النقابة يستطيع ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم)، هەر لابەرێ، ئیلغای بکەنەوە ئەو ماددەیە، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.أرسلان بایز أسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله:

بەڕێز عبدالله محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەم ماددەیە لەوە هاتووە لەقانونی نەوت و گازدا ئێمە ماددەیەکمان هەیە بۆ حەسمی خیلافات دەڵێ ئیستینا دەکرێتە سەر تەحکیم، لە تەحکیمدا ئەو ماددەیە رەپتی بەوە هەیە زیاتر ئەوەندەی من تێبینیم کردبێ، لەبەر ئەوەی تەرەفێك لە قەزیەکە ئەجنەبییە، ئەو ئیتیفاقیانەی کە ئیستینادیشی دەکرێتە سەر لە تەحکیمەکەدا ئیتیفاقی واشنتۆن و ئیتیفاقییەی لەندەن و کۆمەڵێك پڕەنسیپی نێودەوڵەتییە، زمانی حەسمی خیلافاتەکەش زمانی ئینگلیزییە، بۆیە لەم حاڵەتەدا ئەوەی کە من تێی گەیشتبم برادەرانی سەندیکا ئەو پێشنیارەیان کردووە بۆ ئەوەی مەحامی ئەجنەبی ئەو شەرکاتانە مەحامی ئەجنەبی خۆیان هەیە، شارەزایە لە مەجالی تەحکیمدا، دەتوانێ موشارەکەی پێ بکا لەم تەحکیماتانەدا، بەڵام پێویستی بە رێ پێدانێك هەیە، رێ پێدانێکی لەم جۆرە، ئەمە مەبەستی ئەوەیە، نەك ئەوەی کە بچێ لە مەحاکمی عێراقی بەپێی قانونی عێراقی مورافەعە بکا بەرامبەر بە کەسێکی عێراقی، ئەمە بۆ مەسەلەی تەحکیم ئەوەیە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموود. عمر.

بەڕێز د. عمر حمد امین (نورەدینی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵاهی ئەگەر دیقەت بگری، لە ماددەی یەکەمدا هەوڵدرابوو سەندیکا دەورە بکاتەوە و ئیتر ببێتە بەدیلی هەندێ موئەسەساتی تر بۆ پەیمانگای دادوەری و ئیتر دام ودەزگای زانستی و ئەکادیمی، لێرەش ئیجازە دەدا و دیسان دەبێ دەزگایەکی تر لە دەزگاکانی مەسەلەن حکومەت، بۆیە بەڕاستی راستە پێویستە ئەوانەی کە پارێزەرێکی بیانی لێرە کاردەکا مۆڵەتی پێ بدرێ، یان ئینجازەی پێ بدرێ، یان بە ئاگاداری حکومەتی ئەو وڵاتە بێ، بەڵام سەندیکا نا، ئەگەر مەبەستیشە سەندیکا رۆڵی هەبێ بگوترێ مۆڵەتەکە لەلایەن موئەسەسەی تایبەت، وەزارەتی پەیوەندیدار، بە تەنسیق و تەعاون لەگەڵ سەندیکا، ماددەکە ئاوا دابڕێژێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

لیژنەی یاسایی دوا سیاغە و دوا رەئیتان، فەرموو.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵاڵ هەر تەوزیحێك بۆ ئەو بەڕێزانە کە لەسەر مەحامی ئەجنەبی باسی لەسەر کرا، بەتەئکیدەوە باس لەوە کرا کە هەندێ شەریکات هەن مەحامییەکانی خۆشیان دەهێنن لەگەڵ خۆیاندا، حەقی خۆشیانە مەحامییەکانی خۆیان لەگەڵ خۆیان بهێنن بۆ ئیستیشارات، بەڵام حەقی تەقازییان نییە، لەبەر دەم مەحاکمی هەرێمی کوردستان، هەر کاتێك ویستیان مەحامییەکی ئەجنەبی بەگوێرەی یاسا بێ بیەوێ

مورافەعە و تەقازی بکە لە بەردەم مەحاکیمەکانی ئێمە، پێویستە موافەقەی مەجلیسی نەقابە وەر بگرێ، بە موساعەبە کردنی، یەعنی بە هاوڕێیەتی پارێزەرێکی ئیقلیمی کوردستان هاوڕێیەتی دەکات بۆ بەشداری بوون لە دادوەریەکەدا، بەلأم ئەوەی کە دێ ئیستیشارەی تایبەت دەدا بە شەریکەکەی خۆی ئەوە حوڕە و ئازادە لەگەڵ ئەوەی کە خۆی هێناویەتی، بەڕێزان ئەم مەسەلەیە بۆیە نەقابەی پارێزەران بەو شێوەیە دایڕشتووە، بەڕاستی لە هەرێمی کوردستاندا پارێزەری زۆرمان هەیە، با ئێمە چاوێکمان لە پارێزەرەکانی خۆشمان بێت، لەو پێشکەوتنەش بێ کە ئێستا لە کوردستاندا رووێداوە، لە هەموو بوارەکاندا، بەتەئکید هەموو ئەو پێشکەوتنانەش پێویستی بە کاری یاسایی و هەندێك جار کێشەشی لێ دەکەوێتەوە، ناچار دەبن لەبەردەم مەحکەمەکاندا بوەستن، بۆیە وای لێکردووە کە مەحامی ئەجنەبی هاتە ئێرە دەبێ مەجلیسی نیقابە موافەقەتی بۆ بکا، بە ئامادەبوونی پارێزەرێکی ئێمە بۆ ئەوەی پارێزەرەکانی ئێمەش سوودمەند بن لەو خێرەی کە دەستیان دەکەوێ، بۆیە پێویستە بەم شێوەیەی کە ئێستا لێرە هەیە ببێ، ئەمە لە مەعامەلەی (بالمثل)یشدا باسی لەسەر کراوە، هیچ ئیشکالێکی تێدانییە، بۆیە نەقابە ئەو موافەقەتە دەدا، چونکە قانونی پارێزەران یاسایەکی تایبەتە، خاسە بە خۆی و هەموو خاسەکانیش عامەکان دەوەستێنێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عەونی.

بەڕێز عونی کمال سعید بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە رووبەڕووبونەوەی کاك عمر زۆر لەجێی خۆی بوو، مەبەست زیاتر لێرەدا تەبیعی ئێستا کوردستان پێشکەوتنێکی زۆری بەخۆی بینیوە لە بوارەکانی نەوت، کۆمپانیاکانی نەوت لە کوردستان کار دەکەن، شەریکەی خۆیان هەیە، مەحامی خۆیان هەیە، تەنها مەبەستیان لێرە تەنزیم کردنی عەقدەکانە، مەوزوعی تەحکیمە، یەعنی مەبەست زیاتر ئەوەیە، مەحامیەکانی مورافاعات ناکەن، بەپێی قەوانینی خۆمان کە مورافەعات موتەقازی بوو دەبێ قەوانینی ئێمە جێ بەجێ بکرێ و مەعلوماتیان لەسەر قەوانینی ئێمە بێ، ئەوەش هاندەرێکە بۆ ئەوەی هەتا ماوەیەکی نزیك تا مەحامییەکانی خۆمان دەتوانن خیبرەیەکی باش لەو کۆمپانیا بیانیانە وەر بگرن لەو کەسانەی کە کۆمپانیای بیانی لە بوارەکانی بەتایبەتی نەوت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان.

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کەسمان لاریمان لەو حاڵەتە نییە کە ئەوان باسی دەکەن، ئێمە وتوومانە موافەقەت نەبێت، تۆ نابێ ئیلا سەندیکا موافەقەت بکا، تەنسیق دەکرێ ئەمە خاڵی یەکەم، دووەم باسی ئەوەمان کرد وتمان رسومات بۆ وەر دەگیرێ؟ من تێناگەم، دوایی ئەوە ئەگەر ئەو کەسە دەبێتە ئەندامی سەندیکای پارێزەران و لەسەر

حیسابی ئەوان تەقاعود دەبێت قەیناکە، بەلاّم ئەو دێ بۆ کارێکی تایبەت، بۆ ماوەیەکی دیاری کراو، دێ لێرە داوایان لێ دەکا تەنسیق و تەعاون موهیمە، کەس نەیوتووە ئیلا دەبێ موافەقە بێ، موافەقەت باش نییە بەرەئی من، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان.

بەڕێز ئاهەنگ عارف رووف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزان ئەندامانی پەرلەمان، کەس نیگەران نییە لەوەی شەریحەی خۆی وا تەنزیم بکرێ یان لێ بگەڕێ بخزیتە ناو کەرتێکی ئەجنەبی کە ئەوەی هەدەفە تەقەدومی ئەو ستافەیە، یەعنی بیکەی وای لێ بکەی تەقەدوم بکا، بەلاّم زۆر فەرقی هەیە ئەمن بە زۆر یەکێکی لەسەر شەریکەیەکی فەرز بکەم، ئەو کەسە لێی بترسێ، هەر لێ نەگەڕێ هیچ وەرەقەیەکی بخوێنێتەوە، فەرقی هەیە بە ئێختیاری ئەمنی بێنن بێلێن وەلاّ ئاهەنگ موهەندیسەیە باش ئیشی دەزانی، بێتە ناو شەریکەی، زۆری فەرقە ئەوە، ئەگەر فەرقی یەکەم ئێمە لەسەریان فەرز بکەین موجەڕەد مەحامییەك یان موجەڕەد موهەندیسێك وەکو حالاّتی دەولّەت بووە لە کوێت و لە جێیەکی دی، ئیلا دەبێ بچێتە ژووری، ئەوە مەعامەلەی وەی ناکەن، چشی فێرناکەن، دەلّێن وەرە ئەتو دانیشە مەکتەبێکی زۆر جوانی دەدەنێ و هیچ وەرەقەیەکیشی نایەتە پێشی، وەرەقەك ناچێتە پێشی و هیچیش فێر نابێ، نامەوێ ئەو قسەش بکەم، نامەوێ بیکەم وەکو مۆزەفەکی ئەمن موعامەلەی دەکەن، ئەوە تەقەدومی شەریحەیەك نییە، شەریحە بەوە تەقەدوم دەکرێ کە بەخۆی جێی بکاتەوە، بەخۆی بچێتە ژووری، بەخۆی ئەوەندە کەفا ئەتەی هەبێ کە ئەوان ئیستقراری نەکەن، دوایێ کێ ئەو ئیجازەی دەدا؟ رەقابە کو دەبێ ئیجازەی بدا، ئەوە ئیشی حکومەتە، بەنیزام دەبێ دابندرێ برادەرینە، چونکە ئەوەش شەریکاتە دێتە ژووری، نیقابە ناتوانێ ئەو نیزامەی دابنێ، کێ مەسئولە لەو ئیجازە دانەی؟ یەعنی بۆچوونەکە زۆری فەرقە، ئێمە دەڵێین تەنسیق، نالێین لەغو ببێتەوە، ئەمنیش گۆتیتم تەنسیق بکا، بەلاّم نا مەجلیس نیقابە بێ موافەقەم بۆ بکا، ئەمڕۆ دەبێ و شەش مانگی دی دەبێ و حەوت مانگی دی دەبێ و دەبێ ئەم ئەندامەم ببەیە ژووری و ئەو کابرایە بۆ ئەوە باشە، کاکە ئەوە قەت نابێ شتی وا، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وابزانم ئێمە موناقەشە دەکەین لەسەر دوو شتی جودا، لەسەر هەمان شت موناقەشە ناکەین وابزانم، ئەو نوقتەی من پێشنیارم کرد کارکردنی خەڵکی بێگانە لەم ولاّتە بەدەستی کێیە؟ بەدەستی حکومەتە یان

بەدەستی نەقابەیە؟ ئینجا کام نەقابە بێ، ئەم مەوزوعەیە ئەساس، پاشان بۆچی و چییە؟ ئەوە مەوزوعەکی ترە، ئەم موبەرەڕاتە من سوپاسیان دەکەم دەزانی منیان دەولەمەند کرد، راست دەکەن، بەلاّم پرسیاری ئێمە ئەوە نییە، ئێمە چۆن دەبێت لەقانونی نەقابەیەك ئێمە لە حەقێکی شەرعی حکومەت وەر بگرین بدەینە مەجلیسی نەقابەیەك؟ ئەوەیە موشکیلەی من، (للمحامي الاجنبي و بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم)، وازحە هیچ تەفسیلی ناوێ، (على ان تنظم كيفية الممارسة)، ئەوەش لە لای حکومەت نییە، (استحصال الرسوم وفق تعليمات يصدرها مجلس النقابة)، ئەم نەسە تەفعیلی ناوێ، بەلاّم ئەمن تەفاهومم هەیە، مادام باسی مەحامی دەکەین پێویستە ئەو کەسەی هەموو ئیجرائاتی ئینجازەی کارکردنی لەم ولاّتەدا وەر گرتبێتن پابەند بێت بە تەعلیماتی موماڕسەی میهنە وەکو لەم قانونەدا هاتووە، یان مەرجە رەئی نەقابە وەربگیرێ، لەکاتی ئیجازەدانی لەو جیهەتەی موسئولە لە ئیجازەدان بە ئیشکردن لەو ولاّتە لەوێ مەرجێك دابنێن نە میهەنییەکەی رازی بێت یان پابەند بێت بە تەعلیمات، بۆیە من پێشنیار دەکەم لە خوشك و برایانی لیژنەی موشتەرەك ئەگەر توانیومانە مەبەستەکە بگەیەنین حەقی ئیشکردنی بێگانە لەو ولاّتەدا بەدەستی حکومەتە، ئێمە دەمانەوێ مەکانەیەك بدەینە نەقابە بڵێین رەچاوی ئەحکامی ئەم یاسایە بکەن و رەئی وان وەر بگرن، سیاغەیەکی جوان بکەن، ئەگینا من دەیکەم، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

جەنابی کاك فرسەت هەندێك تێبینی هەیە با بفەرموێ.

بەڕێز فرسەت محمد عبدالله/سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەکێکی بیانی دێتە ئێرانە ئیش دەکات مەزجە ئیقامەی هەبێت، حکومەت موختەسە ئەو ئیقامەیەی پێ بدات، بەلاّم دێت ئیشێکی موحەدەد دەکاتن، کو ئەو ئیشە ئیختیساسی نەقابەیەکە، دوای ئیقامە، ئیختیساسی نەقابەیەکە، ئەو نەقابەیە قبوڵ ناکات هاوولاّتییەکی خۆی موماڕسەی ئەو میهنەیە بکاتن هەتاوەکو ئینتیمائی بکات و ئینجازەی وەر بگرێت، باشە ئەگەر قبوڵ ناکات یەکێکی هاوولاّتی ئەو میهنەیە بکات، بۆ قبوڵ بکات یەکێکی ئەجنەبی بێت نەفسی میهنە موماڕسە بکات بێ عیلم و بێ ئینجازەی نەقابە، بەرەئی من وەکی مەنعی شتێك دەکەی لەسەر هاوولاّتی خۆی مەفرووزە مەنعی نەفسیشت بکەی بەنیسبەت یەکێکی ئەجنەبی، ئەوە نوقتەیەك، نوقتەی دووەم، دەولەتێك قەبوولی نەکات من وەك مەحامی بچم موماڕسەی میهنەی خۆم بکەم لەو ولاّتە، بۆ من مەجال بدەم هاوولاّتی ئەو دەولەتە بێتە هەرێمی من یان دەولەتی من موماڕسەی نەفسی میهنە بکاتن؟ بۆیە بە رەئی من حەقی نیقابەیە ئیجازەی میهنە بدات، بەس حەقی دەولەتە، حەقی حکومەتی هەرێمە موافەقە لەسەر ئیقامەکەی بکاتن، نەسەکە بەرەئی من شتێکی زۆر ئێعتیادییە، نەزرەی من لەسەر رەسم و زەریبە و ئەو شتانەش شتێکی ترە، رەسم مەفرووزە پێش وەخت موحەدەد بێ بە قانون، چونکە چ پرۆژەی دەستوور مە بێت وەلەو هێشتا نافیز نەبوویە، بەس بابچینە دەستووری عێراقیش رسوم و زەریبە مەفرووزە بە قانون بێت، بە رەئی من

مەفروز بوو رەسم لەناو ئەو پرۆژەیە موحەدەد با، نەکو دەستی نیقابەکان وای لێ بکەن ئازاد بن بە کەیفی خۆیان ئەمڕۆ رەسمێك دابنێن، سەبینێ موزاعەفی، سێ سبەی لە سێ و چوار زەربی لێ بدەن، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید.

بەڕێز خوشید احمد سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پرسیارێك لە لیژنەی یاسایی دەکەم، کۆمپانیایەکی بیانی دێت وەبەرهێنان لێرە دەکاتن، لە خاڵێك لە خاڵەکانی رێککەوتن لەگەڵ دائیرەی وەبەرهێنان دەڵێت بۆم هەیە مەحامی خۆم لەگەڵ خۆم بێنم، کێ ئەتوانێت رێگای لێ بگرێت؟ پاشی ئەو، ئەو ئیتیفاقە ئیمزا دەکرێت، تۆ رێگای لێ بگری پێت دەڵێت کاکە ئەمە عەقدە، ئیتیفاقم کردووە، بۆت نییە رام بگری مەحامییەکەی خۆم لەگەڵ خۆم بێنم، لەبەر ئەوە موافەقەتی نەقابە شتێکی زیادە، چونکە ئەمە بەقوەتترە، ئیتیفاقی حکومەت لە موافەقەتی نەقابە بەقوەتترە، بەڕێزان ناکرێت نەقابە رێگر بێتن لە ئیتیفاقاتی حکومەت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئاخر کەس کاك جەماڵە، دوای ئەو کەسی تر قسە ناکات، فەرموو.

بەڕێز جمال طاهر ابراهیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەوزوعی نەقابە هاتە ناو بابەت، نەقابە ئیشی سەرەکی ئەوەیە رێکخستنی کاری ئەندامەکان، دیفاعکردن لە حقوقی ئەو ئەندامانە، هەتا لە ئیشکال دەر بچن ئایا سەلاحیاتی هەیە ئیستحصال رسوم بکات و ئیجازە بدات، یانیش نەیدات، ئەمن نەسێکم بۆ ناردینە کورتیشە، دەڵێتن (للمحامي الاجنبي وفق ضوابط يضعها بموافقة مجلس النقابة ممارسة مهنة المحاماة في الاقليم)، ئەوکاتە حکومەت ئەگەر هاتو ئیجازە بدرێتن بەپێی زەوابتێ کە نەقابە دادەنێت، زۆر سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عمر.

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

مەسەلەی رسوم کە بۆتە کێشە ئەم رەسمە ئەوە ناگرێ کە رەسمی ئینتیمایە ئەو پارێزەرە ئەجنەبییە لێرە دەبێتە مەحامییەکی کوردستانی و سبەینێ داوای تەقاعودمان لێ دەکا، ئەو رسومە رسومی موشارەکە کردنیەتی لە دەعوایەکدا کە لەبەردەم مەحاکمدا دەیبینێ، بەڵام هاتنی شەرکەیەك کە باسی لەسەر کرا مەحامی خۆی دەهێنێ کەس مەناعەتی لێ نەکردووە، بەس مەناعەت لە شتێکدایە کە ناتوانێ تەقازی بکا لەبەردەم مەحاکمی ئێمە، ئیللا بە هەویەی نەقابەی کوردستان نەبێ یاخود هەویەی نەقابەی عێراق نەبێ، بەدەڵاتی ئیشتراکی خۆی دابێ، شرووتی خۆی هەبێ، بەگوێرەی ئیختیساسەکانی دەتوانێ دەعوا بەگوێرەی ئەلف و با و جیم هەتا دەرەجەی

کاتژمێر (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی 2013/5/22 پەرلەمانی کوردستان - عێراق بە سەرۆکایەتی د.ارسلان بایز اسماعیل سەرۆکی پەرلەمان و، بە ئامادەبوونی بەڕێز د. حسن محمد سورە جێگری سەرۆك و، بەڕێز فرست أحمد عبدالله سکرتێری پەرلەمان, دانیشتنی ژمارە (22)ی خولی سێیەم, ساڵی (2013) ی خۆی بەست.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە (1)ی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوخۆی ژمارە (1)ی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان - عێراق, دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمان بڕیاری درا دانیشتنی ژمارەی (22)ی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆی رۆژی چوار شەممە ڕێکەوتی 2013/5/22 دا بەم شێوەیە بێت:

1. بەردەوام بوون لە سەر خستنەڕوو و گفتوگۆکردن لە سەر پێشنیاری یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2. خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای صندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18)ی ساڵی 1999.

بەڕێز د. ارسلان بایز/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەناوی خوای گەورەو میهرەبان.

بەناوی گەلی کوردستان، دانیشتنی ئەمڕۆمان دەست پێ دەکەین، پەرلەمانی کوردستان خولی سێیەمی هەڵبژاردن ساڵی چوارەم، خولی گرێدانی دووەم، ژمارەی دانیشتنی (22) ڕۆژی دانیشتن 2013/5/22.

بەرنامەی کار:

بەپێی حوکمەکانی بڕگە یەکی ماددە (20) لە پەیڕەوی ناوەخۆی ژمارە یەکی هەموارکراوی ساڵی 1992ی پەرلەمانی کوردستان ـ عێراق، دەستەی سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان بڕیاری دا، بەرنامەی کاری دانیشتنی ژمارە (22)ی ئاسایی خولی سێیەمی هەڵبژاردن لە کات (11)ی پێش نیوەڕۆ، ڕۆژی چوارشەممە ڕێکەوتی 2013/5/22، بەم شێوەیە بێت:

1. بەردەوام بوون لە سەر خستنەڕوو و گفتوگۆکردن لە سەر پێشنیاری یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999.

2. خستنەڕوو و گفتوگۆکردنی پرۆژە یاسای هەموارکردنی سێیەمی یاسای صندوقی خانەنشینی پارێزەران ژمارە (18)ی ساڵی 1999.

داوا لە لیژنەی یاسایی دەکەین بفەرموون بۆ سەکۆی لیژنەکان،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە دانیشتنی دوێنێ گەیشتینە ماددەی چوارەمی پرۆژەکە، بە هەمان شێوازی دوێنێ دەست پێ دەکەین لە خوێندنەوەی ئەسڵی پرۆژەکە، دوایی رای لیژنەی یاسایی دەربارەی ماددەکە،

4- بالنسبة للمادة (الرابعة): تقترح اللجنة دمجها مع المادة (الخامسة) من المشروع و تغير تسلسل المواد تبعاً لذلك لتعلقها باحكام نفس المادة و صياغتها بفقرتين و كالاتي:

المادة الرابعة:

أولاً: تلغى الفقرة (اولاً) من المادة (25) من القانون و يحل محلها مايلي:

اولاً:على الشركات الوطنية والاجنبية التي تعمل في الإقليم او لها فرع فيه ان تتعاقد مع محامى او اكثر مسجل في جدول النقابة لتقديم المشورة القانونية.

ثانياً: تعدل الفقرة (رابعاً) من المادة (25) من القانون و تقرأ كالآتي:

رابعاً: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع نسبة (10٪) من بدل المشورة القانونية للمحامي سنوياً وإرسال المبلغ الى النقابة لقيدها ايراداً لها على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الوطنية و (250000) مائتين و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الاجنبية.

لە پرۆژەکەدا دوو ماددە موعالەجەی یەك ماددەی کردووە، بۆیە ئێمە پێشنیارمان کرد هەردوو ماددەی چوار و پێنجی پرۆژەکە یەك بخرێ، لە یەك ماددە، چونکە موتەعەلیقە بە حوکمی ماددەی (25)ی ئەسڵی قانونەکە، پێش ئەوەی ئەندامان قسەی لە سەر بکەن داوا دەکەین ئەو پێشنیارە بخرێتە بەردەم ئەندامان بۆ دەنگدان لە سەری، ئایا ئەگەر قبولیان کرد وەکو بەو شێوەیەی دوو ماددە بکرێتە یەك ماددە،

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

ئەو پێشنیارەی کە دەڵێ هەردوو ماددەی چوار و پێنج بکرێ بە یەك، تکایە کێ لەگەڵ دایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ بە کۆی دەنگ پەسەندکرا، فەرموو کاك عونی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی پشتگیری ماددەکە دەکا، بەو شکلەی کە ئێستا دەیخوێنمەوە،

المادة الرابعة:

أولاً: تلغى الفقرة (اولاً) من المادة (25) من القانون و يحل محلها مايلي:

اولاً:على الشركات الوطنية و الاجنبية التي تعمل في الإقليم او لها فرع فيه ان تتعاقد مع محامى او اكثر مسجل في جدول النقابة لتقديم المشورة القانونية.

ثانياً: تعدل الفقرة (رابعاً) من المادة (25) من القانون و تقرأ كالآتي:

رابعاً: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع نسبة (10٪) من بدل المشورة القانونية للمحامي سنوياً وإرسال المبلغ الى النقابة لقيدها ايراداً لها على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الوطنية و (250000) مائتين و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الاجنبية.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو د. رۆژان،

بەڕێز د. رۆژان عبدالقادر أحمد دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو بڕگە لە ماددەی (25) هەموار دەکرێت، بڕگەی یەکەمی ماددە (25)ی یاساکە هەڵدەوەشێتەوە ئەوەی خوارەوە جێی دەگرێتەوە، پێویستە لە سەر ئەو کۆمپانیا نیشتیمانی و بیانیەی کە لە هەرێمدا کار دەکەن یان لقێکیان تێدا هەیە، لەگەڵ پاریزەرێك یان زیاتر لە خشتەی سەندیکای تۆمارکراو گرێبەست ئەنجام بدات، بۆ پێشکەشکردنی راوێژی یاسایی، هەروەها بڕگەیەکی دیکە، بڕگەی چوارەمی ماددەی پێنجەمی یاساکە هەموار بکرێ بەو شێوەیە: پێویستە لە سەر ئەو لایەنانەی کە لە بڕگەی یەکەمی سەرەوەدا باسکراون سالانە رێژەی (10٪)ی بەرامبەر بە راوێژی یاسایی پاریزەر لە پێناو رەسمدا بپردرێت و بڕە پارەکە رەوانەی سەندیکا بکەن وەك داهاتێك بۆ سەندیکا، بە مەرجێك لە (150000) هەزار دینار کەمتر نەبێ، سەبارەت بە کۆمپانیا نیشتیمانیەکان و لە (250000) هەزار دینار کەمتر نەبێ، سەبارەت بە کۆمپانیا بیانیەکان،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ سەبارەت بەو دوو ماددەیە تا ناوی بنووسین، ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (ئاهەنگ خان، د. صباح، زەکیە خان، کاك جلال، کاك خورشید، ناسك خان، سۆزان خان، کاك عبدالله، کاك پێشەوا، ماموستا عمر، د. احمد، کاك ئارام، کاك سالم، شلێرخان) فەرموو ئاهەنگ خان،

بەڕێز ئاهەنگ عارف رؤوف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من ئەو ماددەیە نازانم زۆر پێم نا رەوایە ئەوانە بنووسین یەك، فەقەرەی یەکەم خۆ جارێ بەندی یەکەم:على الشركات الوطنية و الاجنبية، ئەوە تەحسیل حاسلە، دەبێ بڵێین ئەوە لە قانونی شەریکات بە خۆی دەبێ موستەشار قانونی هەبێ و دەبێ موحامی هەبێ، ئێمە بۆ لێرە فەرز بکەین، ئەو سێ حەرفەی رجائەن بیکەنە یەك حەرف (للشركات الوطنية و الاجنبية التي تعمل في الاقليم او لها فرع فيه ان تتعاقد) چونکە بە خۆی لە ناوە خۆی موحامی هەیە و مەشوەرەی قانونی هەیە، تەحسیل حاسلە، ئێمە وتووماننە لە فەقەرەی پێشتر پێمان گۆتینە بە چ شەرتێك موحامی ئەجنەبی دەبێتە قازی، ئەمە چۆن لێرە دیسان جارێکی تر قانونی شەریکات و قانونی مەحامات ئێمە لێرە نێکست دەکەینەوە، تێکەڵی دەکەین زۆر ناخۆشە، دووەم: بە چ حەقێك ئێمە فەرز دەکەین ئەو شەریکانە مەسەلەن تۆ شەریکەکم من نامەوێ قازیم هەبێ، بەڵام موحامیەکم دەبێ، چۆن لە سەری فەرز دەکەی پارەی بداتە نیقابەی موحامین بەڕاستی ئێستا وەزعی نیقابات وەی لێهاتووە لە غەرامە فەرزکردن و لە پارە وەرگرتن شتێك بوو، هەتا ئەندامانی خۆمان، ئێمە بە خۆمان لە نیقابەی موهەندیسین لە نیقابەی موحامین بەڕاستی هەندێك لە سەر ئەو پارانە

مەفروزە ئیعادە نەزەر بکرێتەوە،چونکە پارەك وەردەگیرێ غەرامەك فەرز دەکرێ، یەعنی ئەو پارەیە نازانم یەعنی دەچێتە کوێ؟ سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. صباح،

بەڕێز د. صباح محمد نجیب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

فیعلەن ئەوەی کە لەم تەعدیلە هاتووە، مەجالێکی زیاترە بۆ ئەوەی هەلی کار بدۆزرێتەوە بۆ ئەوانەی کە موحامین، بەتایبەتی کە ئیلزامی هەموو ئەو کۆمپانیا نیشتیمانی و بیانیانە دەکا، کە دەبێ موحامیەك یان زیاتریان هەبێ، بۆ ئەوەی مەشوەرەی قانونیان پێشکەش بکا، بەڵام ئەوەی کە لە ماددەی (16)دا باس دەکرێ، لە ناو ئەسنافی موحامیندا تەنها ئەوانەی کە مومارسن یان ئەوانەی کە موستەشارن حەقی ئەوەیان هەیە، کە بڕن بە یەعنی ئەم مەشوەرەتە قانونیە پێشکەش بکەن و، ئەم مەشوەرەتە قانونیەش بە شێوەیەکی عەمەلی ئێمە دەی بینین تەنها شتێکی شکلیە یەعنی جاری وا هەیە، ئەو شەریکەیە کە ئیلزامی دەکەی بەوەی کە موحامیەکی هەبێ یان چەند موحامیەکی هەبێ موحامیەکی وەکو شەکلی، تەنانەت شوێنی شەریەکەش نازانێ زۆرجار ئەو موحامیە، تەنانەت جاری وا هەیە کە واز لە کارەکەی دەهێنێ، عینوانی یەکتریش نازانن، یەعنی تا کەی ئێمە بەم شێوە شکلیاتە هین بکەین، لەلایەکی ترەوە ئەمە کاتێك ئەیتوانی قازانجێکی باش بێ، مەشغولی کار بێ، بۆ ئەو موحامیانەی کە تازە دەبن بە موحامی کە ئێمە لە ماددەی (16)دا نەهاتبایناید ئەو حەقەمان سەلب بکردایە لەوانەی کە موحامی موتەمەرینن، یەعنی موحامیە گەنجەکانمان بەڕاستی هیچ سوودمەند نابن، و تەنها ئەو موحامیانەی کە فیعلەن موماریسن یاخود موتەمەریسن یاخود موستەشارن ئەو مافەیان هەیە، سەبارەت بە دووەمیان: کێشەیەك هەیە لە مەسەلەی ئەو رسوماتەی کە وەردەگیرێ، ئێستا کە دەگەڕێنەوە بۆ ئەسڵی ماددەکە لە پێشدا بەپێی قانونەکە (100000) دینارە و (200000) دینارە، لێرە نیقابە هاتووە ئەمەی پێشکەشکردووە، پارەی (100000) دینارەکەی، کردووە بە (150000) دینار، و (200000) کردووە، بە (250000) دینار، بەڵام عەمەلیەن ئەوەی کە موحامیە، لە ماوەی سالێکدا یان کەمتر لە دوو ساڵ دووجار پارەی لێ وەردەگیرێ، یان وەکو مەبلەغێکی زۆر زیاتری لێ وەردەگیرێ، یەعنی ئەگەر ئێستا موحامیەك بچێ لە شەریکەکدا ببێ بە مشاوری قانونی، ئیستیشاراتی قانونی بۆ بڕێ، ببێ بە موحامی دەڵێن (100000) دیناری لێ دەسێندرێ یان (150000) دیناری لێ دەسێندرێ، لە سەری ساڵێشدا کە دەچێ هەویەکەی تازە بکاتەوە کە مولزەمە بەوەش دیسان (100000) دیکەشی لێ دەسێندرێ، یەعنی ئەمە لێرەدا هەست دەکەی ئەم یاسایە بەڕاستی نەوعێك لە بەکارهێنانی سولتەی تێدایە لەلایەن مەجلیسی نیقابەوە، بۆ پارە زیادکردن، بۆ خۆ دەولەمەندکردن، کە ئەمە فیعلەن ئەگەر پاساوێکی هەبێ، لە دوایی بڵێین ئەمە بۆ صندوقی تەقاعودی و بۆ ئەوانە، بەڵام لەلایەکی تریشەوە ئیستیغلالی ئیشی موحامیەکانە، بۆیە دەبێ

پەرلەمانی کوردستان ئاگاداری ئەو مەوزوعە بێ، و کارێك بکات نە شیش بسووتێ نە کەباب، من موحامی وام دیوە، دەڵێ من سالّی وا هەیە (900000) دینارم لێ دەسێنن، ئەمە لیستی نیقابە، ئەمە خوا هەڵناگرێ، و موخالفی ئینسافە موخالفی عەدلە، و دەبێ ئێمە رێگری لێ بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو زکیە خان،

بەڕێز زکیە صالح عبدالخالق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تێبینیەکا هەی سەر برگا ئێکێ، چونکە مەجالێ عەمەلی دا نووکە ئەڤ نەوعە تەعاملە دێتە بکارئینان، کو گرێبەستێ د گەل محامیەك بێتە کرن، ئەگەر کۆمپانیایەکا نیشتیمانی بیتن، یان بیانی بیتن، بەس ل ڤێرێ ئیشکالەك یا هەی، هندێدا ئەز جارێ پێشنیار کەم کو ئەڤ برگەیە نەمێنێتن، چونکو د عەمەلدا هەی، و ئەگەر هاتو ما ژی هەموو هەڤالێ یێت محامی دزانن کو مە سێ جۆرە محامیایێ هەی، مەحامیایێ مە هەی مەحامیا راوێژکار مە هەی یێت کارا، مەیا هەی راهێنراو، ئەگەر هاتو گرێبەستێ بکەتن، بلە گرێبەست د گەل محامیێ یێ راوێژکار بیتن نەك گەل هەر محامیەکی دی بیتن، ب رەئیا من پتر دشێتن جهێ خۆ گریتن، نیسبەت برگا دووێ: یان ژی ماددێ پێنجێ کو دیسان دەمجە ل گەل ڤی، مەجالێ عەمەلیدا نووکە دێتە بکار ئینان، کو بۆ ئەگەر یێ خومالی بیتن (100000)بیتن، ئەگەر بیانی بیتن یان هی نیشتیمانی بیتن (180000) دینار، یێ ژی تێنە وەرگرتن، من دڤێت پرسیار کەم، بوچی ئەڤ زێدە بوونە ڤی پرۆژە یان ڤی هەموار کردنێدا هەیە، ئەگەر رووبکردنەوەکی سەبارەت بۆ یەکی بدەنە مە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو کاك خورشید،

بەڕێز خورشید أحمد سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر کەسێك لەم کوردستانە حەز بکات کۆمپانیایەك دابمەزرێنێ، یەکێك لە مەرجەکان ئەوەیە بچێت نیقابەی موحامین عەقد لەگەڵ موحامیەك بکات، و ئەو موحامیە دەبێتە راوێژکاری رەسمی ئەو شەریکەیە، بەبێ ئەوە دامەزراندنی شەریکە مەحالە، هاتنی ئەم بەندە دووبارە بۆ چییە؟ فائیدەی چییە؟ بۆ موحامیەکان و بۆ نیقابە، ئەوە یەك، دوو: پارە وەرگرتن راستە، هەموو نیقابەیەك، هەموو دەزگایەك پێویستی بە پارە هەیە، بەڵام هەر پارە زیادکردن لە سەر خەڵك شتێکی عەمەلی نیە، یەعنی راستە ئێمە دەتوانین دەست بەرز بکەین بڵێین بکەینە (500) هەزار دیناریش، بەس ئایا ئەمە مەعقولە مەنتقیە، هەموو جارێ بێن پارە لە سەر خەڵك زیاد بکەین، بەهانەکە چییە؟ موبەڕیر چییە؟ من تێناگەم، پارەیان نیە، بەڵێ پارەیان هەیە و، سالّانە پارەیەکی زۆر لە موحامین وەردەگرن، لە خەڵك وەردەگرن، لە تەسدیقی

موعامەلات وەردەگرن، هەر زیادکردنی پارە لە سەر کۆمپانیاکان و لە سەر خەڵك و (100) هەزار دینار، بکەینە (150000) دینار و (150000) دینار، بکەینە (200000) دینار، وەڵلاهی نازانم یەعنی هیچ مەعقول نیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو كاك جلال،

بەڕێز جلال علی عبدالله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە بەنیسبەت یەکەمەوە دیارە گەشەی ئابووری لە هەرێمی کوردستان وای کردووە هەلی کار زۆر بێ، و ئیستیسمار زیاد بێ، و شەریکاتی ئەجنەبی بێ، بەتایبەتی عقودی نەوت و عقودی غاز و ئەو شتانە لەبەرئەوە من لام باشە کە شەریکە وەتەنیەکەش کە دەڵێن دەبێ موحامی هەبێ، بەڵام شەریکاتی ئەجنەبی کە دێت موحامی هەبێ، بەڵام موحامیەکەش بەڕاستی ئەگەر بوترێ (مع محامي ذات خبرة واختصاص) شتێکی باشترە، چونکە بەڕاستی عقود ئێستا وای کردووە زۆربەی کێشەکان، و زۆربەی ژمارەی پارێزەران، خەڵك هەیە ئیختیساسی پەیاکردووە، هەیە لە دەعاوی شەخسی و ئەهلیدا هەیە، لە دەعاوی کەیدیدا، هەیە لە دەعاوی جەزائییە، و ئەمەش بکرێ (مع محامي ذات خبرة واختصاص) شتێکی باشە، وا تێ دەگەم وازح بێت و مولائیم بێ، دوو: بەنیسبەت پارەکە کە دانراوە، دوو شەرتی دانراوە، یەکەم ئەوەیە (10٪) مەشوەرەی قانونی و (على أن لا يقل) لەوانەیە ئەو پارەیە (10٪) کە زیاتر بێ لەوە، بەڕاستی لەو دوو حاڵەتە حەز دەکەم لیژنەی یاسایی تەوافوقێك بکەن، بەڕاستی ئەوە هەم لە (10٪) و هەم لە (لا يقل) ئەوە دوو مەرجە لەوانەیە قەت کۆ نەبێتەوە لە شتێکدا، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

فەرموو ناسك خان،

بەڕێز ناسك توفيق عبدالكريم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیارە سەندیکای پارێزەران ئەمەچەند ساڵە ئیشی خۆی کردووە، ئەم سەندیکایە بۆ ئەوەی سەربەخۆیی بۆ خۆی بپارێزێ پێویستی بە سندوقێکە، بۆیە ئەم داهاتانە کۆ دەکاتەوە، ئایا بۆ ئەوەی کە پارێزەران دەکاتە ئەندامی خۆی یاخود لەم جۆرە شوێنانە دەیبڕێ، بەس ئەوەی جێگەی سەرنجی من بوو بەڕاستی لە دوێنێوە کە سەیری ئەم تەعدیلانە دەکەم، هەندێکی زۆر بە زیادی دەزانم، مەسەلەن بۆ نموونە ئەمەی فەقەرەی یەکەم کە تەعدیلی کردووە، تەنها یەك جوملەی زیادە، ئەگەر نا پێشتر هەر پێویستە بووە، هەر(علی) بووە، یەعنی شتێك نیە ئێستا ئێمە بیکەین بە (علی)، هەر فەرز بووە لە سەر هەموو شەریکاتێك کە موحامی خۆی هەبێ، موحامیش تا ئێستا ئەوەندەی من بزانم کە تەخەروجی کردووە هەر ساڵانە هەویەی تازە کردۆتەوە لە سەندیکای پارێزەران، یەعنی هەر پارێزەرێك هەویەی سەندیکای

پارێزەرانی نەبووە، نەیتوانیوە موحامات بکا، نەیتوانیوە لە نووسینگەکاندا ئیش بکا، ئەمە شتێکی تازە نیە، کاتێکیش کە مادام هەر پارێزەرێك ئەگەر هەویەی سەندیکای نەبێ، نەیتوانیوە پارێزەری بکا، یەعنی هەر شەریکاتێك کە موحامی پێویست بووە، هەر ئەو موحامیەیە کە هەویەی هەیە، ئێستا تەنها یەك جوملەی زیاد کردووە لە فەقەری یەکەمدا، ئەویش دەڵێ (مسجل فی جدول النقابه) یەعنی دەبێ تەسجیل کرابێ لە جەدوەلی نیقابە، ئایا ئیمە پارێزەرمان هەیە ئیشی پێ بکرێ، ئەگەر پێشتر ئەندامی سەندیکای پارێزەران نەبووبێ، یەعنی ئەم جوملەیە ئێستا کە تەعدیلەکەی دەخوێنیتەوە ئیحساس دەکەی ئەم سەندیکای پارێزەرانە خۆیان دانیشتوون بۆ ئەوەی دەسەڵاتی خۆیان زیاد بکەن، لە شتێکدا کە پێشتر هەر وا بووە، یەعنی پێشتر تەسجیل بووە، هەر هەبووە، ناوی هەر موحامیەکان، ناوی سەندیکای پارێزەران بوو، هەر سااڵنە پارەیان داوە، لەبەرئەوە فەقەرەی یەکەم تەنها ئەو دێڕەی زیاد کردووە، فەقەرەی دووەم: تۆ لە (10٪) بۆ زیادکردووە، ئیتر بۆ دێت زیاد دەکەی، لێرە کە سەیری دەکەی وا دەزانی ئەو سەندیکایە بەس ئیشی ئەوەیە پارە زیاد بکا، یەعنی چۆن لە (10٪)ی شەریکات وا هەست دەکەم ئەم پارەیە لە شەریکات دەبڕێ، وا نیە، مادام لە شەریکاتی دەبڕی، دەڵێی لە (10٪)ی ئیتر بۆ هاتووی تەحدیدی دەکەی، خۆ ملیۆنێك و پێنج سەد هەزار دینار دەکا، قابیلە هیچ شەریکەیەك نیسبەی پارەکەی لە ملیۆنێك و پێنج سەد هەزار دینار کەمتر بێ، یەعنی دانانی ئەم نیسبە و شتە من هەست دەکەم تەعدیل و شتەکە زیادە، ئەم ماددەیە بە رەئی من زیادە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بێگومان ئێمە ئێستا لە پێشدا برادەرانیش باسیان کرد، هیچ کۆمپانیایەك بەبێ بەڕێوەبەرایەتی یاسایی نیە، یەعنی دانانرێ، ئەگەر کەسێك بێ یان ئەگەر شەریکاتی گەورە بێ، ئەسڵەن دائیرەی قانونیان هەیە، چونکە ئەو هەموو بابەتانەی کە دێتە بەردەمیان لە رێگەی ئەو دائیرە قانونیەوە جێبەجێ دەکرێ، سەبارەت بە شەریکاتی ئەجنەبی و وەتەنی وتمان موحامیان هەیە، بەاڵم لێرەدا شەریکاتی ئەجنەبی کە دێتە ئێرە، بۆ ئەو تەعاون و تەنسیقە هەڵبەتە پێویستی بە موحامی خۆمان هەیە، من خەڵك دەناسم موحامی چوار شەریکەی عیملاقە، مەعاشێکی ئیجگار زۆر زۆر وەردەگرێ، ئێمە بۆ لێرە نەیەین باسی عەدالەت بکەین، کە کاتێ تەوزیع دەکرێ، لەاڵیەن نیقابەوە، رێگە نەدرێ بەو موحامیانە کە موشاوەرەی قانونی لە شەریکەیەك زیاتر بن، هەمانە سااڵنێکیش دەبێ و دوو سااڵیش دەبێ چاوەڕێی ئەوەیە شەریکەیەك تەکلیفی لێ بکەن، چونکە بمانەوێ و نەمانەوێ ئەمە داهاتێکی ئیزافیە بۆ پارێزەرەکە، هەموو رۆژ ئیشیان پێی نابێ، ئەمە تەنها بۆ مەشوەرەی قانونیە، هەیە ئەی ناسم وەکیلی چوار شەریکەی گەورەیە، خۆی باسی کردووە لەاڵی من، وتوویەتی مانگی بە (10000)هەزار دۆاڵر نااڵێم پارە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

بەڵام سۆزان خان ئەو شەریکەیە بۆ خۆی ئازاد نیە چ مەحامیەك دەگرێ؟ فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نەخێر، ئەویش هەر لە رێگەی نیقابەوەیە، بۆ لەمەو دوا ئەگەر نیقابە ئەو کارەی کرد، دەبێ ئەو ئیحتیکارە لا ببات، بیکا بەوەی کە ئەو موحامیە لە یەك شەریکە نەتوانێ تەمسیل بکات، مەبەستم ئەوەیە بۆ ئەوەی عەدالەت پەیڕەو بکەی، لە بابەتی دووەم: من لێرە پرسیارێك دەکەم، یەعنی بە داوای لێبوردنەوە کە ئەو قسەیە دەکەم، نیقابە لێرەدا دەوری مەکتەب عەمەل دەبینێت، بەرامبەر بە پێدانی موحامیەك کە مەشورەی قانونی دەدات، بڕێك وەردەگرێ کە لە (10٪)یە، و نابێ ئەو لە (10٪)یە لە (150000) دینار کەمتر بێ و یاخود لە (250000) دینار کەمتر بێ، ئایا ئەم پارەیە کە وەردەگرێ لە ئەنجامی ئەم مەشورەتە قانونیە بڕی تەقاعودیەکەی ئەو موحامیەی پێ زیاد دەکات؟، یان تەنها داهاتێکی گشتیە، ئەگەر بڕی تەقاعودی موحامیەکەی پێ زیاد دەکات، من دەڵێم با (500) هەزار دینار بێ، بەڵام ئەگەر بڕی تەقاعودیەکەی ئەو موحامیەی پێ زیاد ناکات، کەواتە دەچێتەوە صندوقی نیقابەوە، ئەوان نەفری خۆیان پێ زیاد دەکەن و هینی خۆیانی پێ زیاد دەکەن، مەرج نیە من ئەگەر موحامی بم، تەقاعود بم، لەلای شەریکەیەکی ئەجنەبی کارم کردبێ ئەو (250000) دینارەم، سالانە دابێ تەئسیر بکاتە سەر تەقاعودیەکەم، ئەگەر تەئسیر نەکا بۆ بیان دەمێ، دەبێ ئەمە یەك لا بکرێتەوە، ئەو بڕە پارەیە، (تحتسب لأغراض تقاعد المحامي) یاخود نا؟ من داواکارم لە لیژنەی یاسایی بۆمان روون بکەنەوە، چونکە من قبوڵم نیە خۆم پارەیەك بدەم بە نیقابەیەك سالانە لە سەر هەویەکەش پارە دەدەم بۆ تازە کردنەوە، بۆ مەشورەتی قانونی کە من دەیدەم بە کۆمپانیایەك، هەر پارەم لێ بسێنێ لە تەقاعودیشدا وەکو یەکێکی تر وەرگرم کە هیچی ئەو شتانەی نەکردبێ، بۆیە من لێرەدا بەڕاستی دەڵێم زۆر بە دیقەتەوە دیراسەی بکەن و پێمان بڵێین و وەڵامیشم بدەنەوە، چونکە حەز دەکەم بزانم چۆنە ئەو مەسەلەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله،

بەڕێزعبدالله محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پرسیاری سەرەکی لەم ماددەیە ئەوەیە، ئایا ئەمە ئیشتراکە یان زەریبەیە؟ ئەگەر ئیشتراکە، ئیشتیراك دەبێ شتێکی ڕەمزی بێ، بو نموونە ئەگەر بەراوردی سەندیکای پارێزەران بکەین بە سەندیکاکانی تر، یاخود بەو فیئانەی کە لە سەرووی پارێزەرانیشەوەن، بازرگانێکی دەرەجە ئیمتیاز کە سالانە هەویەکەی نوێ دەکاتەوە (165) هەزار دینار ئیشتراك دەدات، دەرەجە یەك (115) هەزار دینار دەات، موحامیەك کەمترینی (100) هەزار دەدات، زۆرترینی (450) هەزار دەدات، ئینجا کە شەریکەی ئەجنەبی بێنێ، چوار شەریکەی

ئەجنەبی هەبێ، دەکاتە یەك ملیۆن دینار، یەعنی ئەو مەبلەغەی کە موحامی دەیدا دوو قات و سێ قاتی ئەوەیە کە بەرزترین فیئە لە کۆمەلگا دەیدا، لەبەرئەوە من پیم وایە تەجاوزی ئیشتیراکی کردووە، بۆتە زەریبە، دکتۆر ئەوەی کە من پرسیارم کردووە (11) هەزار دینار دەدا، وابزانم ئەگەر من بە هەڵە دانەچووبم، بۆیە من پێشنیار دەکەم ئەم مەبلەغە کەم بکرێتەوە لایەنی کەم وەکو پێشوو تری لێبکرێتەوە (100)هەزار دینار بە (200) هەزار دینار، و سەبارەت بەوەی موحامی ئەوە تەئیدە نەك وەکالەت، موحامی حوړە لەوەی کە تەوکیلی (50) شەریکە بێ، بەڵام وەکو ئەو تەئیدە قانونی مەحامات تەئیدی کردووە، چوار شەریەکەی بێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك پێشەوا،

بەڕێز پێشەوا توفیق مفید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من هاوړام لەگەڵ ئەو بەڕێزانەی کە پێشتر داوای ئیلغای ئەو ماددەیان کردووە، چونکە من پێم وایە ئەگەر سەیرێکی ماددەی پێشووتر بکەین، کەدوێنێ دەنگمان بۆ دا،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

وەڵا کاك پێشەوا، ئەگەر ئیجازە بدەی، تۆ داوای ئیلغا دەکەی، دوو کەسی تریش داوای ئیلغایان کرد، ئەگەر ئیلغا بکرێ موناقەشەی بۆچی بکەین، فەرموو کاك پێشەوا،

بەڕێز پێشەوا توفیق مفید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

چونکە ئەو ماددەیە هەست دەکەم تەناقوز هەیە، یەعنی دژ یەکێك هەیە، لەگەڵ ماددەی پێشووتری، چونکە ماددەی پێشووتر ئێمە باسمان لەوەکرد، کە پارێزەری بیانی بەرەزامەندی ئەنجومەنی سەندیکا بۆی هەیە کاری پارێزەرایەتی بکات بەمەرجێك چۆنیەتی کارکردنەکەی رێك بخرێت و رەسمی یاسایی لێ وەربگیرێ، کەواتە کە شەرێکەیەك دێ لێرە کار دەکات حەتمەن موحامی خۆی دێنێ، موحامیەکەی دەچێ رەزامەندی وەردەگرێ لە سەندیکا، چ جائیز بەوە دەکات تۆ جارێکی تر بێی ئیجباری بکەی لەوەی کە موحامی هەیە، رەزامەندی وەرگرتووە لە ناو خشتەی تۆماری سەندیکا پارێزەری تر هەڵبگرێ، و هەروەها باست لەوە کردووە کە سەندیکا رەسمی یاسایی لە پارێزەر وەردەگرێ، بۆ هاتووی جارێکی تر لێرە رێژەی (10٪) لە رەسمی یاساییت داناوە، بۆ ئەوەی کە لەو موحامیە بېردرێ، بدرێ بە سەندیکا، بۆیە من پێم وایە ئەم ماددەیە زیادە ئیلغا بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا عمر،

بەڕێز عمر عزیز بهاءالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

وەڵلا من سەرەتا دەڵێم خۆزگە لەگەڵ گۆڕینی هەر ماددەیەکی یاسایی ئەسباب موجیبەی گۆڕینی ئەو ماددەیە باس دەکرا، لەلایەن لیژنە، ئەوە زۆر گرنگ بوو، چونکە ئەوە ئێستا لە ئەسباب موجیبەی ئەو هەموارکردنە باس لە تەنزیمی میهنەی موحامین و بەعزێك شت کراوە، کە دێیتە سەر ماددەکان بەو شێوەیە دەرناچێ، بۆیە من بە شێوەی پرسیار مەجبورم ئاراستەی لیژنەی بەڕێز بکەم کە زیاتر ئەوان ئێستا بوونەتە داکۆکی کار لە یاساکە، چونکە ئیمزایان کردووە، بەنیسبەت ماددەی (25)ەوە کە لە ئەسڵی یاساکە تەنها ئەوە باسکراوە پێشتر ئاماژەکراوە بە شەریکاتی تیجاری و سیناعی و زراعی و خەدەمی وابزانم، ئێستا کراوە بە ئیتیلاق دەڵێ شەریکاتی وەتەنی و ئەجنەبی، یەعنی لابردنی ئەوانە، ئایا شتێکی لە پشتەوەیە هۆکارەکە چییە بۆ چییە؟ مەسەلەن بە رەهایی لەوێ بە سێ، چوار جۆر شەریکات ئاماژی پێکراوە، لە ئەسڵی یاسای مەحامات ژمارە (17)ی ساڵی 1999 باسی بڕێکی سەرمایە کراوە بۆ کۆمپانیاکە، وابزانم (250) هەزارە، ئێستا هیچ بڕێکی سەرمایە باس ناکرێ، هۆکاری لابردنەکەی چییە؟ ئایا یاسا پێشووەکە ئەمە لە بەرژەوەندی پارێزەران و بەرژەوەندی بووژانەوەی ئابووریە کە هیچ ئاماژەیەك نەکرێ یان نا؟ خاڵی سێیەم: بەنیسبەت بڕگەی دوو واتە چوارەم: دەقە پێشووەکەی ئەسڵی یاساکە بە گونجاوتر دەبینم باسی ئیستیقتاعی لە (10) دەکات، چ پێویست دەکات دووبارە ئێمە لای کەمی بە (250) هەزار و (150) هەزار بۆ ناوەخۆیی و دەرەکیەکان بکەین، یەعنی بەڕاستی من نالێم ئیلغای بکەینەوە، بەڵام ئەسبابی گۆڕانکاریەکانی ئەسڵی ماددەکە وازح نیە لە لای من وەکو پەرلەمانتارێك هۆکارەکانی نابینم؟ سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د. أحمد،

بەڕێز د. أحمد ابراهیم علی (وەرتی):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکانم بەڕاستی هاوڕێکانم کردیان، بەڕاستی منیش تێبینیم هەیە لە سەر فەقەرەی یەکەم: کە باس لە شەریکات دەکات لێرە بە رەهایی هاتووە لە دەقی ماددەی (25) لە یاساکە دەڵێ: شەریکاتی تیجاری و سیناعی و زراعی و ئیستیشاری، بەڵام لێرە بە رەهایی هاتووە، یەعنی من پێم وایە ماددەکە لە یاساکە باشترە لەوەی کە لێرە هاتووە، پاشان لە بڕگەی دووەمدا،

رابعاً: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع، ئەو نیسبەتە کە لێرە باس لەوە دەکات دەڵێ سەنەوییەن، یەعنی لە ماددەکە لە یاساکە سەنەویەنی تێدا نیە، ئایا دەبێ لێرە سااڵنە ئەو ئیستیقتاعەی لێ بېڕێ؟ بەڕاستی چونکە منیش لەگەڵ ئەوەمە کە سۆزان خان باسی کرد بەراستی، لێرە چونکە سەندیکای پارێزەران ئەو تێبینانەی خۆیان کە ناردوویانە، باس لەوە دەکات، دەڵێ: پارێزەر بە درێژایی

تەمەنی پیشەیی خزمەتی دادپەروەری دەکاتن، لەبەرئەوەی پارێزەران دەستەی خانەنشینی خۆیان هەیە، بە یاسا رێکخراوە، سالانە پارێزەر هاوبەشی خانەنشینی دەداتە صندوقی خانەنشینی پارێزەران، یەعنی ئەوەی کە لە هەموارکردنی یاسای صندوقی خانەنشینی پارێزەراندا باس دەکرێ، ئەوان ئیشتراکی سالانەی خۆیان دەدەن، لێرەش ئیستقتاعەکەی (10٪)یان لێ دەکرێ، بەلام سالانەیە، بەڕاستی من پێم وایە ئەمەش پێویستی بە وەکو مامۆستا عمر باسی کرد، دوایی دەڵێ: على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار، یەعنی ئەگەر لە (10٪)کە بوو، چ پێویست ناکات مەبلەغەکە دیاری بکرێ، چونکە لە(10٪) نیسبەتەکەی دیارە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك سالم،

بەڕێز سالم توما كاكۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت بڕگەی یەکەم ئەسڵەن هیچ شەریکەیەك ناتوانێ نە دابمەزرێ نە ئیش بکا، ئەگەر موحامی نەبێ بەپێی یاسای شەریکات، کە لێرە بیتن ئیحتیمالی هەیە بە مانایەکی وا یەکتر بڕ دەبێ لەگەڵ ئەوەی هاتووە لە یاسای شەریکاتیش، و یاسای شەریکاتیش قەبوڵ ناکات هیچ موحامیەك بێ تەمسیلی شەریکەیەك بکا، بۆ دامەزراندن، بۆ کارکردن ئەگەر بێتو ئەندامی سەندیکا نەبێ، و ئیشتراکی سالانەی نەدابێ، فایلەکەی پاك نەبێ، کەواتە ئەسڵەن بڕگەی یەکەم زیادە، بڕگەی دووەم: ئەوەندە لەو پرۆژە یاسایە بەداخەوە باسی کۆکردنەوەی پارە و رسومات هاتووە، مانای وایە هەدەفەکەی بەس ئەوەیە پارە کۆکەنەوە بۆ مەجموعەیەك، بۆ دەستەیەك، بەبێ ئەوەی دیاری بکا بۆ چییە؟ دوو: ئێمە پێمان باشە رسوم و ئەوجۆرە پارانە یاسایەکی تایبەتی پێ هەبێ، سێ: ئەسڵەن ئەوە جێگای یاسا نیە، جێگای پەیڕەوی ناوەخۆی سەندیکایە، بۆ ئەوەی دائیمەن مومکینە پێویستی بە گۆڕان بێ، و نابێ بێتە ناو یاسا، کەواتە ئەو ماددەیە بە هەردوو بڕگەیەوە من پێشنیار دەکەم ئیلغا بکرێ و نەمێنێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو شلێر خان،

بەڕێزشلێر محمد نجيب:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەنیسبەت ئەو ماددەیە منیش لەگەڵ هاوکارانم دام، بەڕاستی لە زۆر یاسای تردا ئێمە تەشجیعی ئیستیسماری ئەجنەبی دەکەین لە یاسای وەبەرهێناندا لە ماددەی حەوت، دووەم: دەڵێ (للمستثمر إستخدام الايدي العاملة المحلية والأجنبية اللازمة للمشروع بما يعطى الاولوية الى الأيدي العاملة المحلية) ئیتر ئەمە هەمووی دەگرێتەوە موحامیەکان، وەکو باسیشسیان کرد برادەران لە قانونی شەریکاتدا، ئەسلەن ئێمە ئێستا کێشەیەکی گەورەمان هەیە کە ئەوها بەم عمومیاتە هەر کەسێك دێتە ئەم هەرێمە شەریکەیەکی پی

دادەنێن، حەقێکی زۆری جارێکی تر باسم کرد، مەسەلەن ئێمە شەریکاتی ئیستشاریمان دەوێت، دێت وەکو راوێژکاری ئیجازەیەك دەدات بە مەتارەکەمان دەڵێ: دەتوانی تۆ ئیش بکەی، ئینجا ئەمە دەیدا بەم هینی عالەمیە کە دەڵێ ئەم مەتارە بەکەڵك دێت، گەورەترین کێشە ئیمە لەوێ رووبەرووەمان بۆتەوە کە بەو هەموو رۆتیناتە بۆ ماوەیەکی کەم دێت شەریکەی پێ دادەمەزرێنی، ئێمە هاتووین لێرە جارێکی تر ئەوە بۆ دوو رۆژ دێت، موحامیەکیش بە سەردا فەرز دەکەی، لەبەرئەوە ئێمە لە جیاتی ئەوەی لەم هەموو رۆتیناتە بەڕاستی تەشجیعی بۆ پەرپیدانی هەرێمەکەمان بکەین، هاتووین لێرە باشە ئەگەر یاسا کۆنەکە هەر (100) هەزارەکە بووەو ئەو شەریکاتانەی تێدا بووە، ئیتر ئەمە نازانم هیچ شتێك لێرە زیاد نەکراوە، ئەسڵەن پێویست بەوە ناکات، من گەورەترین کێشە کە دەیبینم لە موحاماتدا ئەوەیە کە موحامی عقودمان نیە، هیچ موحامیەکمان نیە لە عقودی شەریکات بۆ ئیشی ئیستیسماری بزانێ، کە بتوانێ دیفاع لە حەقی (رب العمل) بکات کە حکومەتییە، ئەسڵەن ئێمە کە قەزایەکانمان دەگاتە مەحاکمی خۆمان، هەرحکومەت دەدۆڕێ، کە بەپێی ئەو شەریکە ئەجنەبیانەش دێن، لەبەرئەوەی ئەوان بە قانونی سویسری، و لیژنەی تەحکیمەکەش دەبێ لە پاریس بێ، کەسێکمان نیە ئەسڵەن ئینگلیزی بزانێ، لە جیاتی ئەوەی نیقابەی موحامین دانیشێ توانای ئەو خەڵکە لەو مەجالە بەقوەت بکا، هاتووە هەر بۆ پارە، تۆ نازانی ئەسڵەن ئەو پارە بۆ چ بەکاردێنێ، ئەگەر بۆ تەنمیەی قودراتی موحامین بێ، ئێمە هەموومان لەگەڵی داین، لەبەرئەوە بە رەئی من ئەو ماددەیە بەم شێوەیە نەبێ هەروەکو ئەسڵی قانونەکە بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان،

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەربارەی ئەم ماددەیە بەڕاستی بڕگە یەکی ماددەکە، خۆی لە ماددەی (25)دا بڕگەیەك هەیە تۆزێك موفەسەڵ تر، هیچ شتێکی ئەوەتۆشی فەرق نیە، بەڵام ئەوەی کە دەڵێت ئەمە زیادە ئیش دۆزینەوەیە بۆ موحامی، بەپێی قانونی شەریکات، یەکەم دەبێ تەنها موحامی تەئسیسی شەریکە بکات، دووەم: دەبێ مشاوری هەبێ، کە مشاورەکەی قانونی بێ، و دەبێ محاسبیشی هەبێ، عەقد بکات لەگەڵیاندا، نیقابەی محاسبین و نیقابەی محامین تەسدیقی عەقدەکەی بکا، بۆچی دائیرەی شەریکات ئەمە لە بەغداوە هاتووە لە پێش سقوتەوە ئەم قانونە ئیشی پێ کراوە، دواتر تەسجیل کراوەتەوە لە زەمانی بریمەردا، لەبەرئەوەی دائیرەی شەریکات پێی خۆشە، چونکە لەگەڵ موحامیدا مەعامەلە دەکات، نەك هەر کەسێ رۆژی حەوت جار یان دە جار، پەنجا جار، رۆژی وا هەیە مودیری شەریکە ئیستیشارە بدا بەم کابرا ئەجنەبیە هاتووە تێیبگەیەنێ و چی و بڕۆ ئەم ژوورە و ئەم ژوورە، بەڵام موحامیەکە تەعلیماتی پێیە، دەزانێ ئەوەندە نابێتە مەشاکیل بۆ دائیرەکە، ئەمە سەبەبی ئەساسی ئێمەیە، بەپێی قانونی شەریکات تەئسیس و مشاور لە قانونی شەریکاتدا هاتووە، لەبەرئەوە بڕگەی یەکەم هیچ ئیشکالێکی وای لە سەر نیە، برادەران قسەی لە

سەر بکەن، دەربارەی بڕگەی دوو: کە باسی ئیستقتاعی نیسبەی لە (10٪) دەکات، یەکەم شت من قسەم ئەوەیە ئەگەر نەقیبی موحامین کاك وریا لێرە بوایە، دەیتوانی بەرچاو رووننی زیاتر بدا بە ئەندامانی پەرلەمان، لەبەرئەوەی مەجموعەیەك کێشەیان هەیە، ئێمە رەنگە ئاگادار نەبین وەك ئەندامانی پەرلەمان، دووەم: راستە لە رووی قانونیەوە رەسم کە زیاد بوو بەپێی چەندها موفەکری ئیقتیسادی و قانونی حیسابی رەسمی بۆ ناکرێ لە فکری تازەی قانونی و ئیقتیسادیدا، حیسابی زەریبەی بۆ دەکرێ، راستیشە رسومات بەپێی ماددەی (110) دەچێتە بابی رسمی سیاسی مالیەوە هی حکومەتی مەرکەزی، بەڵام نیقابەی موحامین چەند موشکیلەیەکی هەیە، راستە ئەم پارەیە ناچێتە صندوقی تەقاعودی موحامین، بەڵام باشە نیقابەیەك چوار فەرعی هەیە، مەجلیسی نیقابەی هەیە لە هەولێر، بیناکەی کرێچییە، (74) موەزەفی هەیە لە هەولێردا، تەقریبەن زیاد لە (40)موەزەفی هەیە لە موحافەزەی سلێمانیدا، لە دهۆك زیاد لە (10)ی هەیە، لە کەرکووك زیاد لە (10)ی هەیە، مانگێ (17) ملیۆن دینار ئیشتیراك لە حکومەتی هەرێم وەردەگرێ، بەس کرێی مەسرەفی بیناکەی هەولێری (50) وەرەقەیە، ئەم پارەیە دەربێنێ، لەبەرئەوەی حجزی مالیی هەیە، نیقابەوەزعی مالی زەعیفە، بەڕاستی ئەمە شتێکی تەبیعیە بە رەئی من، من داواکارم پشتگیری لەو ماددەیە بکرێ، لە هەردوو بڕگەکەی، نیقابە ئەم کێشانەی هەیە، حکومەت چەند جار موفاتەحەی حکومەتیان کردووە، حکومەت ئامادە نیە (17) ملیۆنەکەیان بۆ زیاد بکا، لە کاتێکدا مەعاشێکی زۆر زۆر بەهۆی موەزەفینەوە، و بەهۆی کرێی بیناوە لە سەرئەم نیقابەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەرێزان ئەندامانی پەرلەمان سەبارەت بە ماددەکە پێشکەش کرد، بەشێك لە ئەندامان داوا دەکەن بەنیسبەت فەقەرەی یەکەم (للشرکات) بێ، لە جیاتی (علی الشرکات) تەبعەن ئەگەر بڵێین(للشرکات) مەعنای وایە ئیلزامی شەریکات ناکای کە موحامی بگرێتن، بەگوێرەی ئەوەی لە قانونی پێشتریش هەبووە، ئەو کاتی پێویستی بە نەسیش ناکات لە قانون جێبەجێ بکرێ، بەشێکی تری ئەندامان باس لەوە دەکەن ئایا ئەوە ئیستیغلال کردنی موحامی نیە؟ ئێمە لە لیژنە دەڵێن نەخێر، ئەمە ئیستغلال کردنی موحامی نیە، لەبەرئەوەی ئەو نسبەیەی کە (10٪)یە وەردەگیرێتەوە، لە مشوەرەتی قانونی ئەو شەریکاتانەی کە موحامیان هەیە، ئیرادەکە بۆ نیقابە، واتا نیقابە بەشێکە لە ئیرادی صندوقی تەقاعودی موحامین، قانونێکی ترمان لەبەر دەست دایە تەقاعودیان زیاتر دەبێ، ئەگەر زیاتر بێ، مەفروزە لێرە نیسبەکانی زیاتر بێ، دوو: بەڕێزێك داوای کرد، خیبرە و ئیختیساس ئەو کەسانەی کە دەبنە مشاوری قانونی شەریکاتەکان خیبرە و ئیختیساسیان هەبێ، لە قانونی مەحامات خیبرە و ئیختیساس نیە، موحامی کە هەویەی مەحاماتی وەردەگرێ، بەگوێرەی تەدەروجی لە ئیشکردن (أ، ب، ج) هەتا دوایی کە لە قانونەکە

دیاریکراوە تەدەروجەکە تەحەکوم دەکا، لە چ حەقلێك ئیش دەکا، ئایا لە بیدایات حەقلی مەدەنیە، دەعوای بچووکە، دوایی وردە وردە دەعوای مام ناوەندی، دوایی دەعوای جنائی، دوایی دەعوای گەور و پارەی زیاتر، هەتا دەبێتە موستەشار، ئەندامێکی بەڕێز دەڵێ (مسجل في سجل الحامين) مەعنای چییە؟ مەعنای ئەوەیە ئەو کەسەی کە هەویەی مەحامات وەردەگرێ، واتا دەبێتە ئەندام لە نیقابەی موحامین، تەبعەن تەعبیرەکەش لە قانونی پێشووش هەر لە ماددەکانی دیکە، کە دەنگمان لە سەر دایە بەو شیوەیە رۆیشتووە، و ئەو موحامیانەی کە ئیستبعاد کرانە لە نیقابە مافی ئەوەیان نیە، لە سجلات ناویان نامێنێ ئەوە یەك لا دەکرێتەوە، ئەندامێکی بەڕێز پێشنیار دەکا کەوا هەر موحامیەك مافی ئەوەی هەبێ واتا شەریکەك مافی ئەوەی هەبێ تەنها یەك موستەشاری هەبێ، لەبەر ئەوەی دەڵێ ئیستغلال وەکو ئێستا لە قانەنەکە هاتووە هەر موحامیەك مافی ئەوەی هەیە مشاوەرەی قانونی بداتە دوو شەریکەی وەتەنی، و دوو شەریکەی بیانی ئەوەش پێشنیارێکە، و هەروەها پرسیار کرا، ئایا تەئسیر لە تەقاعود دەکا؟ بەڵێ تەئسیر لە تەقاعود دەکات، چونکە ئەو پارانە کە کۆ دەکرێتەوە لە ئەنجامدا دەچێتە صندوقی تەقاعودی موحامین، و نیسبەی صندوقی تەقاعودی موحامین، و نیسبەی صندوقی تەقاعودی موحامین لە مەشروعی کە لەبەر دەمانە، لەوێ نیسبەکان زیاد کراینەوە، واتا دەبێ مەوردێکیان بۆ پەیا بکەین، بەتایبەتی نیقابە ئیعتیمادی لە سەر ناکات، هەر ئیعتیماد لە سەر خودی خۆی دەکات، و دوایی لە مەشروعەکەی تر موناقەشەی ئەو بابەتە دەکەینەوە، سەبارەت بە وشەی رەسم هاتبوو لە پرۆژەکە ئەوە هەڵەیەکی مەتبەعی بوو لە زمانی عەرەبی و کوردی، من کاتێ کە خوێندمەوە وابزانم د. رۆژانیش ئەوەمان لادا، بەنیسبەت فەقەرەی چوارەم: على الجهات المذكورة في الفقرة (اولاً) اعلاه استقطاع نسبة (10٪) من بدل المشورة القانونية للمحامي سنوياً و إرسال المبلغ الى النقابة لقيدها ايراداً لها على ان لايقل عن (150000) مائة و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الوطنية و (250000) مائتين و خمسين الف دينار بالنسبة للشركات الاجنبية، (لأجل الرسم)ی تێدا نیە، و مەبەستمان لەو مەشروعەی کە دیاری کرایە، لە (150) هەزار کەمتر نەبێ، بۆ کۆمپانیای وەتەنی، و (250) هەزار کەمتر نەبێ، بۆ کۆمپانیای بیانی ئەوەیە موحامی ئێستا عەمەلیەن عەقدێکی زۆر دەکا بە پارەیەکی کەم، بۆ نموونە سالانە عەقدێك دەکا کە دەڵێ ئەتعابی مشاوەرەی قانونی من (100) دۆلارە، واتا نسبەی (100) دۆلار دەکاتە (10٪) هەتا رێگر بن لەوەی کە ئەو موحامیە مەعلوماتی حەقیقی دەقیق بدا و، ئەگەر نەشی دا ئەو نیسبەیە، بەنیسبەت شەریکاتی وەتەنی (150)هەزار دینار کەمتر نابێ، ئینجا عەقدەکەی هەر چەند بێ، و بەنیسبەت شەریکاتی ئەجنەبی (250) هەزار دینارە، چەند ئەندامێك داوایان کرد ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێ، لەبەر ئەوە هۆیانەی کە باسمان کرد، ئەو ماددەیە زەروورییە بمێنێتەوە،چونکە تەحەکوم بو ئەسڵی قانونەکە دەکات لە قانونەکەی قەدیمیشدا هەر بەو شێوەیە هاتووە، تەنها لەوێ لە فەقەرەی یەکەم تەحدید کرابوو رەئس مالی شەریکاتەکان، ببێتە سی و حەوت هەزارو پێنج سەد دینار ئەگەر لەوەی کەمتر بوو، مافی ئەوەی هەیە مشاوری قانونی نەگرێ، بەڵام ئەگەر هات و زیاتر بوو ئەو مافەی هەیە، ئێستا ئەو پێشکەوتنەی کە لە کوردستاندا هەیە کۆمپانیاکان

ڕەئس مالیان زیاد بۆتەوە مەفرۆزە دەقێکی وا هەبێ، هەموو شەریکاتەکان ئەو قەیدانەی نەمێنێ کە لە سەری هەموو شەریکاتەکان ئیلزام بکرێ، بە گرتنی مشاوری قانونی بەو جۆرەی کە دیارکرایتەوە و سەبارەت بە لابردنی ئەسڵی قانونەکە، بڕگەی یەکەمی کە تەحدیدی کردووە ناوی شەریکاتەکان سناعی، زراعی، خەدەمی، ئەوە بەو وەزعەی هاتووە، بەڵام سیاغەکەی ئێستا وابزانم باشترە، موەتڵەقە، هەر شەریکاتێك بێ، مەرج نیە نەوعەکەی تەحدید بکەی، چونکە ئێستا ئەگەر تەحدید بکەی بەو نەوعانە تەنها ئەو شەریکاتەی کە بەو ناوەی هاتووە لە قانونی پێشووتردا مافی ئەوەیان هەیە یان ئیلزام دەکرێن بە گرتنی مشاوری قانونی، واتە ئێستا وەزعەکە گۆڕا بەو پێشکەوتنەی کە لە کوردستان دایە، کۆمپانیای زۆر هاتیە ڕەئس مالیان عیملاقە، زۆرە، هەموویان مولزەمن بە دانانی مشاوری قانونی بەگوێرەی قانونەکە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا سێ، چوار پەرلەمانتاری بەڕێز داوای ئەوە دەکەن ماددەکە لەغو بکرێ، تکایە کێ لەگەڵ ئەوە دایە ڕەتبکرێتەوە دەست بەرزکاتەوە؟ (42) کەس لەگەڵ ئەوە دایە ڕەتبکرێتەوە، کێ لەگەڵ دایە بمێنێتەوە (16) کەس لەگەڵ دایە بمێنێتەوە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ لەغو کرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز عونی کمال سعید(بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

واتە ماددەکە وەکو ئەسڵی قانونەکە دەماوە، سەبارەت بە ماددەی (6)ی پرۆژەکە کە ریزبەندی گۆڕا بووە ماددەی (5) دوای دەمجکردنی هەردوو ماددەکە، ئێستا دەنگی نەهێنا، قەبوڵ نەکرا، لە پرۆژەکە ماددەی شەشە، دەڵێ: (تجتمع الهيئة العامة مرة واحدة كل أربع سنوات إعتباراً من تأريخ إنتخابات المجلس) ئێمە لە لیژنەی یاسایی پێشنیارمان کردەوە ئەو ماددەیە ئیلغا بکرێ، وەك خۆی بمێنێتەوە، واتە ماوەکە هەر سێ ساڵ بمێنێتەوە، نەك چوارسالّ،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك كاردۆ،

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بەو پرۆژەی هەموارکردنە بەرە بەرە بەرەو ئەوە دەڕوا، هیچ بەهایەکی نەمێنێ ئەو پرۆژەیە بوو کە پێشکەشکراوە، خۆی پارێزەران کونفراسێکیان کردووە، پرۆژەیەکیان پێشکەشکردووە، ئەوە وەکو پێشنیار دەیکەم، بۆ ئەوەی یاساکە ئەهمیەتی هەبێ، و گۆڕانکاری بۆ خزمەتی ڕێکخستنی کاری موحامی و نیقابە بکا، بەڕاستی پێم باشە ئەمە هەر بە خۆی ئیلغا بکرێتەوە، داوا بکرێ پرۆژە یاسا ئەسڵیەکە، بێتە بەرنامەی کار، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەکەی کاك کاردۆ موخالەفەی قانونە، چونکە دەنگمان لە سەر چەند ماددە دا، و تەسدیق کرا، دەبێ تەعدیلەکە بکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئێستا سێ کەس لە لیژنەی یاسایی دەیەوێ ئەو ماددەیە لەغو بکرێتەوە، تکایە کێ لەگەڵ ئەوە دایە رەتبکرێتەوە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دایە بمێنێتەوە؟ بە کۆی دەنگ رەتکرایەوە، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە پرۆژەکە داواکرایە ماددەك ئیزافە بکرێتە سەر قانونەکە، دەڵێ:(لا تحتسب لأغراض هذا القانون مدة ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ تشكيل اللجنة المؤقتة لنقابة محامي كوردستان في 1993/1/2) ئیمە لەگەڵ دەقی ماددەکەینە، بەڵام بەم شێوەیە پێشنیار دەکەین سیاغە بکرێتەوە، (لا تحتسب مدة ممارسة مهنة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ تشكيل اللجنة المؤقتة لنقابة محامي كوردستان في 1993/1/2 خدمة لأغراض هذا لاقانون)، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان:

کێ تێبینی لە سەر ئەو ماددەیە هەیە؟ ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە (زکیە خان، کاك برهان، کاك عبدالسلام، ئاهەنگ خان، کاك جلال، د. ڕێباز، هاژە خان) فەرموو زەکیە خان،

بەڕێز زکیە صالح عبدالخالق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

نیسبەت ڤی ماددەی مە گەلەك محامیێت هەی، کو پێشتر مەسەلەن ل پارێزگەها موسلێ کار کری یان ژی ل پارێزگەهێ کەرکووکێ و ئەڤانە، بەری کو ئەڤ نیقابەیا مەحامیا ل هەرێمە کوردستانێ لیژنەك هاتیە بهێتە دروست کرن، و نوکەیێت هاتی ل هەرێما کوردستانێ کار دکەن، هەتا پشتی پڕۆسەیا ئازادیا عێراقێ پشتی 2003 ژی ئەگەر ئەم سەح کەینێ گەلەك پارێزەری هاتینە هەرێما کوردستانێ کار د کەن، ئایا چەوا ئەم بشێین بێژین ئەڤە بۆیی ئەڤ موده نایێتە حیساب کرن، پێدڤیا ڤێ درکێ سیاغێدا پیشنیار کەم کو هەماهەنگیەك هەبێت ما بەینا نیقابەیا پارێزەران ل هەرێما کوردستانێ ل گەڵ بەغدا، بو هەندێ کو ئەو خزمەتە یا قەزاییە هەی محامیەکی، بۆ نموونە ل مەحکەمەکی سەر پارێزگاها میسل یان کەرکووکێ کار کری، ئو نووکەیا هاتی ل هەرێما کوردستانێ کار دکەت، ئەڤ خزمەتە بۆ بێتە حیساب کرنێ، چونکو ئەم

نەشێین وەکو بڵێین ل سەر کاری وی، بەری هنگێ ئەم رابکێشین بێژین ئەڤ خزمەتە بۆ نەهێتە حیساب کرن، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان،

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی ئەم ماددەیە هەڵبەتە مەبەستی ئەوەیە حیکمەت لە دانانی ئەم ماددەیە ئەوەیە کە ئەو موحامیانەی دوای ئەو تاریخە دێن موستەفید نەبن لە تەقاعودی نیقابەی موحامین، ئەم تەقاعودیەی کە لە مەشروعی تازەدا لە دوای ئەم پرۆژەیە موناقەشە دەکرێ، و داوای مەبلەغێکی باش دەکەن، بۆ ئەوەی حەسری بکەن بەمە، بەڵام کەسێك لە بەغدا بووە بە هۆی زروفی ئەمنی نیقابەی موحامی ئەوێ جیاوازە، هاتۆتە ئێرە یان لە خارج بووە، لە خارج مەحاماتی کردووە، ئێستا دێتەوە بە مااڵ و منداڵی لێرە دەبێ، گوناحی چییە؟ بۆیە من داواکارم ئەم ماددەیە رەتکرێتەوە، بەڵام سیاغەکەی بە شێوەیەك بێ، چ قەیدی دەکا من لە بەغدا مەحاماتم کردووە یان لە ئەوروپا ئەو سەنەواتی خزمەتەی ئەوێ بۆم حیساب بکرێ، ئەگەر مەبەست تەقاعودیەکەیە، هێ ئەو چەند ساڵاش پارەکەم لێ بسەنرێ کە لە دەرەوە کردووەمە، بیدەم بە نیقابەیە ئینجا تەقاعودیەکە شمولم بکا، من دەمەوێ یان رەتبکرێتەوە، یان بەشێوەیەك تەعدیل بکرێ، من دەڵێم بۆ ئەوەیە تەقاعودی شمولی ئەوانە نەکات کە لە خارج بوون، یان ئەوانەی لە بەغدا بوون، یان ئەوانەی لێرە هەویە دەردەهێنن، تەقاعودی ئەم چەند ساڵەیان لێ بسێنرێ، ئیجا ئیشتیراك بکەن لە نیقابەکە، یان ئەگەر ئەوە نابێ ئەم ماددەیە بەم شێوەیە ئیقرار بکرێ، زوڵمە لەوانە دەکرێ، رەتکرێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من حەق بە خۆم دەدەم لە سەر ئەو مەوزوعە باس بکەم، چونکە مەسەلەی تەقاعود و تەئمین زەمانە، ئێمە لە یاسای (39) تەجروبەیەکمان هەیە، تاکو لە یەك تری تێ بگەین باسی چی دەکەین، وتمان ئەو کەسانەی کە گەیشتوونە سنی خانەنشیی و ساڵاکانی زەمانیان نەبێ، ناتوانن، وایە یان نا؟ حەل کراوە لە زۆربەی زۆری سیستەمەکان، کە تۆ پێی بڵێی وەرە تەمەنت گەیشتە (65) ساڵ، بەڵام ئەوە شەش ساڵە تۆ ئەندامی نیقابەی منی، لەوێ ئەگەر نووسرابێ مەسەلەن (20) ساڵ بێ، یان نازانم هەر چەند بێ، بڵێ وەرە پارەی (15) ساڵی ئیشتیراکی نەقابات بدە، یان وەکو کاك بورهان ئیشارەی پێدا، بڕۆ لەو نیقابەیەی تۆ لەوێ پارەی تەقاعودت داوە، وەری گرە، نەقلی بکە، هەدەف ئەوەیە صندوقی نیقابە بارگران نەکرێت بۆ

ئەوانەی کە سێ تا چوار ساڵ لێرەنە، ئەندامن لێرە، بڵێ وەڵلا من گەیشتمە سنی تەقاعودی، بۆ گەیشتن بەو مەبەستە نە صندوق زەرەر بکا نە ئینسانەکە زەرەر بکا، من سیاغەیەکم دانا تەسەور دەکەم بۆ هەمان مەبەستە ئەوەی کە لێرە دانراوە، بەڵام ئینسانی تر، (يحق للمحامى المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدية عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ 1993/1/2 إن لم يكن قد قام بنقل هذه الأستحقاقات، وفق أحكام هذا القانون) دوو شتمان کرد، یەك فیعلەن ئەو ماددانەی تر کە دیاریان کردووە، چۆن تەقاعود دەبێ ئیلتیزام پێکرا، دووەم: رێگاماندا بەم موحامیە سوود وەرگرێ لەم ساڵانەی تری مومارەسەی خۆی، بەڵام نە لە سەر حیسابی صندوق و نە لە سەر خەڵکی تر، هیوادارم ئەم دەقە جێگای بایەخ بێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو ئاهەنگ خان،

بەڕێز ئاهەنگ عارف رؤوف:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من لەگەڵ رەئی بەڕێزانم دەقەکەی کاك عبدالسلام زۆر باشە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك د. رێباز،

بەڕێز رێباز فتاح محمود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە راستیدا قسەکەی منیش هەر قسەکەی کاك عبدالسلامە، بەڵام لەو روانگەوەی کە کاتێك دەوترێ ئەو کەسەی لە دەرەوەی هەرێم کاری کردبێ ئەم یاسایە نایگرێتەوە، بەشێکی یاساکە باس لە پلە بەندی پارێزەرایەتیە، یەعنی ئەگەر تەنها باسەکە باسی پارەو تەقاعودی بێ دەکرێت، بەڵام ئەم ماددەیە دارشتنەکەی مافە پلە زانستیەکەش لەم کەسە دەسێنێتەوە، یەعنی کەسێك (20) ساڵ لە ئەوروپا یان لە هەر شوێنێکی دیکە دەوامی کردووە، پلەی زانستیە پارێزەرایەتیەکەی بڕیوە، بۆ ئێستا مافی نەبێ بێتە هەرێمی کوردستان، ئەو مافەی لێ زەوت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو هاژە خان،

بەڕێز هاژە سلیمان مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش دیارە وەکو هاوکارانم بەڕاستی لەگەڵ ئەوە نیم، چونکە ئەوە جۆرێك، یەعنی ئەو کەسە حەقێکی لێ دەسێنیەوە، کاتێك کە وەکو هاوکارانم باسیان کرد لە موسل، لە بەغدا، لە شوێنێك ئیشی کردووە، ئێستا

بێته ئێره ئەوەی بۆ حیساب نەکرێ، بۆیە من پیشنیار دەکەم یان ئیلغا بکرێ یان (لا) کە لا ببرێ، (تحتسب لأغراض هذا القانون مدة ممارسة المحاماة خارج الإقليم)، و منیش لەگەڵ ئەو رایەی هاوکارانم، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە سەر زۆری ئەو مولاحەزاتەی ئەو بەڕێزانە کە دایان، (تحتسب) یاخود (لاتحتسب) لێرە بۆچی وا هاتووە؟، لەبەر مەسەلەی حقوقی تەقاعودیە ئەو موحامیەی کە لە دوای 1/2/ 1993 کە نیقابەی پارێزەرانی کوردستان تەشکیل بوو، ئیشتیراکی نیقابە و ئیشتیراکی صندوقی تەقاعودی داوە، راستە دوای (30) سالّ تەقاعود دەبێ و سوودمەند دەبێ لەو ئیشتراکانەی کە داویەتیەوە، ئەم یاسایانە بۆیە دانرا پارێزەرانەی کە لە نیقابەکانی دەرەوەی کوردستان، بۆ میسال لە نیقابەی عێراق لە بەغدا تەسجیلن، و لەوێ رسوماتی خۆیان داوە، پاش (29) سالّ لەوێ، بۆ سالّێك دێتە سلێمانی یان دێتە هەولێر لێرە لە نیقابە خۆی تەسجیل بکا، ئیشتیراکی سالّێك بدا، عەینی حقوقی بۆ حیساب بکرێ، ئەمە حیسابێکە بۆ مافی تەقاعودی حیسابی لە سەر کراوە، بۆچی؟ ئەم مەعامەلەیە، ئەم پرۆژەیە بەم شێوەیە هاتووە، لەبەر ئەوەی ئەو مەعامەلەیەی (بالمثل) لە نیقابەی عێراق نیە، ئەو پارێزەرەی کە لێرە بیەوێ بچێ لە نیقابەی عێراق خۆی تەسجیل بکات، لەو رۆژەی کە خۆی تەسجیل دەکات حیسابی بۆ دەکەن، ئەو پارێزەرەی کە لەوێشەوە دێتە ئێرە، ئەو پارە تەقاعودیەی کە لەوێ داویەتی ئەو ئیستیحقاقاتانە نەقل ناکرێ بۆ ئێرە، بۆ سەر حیسابی نیقابەی پارێزەرانی کوردستان، کە نەقل نەکرا بۆ سەر حیسابی پارێزەرانی کوردستان، (29) سالّ لەوێ پارەی داوە، لێرە موحامیەکی کورد (30) سالّ پارەی داوە، کە لە نیقابەی پارێزەرانی کوردستان ناکرێ وەکو یەك هەردووکیان یەك ماف وەربگرن، لەبەر ئەوەی نەقلی ئیستیحقاقەکان لە نیقابەکانی ترەوە ناکرێ، زۆر راستە، ئێمە پارێزەری کوردمان هەیە لە کەرکووکە، بەڵام موسەجەلە لە سەر نیقابەی پارێزەرانی عێراق، پارێزەرانی عێراق نە فایلەکەی، نە ئیستیحقاقەکەی، نا نێری بۆ نیقابەی کوردستان، لەبەر ئەوەی نیقابەی کوردستان، ئامادە نیە ئەو پارێزەرانە بەشدار بکا لەو حقوق و مافانەی کە لە هەرێمی کوردستاندا هەیە، بەڵام ئەوەی کە باس لە سەر ئەوە کرا، ئەگەر بێتو پارێزەرەکە هەموو ئیستیحقاقی (30) سالّەکەی بدا، بۆ میسال پارێزەرێك (29) سالّ لە دەرەوەیە، بۆ یەك سالّ دێتە هەرێمی کوردستان، ئیستیحقاقاتی ئەم (29) سالّە ئەگەر بە دەفەعەیەك بدات بە صندوقی تەقاعودی پارێزەران، لەم (29) سالّە ئیشتیراکاتی سالّانەکەی گۆڕانکاری بەسەردا هاتووە، ئەمە دەکرێ دواتر ئەگەر کرا، نیقابەی پارێزەران بە نیزامێك، بە تەعلیماتێك دەریکا، بڵێ ئەو پارێزەرانە خۆ دەستی نەگیراوە، پارێزەر بێ لێرە خۆی تەسجیل بکا، ئینتیمای خۆی بکا، ئەگەر هاتو ئینتیمای خۆی کرد، و ئیستیعدادی هەبوو هەموو ئیستیحقاقاتەکانی بە دەفعەیەك بدات، ئەوە لەو تەعلیماتەی کە نیقابە هەیەتی، و کراوە، بۆ ئەو

پارێزەرانەی کە لە بەغداوە هاتوونەتەوە بۆ سلێمانی، بۆ هەولێر لە نیقابەی کوردستان خۆیان تەسجیل کردووە، ئیستحقاقاتی ئەو فەترانەی لێ دەسەنن، لەبەر ئەوە ئەم ماددەیە پێویستە وەکو خۆی بمێنێتەوە، چونکە ئەمە تەحدیدکراوە، بەتایبەت بۆ 1993/1/2 بەدواوە، موقتەرەحێك کە کۆمەڵێك برادەر تەئیدیان لە سەر کرد، و ئێمە باسیشمان لە سەر کرد، کە نەقلی ئیستیحقاقات ناکرێ لە نیقابەی عێراقەوە بۆ نیقابەی کوردستان، لەبەر ئەوە ناکرێ ئەو پێشنیارە بخەینە دەنگەوە، ئاخر موقتەرەحەکە بە نەقلی ئیستیحقاقاتە، یەعنی ئێمە ئیلزامی نیقابەی عێراق بکەین، نەقلی ئیستحقاقات بکەین کە پارەکەی داوە بۆ ئێرە، ئەمە ناکرێ، بەڵام ئەگەر خۆی پارێزەرەکە ئیختیاریەن موستەعید بوو هەموو ئیستیحقاقەکە بدات، ئەمە شتێکی تر،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام تەوزیحەکەی خۆت بدە.

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

عادەتە، موقتەرەحەکە بخوێندرێ وەکو خۆی، بەڵام با شەرحی بکەم، ئەم دارشتنە تازەیە هەدەفی ئەم کێشەیە حەل دەکا، ئەوەی کاك عمر زۆر بە جوانی شەرحی کرد،(یحق للمحامی نقل الأستحقاقات الإنتخابیة) ئەساسی ئەم دەقە، رجا دەکەم ئەگەر جارێك بیخوێنن تاکو من تەعلیقەکە بدەم تاکو تێ بگەن من چی دەڵێم، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پێشنیارەکەی کاك عبدالسلام دەیخوێنمەوە (یحق للمحامی المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدیة عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقلیم بعد تأریخ 1993/1/2 إن لم یکن قد قام بنقل هذه الأستحقاقات وفق أحکام هذا القانون)

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفی صدیق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

شەرحەکەی کاك عمر شەرحی کرد کە گوایە ئیقتیراحی من مەبنییە لە سەر نەقل، ئەسڵەن (إن لم یکن قد تم بنقل) مەسح بکەی من دەمەوێ، یەکەم: صندوق تەحمیل نەکرێ، تەقاعود بداتە یەکێك کە ئیشتیراکاتی نەداوە، دووەم: (لا تحتسب)کە لە جیاتی ئەوە ڕێگایەکی بۆ بکا، و کاك عمر زۆر تەئیدی ئەو

مەبدەئەی کرد، وتی پارەکە بدات، یەك شت خەتەری تێدایە، بڵێ ئەمە داعی نیە، با نیزام دەری بکات، بۆ بە یاسا رێگای نەدەینێ، ئەو ئەگەر (إن لم یکن قد تم بنقل) تۆ چوزانی، بەڵکو یاسای (39)ی کرێکارانی کوردستان دەڵێت ئەگەر نەگەیشتە سنی تەقاعود ئەو پارەی داوە بە تەقاعود وەری دەگرێت، لە زۆر سیستەم هەیە، کە نەگەیشتووە ئینهائی ئیتسالّت کرد، پارەکەی خۆت وەردەگری، کە وەرگرت گرت نەقل بووی، نەقل نەبووی، ئەو پارە دەدەی، بۆیە من تەسەور دەکەم هەدەفەکە ئەسڵەن وەکو خۆی شەرحی کرد، ئەمە کێشەکە حەل دەکات، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو موقتەرەحەی کە کاك عبدالسلام ناردی، موقتەرەحەکە دوو دێڕی سەرەوەی دەکرێ ئیعتیمادی بکرێتە سەر، کە ئەو دەڵێ (یحق للمحامی المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدیة عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقلیم) دەبێ بڵێ (لحین بعد تأریخ 1993/1/2 إن لم یکن قد قام) (بنقل)ی ناوێ، چونکە موحامیەکە ناتوانێ نەقلی بکا، و نیقابەی پارێزەران نەقلی هیچ ئەرسیدەیەکی ئەوان ناکا، موقتەرەحەکی ترمان لەلایە، کاك عبدالسلام یارمەتیمان بدا، ئێمە موقتەرەحەکەتمان دوو دێری باشە، زۆریش وایە، با ئەو موحامیانەش موستەحقن سوود وەربگرن بەشەرتێك ئیستیحقاقاتی خۆی بدات، ئیختیاریە، خۆی بێ بڵێ من ئیشتیراکی نیقابە و صندوقی تەقاعودی (25) ساڵەکەی بەغدا لەوێش دەدەم، ئەوە ئەهلەن و سەهلەن زۆر چاکە، با سوودمەند بێ لە تەقاعودیەکە، موقتەرەحێکی ترمان هەیە ئەویش لە لای کاك خورشیدەوە هاتووە، بۆتان دەخوێنمەوە، (تحتسب لأغراض هذا القانون مدة ممارسة المحاماة خارج الإقلیم بعد تأریخ تشکیل اللجنة المؤقتة لنقابة محامي کوردستان في 1993/1/2 على أن یقوم بدفع کافة الألتزامات المادیة المترتبة علیه لتلك الفترة) تەحسیل حاسل، ئەم موقتەرەحە، موقتەرەحەکەی کاك عبدالسلام دەگرێتەوە، کە ئیستیحقاقاتی خۆی بدات، موستەفید بێ لێی، ئەگەر کاك عبدالسلام رازیە شەتری ئەخیری، موقتەرەحەکە بە هەردوو شێوەکەی کە بۆمان هاتووە لە سەر زەوئی ئەو بەڕێزانە کە باسیان لە سەر کرد، بەم شێوەیەی خوارەوەی لێ دێ، (یحق للمحامی المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدیة عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقلیم، بعد تأریخ 1993/1/2 وتحتسب خدمه لاغراض هذا القانون) یەعنی سوودمەند دەبێ لە تەقاعودی و ئەو حقوقانەی کە هەیە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموود. رێباز ،

بەڕێز ڕێباز فتاح محمود :

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەموو تەرکیزەکە ئێستا خراوەتە سەر مەوزوعی تەقاعودیەکە، بەلأم کە دەڵێی بۆ مەبەستی ئەم یاسایە، ئەم یاسایە بەشێکی پلە بەندی پارێزەرایەتیە، پارێزەرێك کە سەرەتا دەبێتە ئەندامی سەندیکای پارێزەران، بە پارێزەری ڕاهێنراو دا دەنرێ، دوای چەند ساڵ دەبێتە پارێزەرێکی ڕاوێژکار، ئەگەر وتت بۆ مەبەستی ئەم یاسایە، کەواتە مافە زانستیەکە یەعنی مافە پلە بەندیەکەشی لێ دەسێنیتەوە، دەبێ بڵێی ئەو مەرجە دەبێ تەنها تەحدید بکرێ بۆ مەسەلەی تەقاعودیەکە، نەك مافی پلەبندیەکەی لێ بسێنێ، چونکە ئەو کەسە لە ئەوروپا موماڕسەی کردووە، لە وڵاتێکی تردا موماڕسەی کردووە، لە بەغدا و موسل موماڕسەی کردووە، ئەو حەقە پلەبەندیە دەبێ بمێنێتەوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر یاسایەك کە دەردەچێ لە یەکەم ماددەی تا ئاخیر ماددەی، وەحدەیەکی موتەکامیلە، و کە دەوترێ خدمەتەن یاخود (تصرفات) یاخود دەڵێ سوودمەند دەبێ لە ئەغرازی ئەم قانونە بە واتا لە یەکەم ماددە بۆ ئاخیر ماددە، ئەو کەسە سوودمەند دەبێ، و تەحەمولی ئیلتیزاماتی یەکەم ماددە بۆ ئاخیر ماددەشی دەکات، (یحق للمحامی المسجل في سجل النقابة دفع الأستحقاقات التقاعدية عن سنوات ممارسة المحاماة خارج الإقليم بعد تأريخ 1993/1/2 وتحتسب خدمه لأغراض هذا القانون)، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

تکایە کێ لەگەڵ دایە دەست بەرزکاتەوە؟ کێ لەگەڵ دا نیە؟ (3)کەس لەگەڵ دا نیە، کەواتە بە زۆرینەی دەنگ پەسەندکرا، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر، فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە ماددەی هەشتەمی پرۆژەکە (لا یعمل بأی نص قانونی أو قرار یتعارض مع أحکام هذا القانون) لیژنەی یاسایی پشتگیری ماددەکە دەکا، بەو سیاغەیەی کە داڕێژراوە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله،

بەڕێز عبدالله محمد أمين:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

رەئی من و سۆزان خان هەردووکمان یەك رەئینە، ئەگەر ئەو پێشکەشی بکا، نووسراوەکە لە لای ئەوە لای ئەوە، با بفەرموێ،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سۆزان خان،

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو فەقەرەیە، فەقەرەی یەکەمیان دەڵێ گۆڕانکاری لە بڕگەی چوار لە ماددە (49) لە دوای تەواو بوونی هەڵبژاردنی نەقیب و ئەندامانی ئەنجومەنی و سەندیکا و ئەندامە یەدەگەکان، ئەمە لە قەوسێکدا ئیزافە بکرێ، خاڵێکی دیکە ئەمەی بۆ زیاد بکرێ، تەبعەن ئێمە بەڕێزان کێشەیەکمان هەیە، کورسی سەندیکا (11) کورسیە، ئەوەی کە ئەنجومەنی سەندیکایە، دابەشکردنی ئەم (11)کورسیە سەبارەت بە شاری سلێمانی و دهۆك نا عەدالەتیەکی زۆری تێدایە، هەموو زیاتر لە (9) کەس تەمسیلی هەولێر دەکەن، دهۆك و سلێمانی یەکی یەك نەفەریان هەیە، بۆ تەمسیلکردنی ناوچەکەی خۆیان، تکایە بەپێی ئەمە من دەیخەمە بەردەستی لیژنەی قانونی ئەگەر وا نیە، یاخود ئەگەر بەجۆرێکی تر، موناقەشەمان بکەن پێمان بڵێین، ئایا دانانی ئەو ئەنجومەنەی کە باڵایە، بە سەرۆك و نەقیب و ئەندامانی ئەنجومەنی سەندیکا و ئەندامە یەدەگەکان، ئەگەر بەپێی ژمارەی پارێزەرانە غەدر کراوە لە سلێمانی و دهۆك، ئەگەر بە پێوەرێکی تر، هەر بۆمان شەرح بکەن، چونکە ئەگەر ئەمە وا نیە دەبێ تەعدیلی بە سەر دابێ بەڕاستی، بەپێی پارێزەرانی کە لە لقی ئەو پارێزگایە تەسجیلکراون، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمانی کوردستان،

فەرموو د. أحمد،

بەڕێز د. أحمد ابراهیم علی (وەرتێ):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەیەکی دیکە کە لە پرۆژەکەدا هاتووە لیژنەی هاوبەش نەیان خوێندەوە، کە ماددەی شەشەمە لە ئەسڵی پرۆژە پێشنیارکراوەکە، کە باس لەوە دەکا (تجتمع الهيئة العامة مرةً واحدة كل أربع سنوات إعتباراً من تأريخ إنتخابات المجلس)،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عونی کمال سعید (بەزاز):

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دەنگمان لە سەردا، ئیلغا کرا،

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله

بەڕێز عبدالله محمد أمین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

قسەکە تەواو نەبوو ئیزافەی دەکەم بۆ تەواو کردنی قسەکە، سەندیکای پارێزەران ساڵانە هەوێەکەی نوێ دەکاتەوە دەبێ بچێتە هەولێر، لە پایتەخت، یەعنی یەکێك لە زاخۆ و لە جیاتی ئەوەی بچێتە هەولێر، باشتر وایە بچێ لە پارێزگاکەی خۆی تازەی بکاتەوە، لە رانیە و قەڵادزێ و پێنجوێنەوە دەچێتە هەولێر، لە هەموو سەندیکاکان لە موحاسبین، لە موهەندسین، لە ئەتیبائە، هەمووی لە پارێزگاکەی خۆی دەتوانێ، ئەو سەلاحیەتە هەیە لە پارێزگاکە، پێشنیازی ئێمە ئەوەیە، ئەم سەلاحیاتە بدرێ بە فەرعەکانی پارێزگاکان، بۆ ئەوەی کە بتوانن هەوێەکانیان لەوێ نوێ بکەنەوە، واتە لا مەرکەزیەتێکی ئیداری و مالی بدرێ بەو پارێزگایانە، لەبەر ئەوەی کە بتوانن ئیش و کاری ئەو پارێزگایە راپەڕێنن، ئەوە بۆ هەموو سەندیکاکان مادام دروستە و نەتیجەیەکی ئیجابی هەبووە بۆ مەسەلەی پارێزەرانیش شتێکی دروستە و تەسبیت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان،

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری قسەکانی سۆزان خان و کاك عبدالله دەکەم، داواکارم لە سەر زەوئی قسەکانی ئەوان، گۆڕانکاری لە بڕگەی چوار لە ماددەی (49) بکرێ، لە دوای تەواو بوونی هەڵبژاردنی نەقیب و ئەندامانی ئەنجومەنی سەندیکا و ئەندامە یەدەگەکان، ئەمەی بۆ زیاد بکرێ، بنووسرێت کە ئەو (11) کورسیە بەگوێرەی ژمارەی پارێزەران لە پارێزگاکانی هەرێمدا دابەش دەکرێ، لەبەر ئەوەی مەجلیسی نیقابە (11) کورسیە بە نەقیبەوە، بەڵام دهۆك زیاد لە (700) پارێزەری هەیە، یەك کەس تەمسیلی دەکات، کەرکووك زیاد لە (400)ی هەیە، کەس تەمسیلی ناکات لە نیقابەی کوردستان، سلێمانی نزیکەی (1100 تا 1200) موحامی هەیە، یەك نوێنەری هەیە، لەبەر ئەوەی عەدالەت وایە، دووەم: ماددەیەك زیاد بکرێ، بەم شێوەی خوارەوە: ئەو دەسەڵاتانەی لە ماددەی (56) و (58)ی ئەنجومەنی سەندیکا نەهاتووە دەسەڵاتی لقەکانی سەندیکا بێ و لقەکانیش لا مەرکەزیەتی ئیداریان هەبێ نەك مالی، لەبەر ئەوەی بەڕاستی نیقابەی ئەتیبا

و مهندسین و موحاسبین، چی نیقابه هەیه له لقەکانی خۆیاندا سەلاحیەتی لا مەرکەزی ئیداریان هەیە، بۆیە ئەم گۆڕانکاریە بە دوو نوسخە دەیدەمە دەستەی سەرۆکایەتی و بەڕێز لیژنەی قانونی، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو موقتەرحەی کە پێشکەشکرا، دوو فەقەرەیە، یەکەمیان: رەبتی بەوەیە کەوا ئەندامانی مەجلیسی نیقابەی پارێزەران لە (10) کەس پێك هاتوون لەگەڵ رەئیس (3) ئەندامی ئیحتیات، عەلە ئەساس کورسی تەحدید بکرێ بۆ شارەکانی هەولێر و سلێمانی، بەڵام ئەم عەمەلیەتە لە مادەی (49) لە فەقەرە چوار حەل کراوە، بۆچی حەل کراوە؟ گەورەترین دەسەلات لە سەندیکادا هەیئەی عامەیە، هەیئە عامە کۆبوونەوە دەکات، ئێمە دائیمەن باس لە ئینتیخابات و مەسەلەی دیموکراسیەت دەکەین، ئینتیخاباتی هەیئەی عامە، مەجلیسی نیقابە هەڵدەبژێرێ، لە ئینتیخابات هەڵدەبژێرێ، لە ئینتیخاباتیش خەڵك ئازادە کێ خۆی تەرشیح دەکا، دواتر دەمێنێتەوە سەر دەنگدان، کێ دەنگ دەهێنێ و کێ دەنگ ناهێنێ؟ ئەمە یاساکە حەلی کردووە، مادەی (49) دەڵێ (تمارس الهيئة العامة الصلاحيات والاختصاصات التالية)، مادەی (49) لە فەقەری چوار باس دەکا (إنتخاب النقيب وأعضاء مجلس النقابة الأصليين والأحتياط) مادەی (51) دەڵێ: (يتألف المجلس من نقيب وعشرة أعضاء أصليين وثلاثة أعضاء إحتياط)، بە واتە هەڵبژاردنی مەجلیسی نیقابەی پارێزەران، لە رێگای هەیئەی عامە لە موئتەمەردا هەڵدەبژێردرێ، و بە ئینتیخابات هەڵدەبژێرێ، هەیئەی عامە مەجلیسی ئیدارە هەڵدەبژێرێ، کە مەجلیسی ئیدارە هەڵبژێردرا، لە ناو خۆیاندا مەجلیسی ئیدارە رەئیس و نائیب و ئەندامان تەوزیعاتی ئیشەکانی خۆیان دەکەن، ئەمە لە یاساکە حەل کراوە جەنابی سەرۆکی پەرلەمان، دواتر بەنیسبەت ئەوەی لە نیقابەی پارێزەران بشوبهێنرێ بە نیقابەی باقی تری میهنەکانی دیکە، ئەمە ناگونجێ، چونکە نیقابەی پارێزەران، قانونێکی تایبەتی خۆی هەیە، پێی دەوترێ قانونی مەحامات، تەنیا موحامینە تەقاعودیان هەیە، بەگوێرەی ئەم یاسایە، و فائیلی ئەندامە بەڕێزەکانی پارێزەران لە نیقابەی پارێزەراندا و ئیحتیساب کردنی تەقاعودیان لە نیقابە حیساب دەکرێ، تەسجیل کردنیان سالانە جارێکە لەوێ تەسجیل دەکرێ، ئەم فایلانە لەبەر ئەوەی لە ژوورەکانی پارێزەران نیە، لە ژووری سلێمانی و هەولێر و دهۆك و کێ و کێ؟ بۆیە کە دەبێ پارێزەر سالانە بۆ تەسجیل کردنەوە خۆی یان لە رێگای ئینابەکردنەوە خەڵك دەنێرن بۆ نیقابەی پارێزەران ئیشتراکەکانیان دەدەن و هەویەکانیان تازە دەکرێتەوە، ئەمەش حەل کردنی بە خۆیەوە دیوە، لەبەر ئەوەی دۆسیەی پارێزەران تەنیا لە نیقابەی پارێزەرانە لە هەولێرە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

دەزانی چۆن کاکە بورهان، ئەگەر ئەو هەیئەتە یان ئەو قیادەی (10)کەسیە، لە هەیئەتەکە هەڵبژێردرێ، هەموو خەڵك ئازادە، کێ دەنگی هێنا، ئەوە؟ بەڵام ئەگەر تۆ کۆتا دادەنێی، یان تەوزیعی دەکەی لە سەر ئەساسی موحافەزات ئەوە شتێکی تر‌ە، ئەگینا خۆ لە هەموو ئینتیخاباتێك لە موئتەمەراتە حزبیەکانیش هەر وایە، موئتەمەرات حزبی لە سەر ئەساسی موقاتەعە هەڵنابژێردرێ، کێ دەنگی زۆر هێنا ئەو هەڵدەبژێردرێ، لە سەر ئەو ئەساسە دادەنرێ، جاری وا هەیە مەنتیقەیەك سێ کەسی هەیە، شارێکی بچووکە، بەقەدەر شارە گەورەکان نیە، جاری وا هەیە لە شارێکی گەورە یەك کەسی هەیە، فەرموو نوقتەی نیزامەکەت بڵێ؟

بەڕێز برهان رشید حسن:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕێزی باسی ئەوەی کرد کە لە ماددەی (49)دا کە هەیئەی عامە کۆ دەبێتەوە، هەر لە تەعدیلەکە دەڵێ (بالنسبە للمادە الخامسە) ئیلغای ئیجتماعی هەیئەی عامەی کرد بە چوار سااڵ جارێك، ئەمە یەکەم، دووەم: ئێمە داوای لا مەرکەزی ئیداریمان کردووە مالیمان نەکردووە، ئێمە نەفایلی ئەندامان دەوێ بێتە موحافەزەکان، نە تەقاعودیمان دەوێ، با ئەندام بچێ، بەڵام من لە نیقابەی موحامی سلێمانی بووم، من شتەکە شتێکی ویژدانی و ئەخلاقیە، هیچ فرێکی بە سیاسەتەوە نیە، من ئەندامم هەبووە بۆ دێر و نیوەێك تەئیدی شەریکات لە سلێمانی هاتووە بۆ هەولێر لە لۆفەکانی دوکان کەوتۆتە خوارەوە، ئێ باشە بۆ وەکو مەهەندسین و موحاسیب لە شارەکەی خۆی دەۆکی و سلێمانی تەئیدی دێرو نیوێکی نەبێ، بۆ لامەرکەزی ئیداری نەبێ، ئەمە یەکەم، ئەمە شتێکی ویژدانی و ئەخلاقییە، خۆ نە من موحامیم ئێستا نە کاك عمر، نە کەس، بەڵام من لە تەجروبەی عەمەلی کاك عمریش ئەو شتانە باش دەزانێ، بۆ تەوزیعی مەقاعیدەکانیش لە نیقابەی موحامین، کاکە ئێمە باسی عەدالەت دەکەین، عەدالەت ئەوەیە سلێمانی (1200)ی هەیە، دەۆك (800) موحامی هەیە، باشە مەعقولە یەکێ یەك نوێنەری هەیە، کەرکووك نیەتی، ئەگەر ئێمە بیکەین بە تەوزیعی مەقاعید لە سەر ئەساسی سێ بازنە دەیکەی، یان لە سەر ئەساسی هەر کەسێ و بەپێی نیسبەتی موحامی خۆی، من نازانم ئەمە خزمەت بە موحافەزەی من و کاك عمریش دەکا؟، سلێمانی و بە هی دەۆکیش دەکا؟، عەدالەتی زیاتری تێدایە، ئێمەش لێرە هاتووین دیفاع لە عەدالەت بکەین، هیچ بەرژەوەندیەکی تایبەتیمان لەم مەوزوعانەدا نییە، ئێمە کەسمان نیمانە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام،

بەڕێز عبدالسلام مصطفى صديق:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەڕاستی ئەمە کێشەیەکی ڕێکخستنە، یەعنی من هیوادارم، چونکە بەڕێزان لێرە هەر نزیکن لە بابەکە و ئێمەش بەپێی یاساکە ڕاستە ئەگەر سیستەمەکە جەمعیە عامە بێت ئینتیخاب بکات تۆ ناتوانی، بەڵام بەپێی خیبرەی بەسیتی کورت، من لە ڕێکخستن جۆرەکانی ڕێکخستن بۆ نیقابات بەڕاستی ئەو بۆ مەبدەئەی لە حزبەکان و ئەو پەیڕەو دەکرێ، ناکرێ، لە دەوڵەتەکانی دەوروبەرمان لە یەک، دوو سەندیکا خودی کوردستانی ئێمەش وا تەجروبەی خۆم کە ئەندامی نیقابەیەک بووم لە نەمسا لە نوێنەری (عمال و مستخدمي الشركة)یەک بووم، دەزانی چۆن حەل کراوە، زۆر ئاسانە، بە یاسا، ئەو ماددەیەی باسی هەڵبژاردنی ئەنجومەنی مەجلیس دەکات، دەتوانین بیگۆڕین، مەسەلەن پێشنیاری من لقەکان کونگرێسی خۆیان بکەن، و هەیئەی ڕیئاسی خۆیان هەڵبژێرن، هەیئەی ڕیئاسیەکە بێن لەگەڵ عەدەدێکی موماسیلی ئەوان دانیشن بۆ ئەوەی مەجلیسی سکرتاریت هەڵبژێرن، واتە دوو هین هەیە، سکرتاریەتێك هەیە کە ئیش دەکات سێ، چوارەك هەیە خزمەتیان دەکەن، مەجلیس پێکهاتووە لە ڕەئیسی هەموو نیقابەکان و لە ڕەیس و نائیب و سکرتێر، تەنها سێ کەس ئەوانەی بەردەوام دەوام دەکەن لە مەرکەز، ئەندامەکانی تر نەقیبی موحافەزەکانن و دێن و ئەوە شێوازێکە، ئەگەر هەبێت دەتوانێ زۆر بە هدوئ بیری لێ بکەینەوە، و ئەو عەدالەتە تەتبیق بکەین، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بايز اسماعيل/ سەرۆکی پەرلەمان:

ئەمە سیستەمەکە هەمووی دەگۆڕێ، سوئالەکە ئەوەیە، ئایا ئێمە بەبێ نیقابەی موحامین ئەو شتە بکەین، ئیختیساسی نیقابەی موحامین نیە ئەوە؟، دەرفەتێك نەدەین بەوە، چونکە ئەوان کونفراسیان گرتووە، کۆنگرەیان گرتووە و نازانم چییان کردووە، و بە ئیتیفاقی هەموو موحامین ئەوە داڕێژراوە بەڕاستی، یەعنی ئێمە ئەو حەقە بە خۆمان بدەین لە هەموو شتێك تەدەخول بکەین و هەموو شتێك بگۆڕین کە ئیختیساسمان نەبێ، پرسیارەکە ئەوەیە بەڕاستی، خۆ من ئەوەی کاك عبدالسلام باسی دەکا مومکینە هەتا بۆ حزبایەتی ئەوە ڕاست تر بێ، بەڵام دەبێ سیستەمەکە هەمووی بگۆڕێ، هەر موحافەزەیەك قیادەی موحافەزەکەی خۆی هەبێ بەڕاستی مەسەلەن، لە حزبایەتیش ئیحتیمالە ئەوە باشتر بێ، لە ناو نیقابەی سەحەفینیش ئەوە باشتر بێ، بۆ موحامینیش ئەوە باشتر بێ، بەڵام ئایا ئەو سیستەمە بە ئێمە دەگۆڕێ، یان حەقی ئێمەیە ئەو سیستەمە بگۆڕین، کە ئەوان بە کۆنفراس ئەوەیان کردووە، فەرموو ناسك خان،

بەڕێز ناسك توفيق عبدالكريم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو پرۆژەیەی کە سەندیکا خۆیان مونافەشەی زۆریان کردووە لەگەڵ لیژنەی یاساییدا، ئەوە ئێمە وامان کورت کردووە دوو ماددەی ماوە، ئێستا شتێك بێنین کە بەڕاستی من بە قەناعەتی خۆم لە کاتی یاسای یەکێتی مامۆستایان ئەو قسەم کرد، ئەمە زۆر پەیوەندی بە هەڵبژاردنی خۆیانەوە هەیە، کۆنگرەیان هەیە

لە مانگی (8) دەیکەن، ئێ بۆ ئەمە بە جێ ناهێڵین بۆ ئەوان، خۆ من تەواو لەگەڵ کاك بورهان دام، چونکە مەعاناتی ئەمە دەزانێت، دەزانێ وەزعەکە چۆنە، بۆ ئەم تەرحە نەقل ناکات بۆ کاتی کۆنگرە، و خۆیان لە کاتی هەڵبژاردن، لە کاتی کۆنگرەی سەندیکا ئەم تەرحە بکەن بۆ ئەوەی نوێنەری ئەم شارانە هەبێ و ئەم گرفتەش حەل بێ، من پێم وا نیە ئەگەر ئێمە بیکەین ئێستا راست دەردەچێ، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی،

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەرچی لەو بەڕێزانە باسیان لە سەر عەدالەت و نا عەدالەت و کورسی وەرگرتن و عەدەدی ئەندامی شارەکان کرد، ئەمە هەمووی راستە لە حزبێکی سیاسی لە ئینتیخاباتی سیاسیدا باس بکرێ، ئەمە میهنەیە ئەم یاسایە، ئەم ئینتیخاباتە خاصە بە فیئەتێك پێیان دەوترێ پارێزەر، میهەنین، ئەمە هی حزب و رێکخستن و حزب و ئەحزاب نیە، راستە دەکرێ کۆتا، ئیتیفاق، تەوافوق، هەر شتێکی لە سەر بکرێ، کاك بورهان زۆر راست دەکات لە سلێمانی منیش پێم باشە، لە کۆی (11) ئەندامەکە شەشی هی سلێمانی بێ بۆ میسال، بەڵام با عەرزتان کەم ئەم مەجلیسی نیقابەیە لە رێگای هەیئەی عامە، هەیئەی عامە یەعنی هەموو ئەو پارێزەرانەی کە لە نیقابەی کوردستان بەشدارن ئیلتیزاماتی سەنەوی خۆیان تازە کردۆتەوە، بۆیان هەیە سێ سالّ جارێك بێن لە ئینتیخاباتدا یان حازر دەبن خۆیان کاك بورهان تێدا بووە، یاخود نوێنەر لە ژووەکانیان دەنێرن بۆ ئینتیخابات، لەو ئینتیخاباتە هەموو کەس ئازادە کێ خۆی هەڵدەبژێرێ؟ با (10) کەس خەڵکی سلێمانی بێ، (20) کەسی خەڵکی هەولێر بێ، (10) کەسی خەڵکی دهۆك خۆی تەرشیح بکا و دەنگ بهێنێ، ئەو کاتە لەمانەدا مەجلیسی نیقابە دروست دەبێ، ئەمە حزب نیە، کۆتا بدەین بە تورکمان و بە ئاشوری و بە نازانم بدەین بە کێ، باسی لە سەر بکەین، ئەمە سەندیکایەکی میهەنیە لە رێگای ئینتیخاباتەوە مەجلیسی نیقابە هەڵدەبژێرێ، پێشم خۆشە هەموومان خۆمان هەڵبژێرین کە چوینەوە ئەگەر بووینەوە بە موحامی، کێ دەنگی هێنا دەبێتە ئەندامی مەجلیسی نیقابە، سوپاس.

بەڕێز د. ارسلان بایز اسماعیل/ سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید،

بەڕێز خورشید أحمد سلیم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

جارێ من دەقا و دەق لەگەڵ بۆچوونی جەنابتانم، ئیشەکە پەیوەندی بە نیقابەیە، دەبێت خۆیان لێرە حازر بن، ئەمە یەك، دوو: ئەگەر بگەینە کۆتا لە فەرزەیەك کردمانە کۆتا، سێ ئەندامان بۆ دهۆك دانا، ئەوەی لە دهۆك دەبێ منداڵ و خێزانی بێتەی ئێرە، کەس نەبێ و بێتە ئێرە، ئەو کات چ لێ دەکەی، چۆن عیلاج دەکەی؟، بەڵێ وایە و زیاتریش، چونکە لە ساڵی 1973 لە یەکێتی قوتابیان هاتووین بکەینە کۆتا

بە پێی تایبەتمەندی ئەو پرۆژە یاسایە ئاراستەی لێژنەی پەروەردە و یاسایی و سەرجەم پەرلەمانتارە بەڕێزەکان و حکومەت ئەکرێ، فەرموو بۆ بڕگەی تر.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بڕگەی دووەمی بەرنامەی کار

(خوێندنەوەی یەکەمی پێشنیاری بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری ژمارە (55) ی ساڵی 2004)، ئەم پێشنیارە لە لایەن ژمارەی یاسای ئەندامانی پەرلەمانەوە پێشکەش کراوە، بە نووسراویان بەم شێوەیە:

بەڕێز/سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت/بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری ژمارە (55)ی ساڵی 2004

بەڕێزان ئێمە بە ژمارەی یاسایی پەرلەمانتاران کە لە خوارەوە واژوومان کردووە داوا ئەکەین پرۆژە (بڕیاری هەڵوەشاندنەوەی بڕیاری ژمارە (55) ی ساڵی 2004 بخرێتە بەرنامەی کاری دلنیشتنەکانی پەرلەمان تا گفتوگۆیان لەسەر بکرێ و پەرلەمان پەسندی بکات.

ئەو ئەندامانەی واژوویان کردووە (کوێستان محمد عبدالله، سەرهەنگ فرج محمد، ڤیان عبدالرحیم عبدالله، پەیام احمد، پەیمان عزالدین، پشەوا توفیق، گەشە دارا، گۆران ئازاد، ڕازاو محمد فرج، شەونم محمد، علی حسین محمد، سەرگوڵ رضا محمد، حەمە سعید حەمە علی) ئەم پێشنیارە لە چوار ماددە پێکهاتووە، داوا لە سەرۆکایەتی پەرلەمان ئەکەم ئاراستەی لێژنەکانی پەیوەندیدار و ئەندامانی پەرلەمانی بکات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز:سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم پرۆژەیە ئاراستەی لێژنەکانی یاسایی و دارایی و سەرجم پەرلەمانتارە بەڕێزەکان و حکومەتی ئەکەین، فەرموو بۆ برگەی تر

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

برگەی سێیەمی بەرنامەی کار

(خوێندنەوەی یەکەمی پرۆژە بڕیارێك سەبارەت بە لێبوردنی ئەو کەسانەی تۆمەتیان خراوەتە پاڵ لە بەرامبەر ئەو چالاکیانەی ئەنجامیان داوە بەهۆی بەشداری بوونیان لە بزووتنەوەکانی ڕزگایخوازی گەلی کورد)، ئەم پرۆژەیە لە لایەن سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیرانەوە ئاراستەی پەرلەمان کراوە، بە نووسراویان ژمارە (4856)، لە 2013/5/22

بۆ/سەرۆکایەتی پەرلەمانی کوردستان

بابەت/پرۆژە یاسا

هاوپێچ پرۆژە بڕیارێکی تەشریعی دەنێرین بۆتان سەبارەت بە لێبوردنی ئەو کەسانەی تۆمەتیان خراوەتە پاڵ لەبەرامبەر ئەو چالاکیانەی ئەنجامیان داوە بە هۆی بەشدار بوونیان لە بزووتنەوەکانی ڕزگاریخوازی

گەلی کورد کە لە کۆبوونەوەی سەرۆکایەتی ئەنجومەنی وەزیران ژمارە (7) لە (2013/5/15) پەسند کرا، بە مەبەستی خستنە ڕووی لە پەرلەمانی کوردستان بۆ بڕیار دان لەسەر پرۆژە بڕیارەکە.

ئەم پرۆژەیە لە پێنج برگە پێکهاتووە، داوا لە سەرۆکایەتی پەرلەمان ئەکەم ئاراستەی لیژنەکانی پەرلەمان و ئەندامانی پەرلەمانی بکات، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز:سەرۆکی پەرلەمان:

ئەم پرۆژەیە ئاراستەی لیژنەی یاسایی و سەرجەم پەرلەمانتارە بەڕێزەکان ئەکرێ، فەرموو بۆ خاڵی چوارەم لە بەرنامەی کار

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

برگەی چوارەمی بەرنامەی کار

(بەردەوام بوون لەسەر خستنە ڕوو و گفتوگۆ کردنی پێشنیاری یاسای هەموار کردنی سێیەمی یاسای پارێزەرایەتی لە هەرێمی کوردستان ژمارە (17)ی ساڵی 1999

لە کۆبوونەوەکانی پێشوودا چەند ماددەیەك لە یاسای پارێزەرایەتی پەسند کرا، ئێستا پێشنیارێك داوای گفتوگۆ لەگەڵ سەندیکای پارێزەرانی کوردستان پێیان باش بوو کە ماددەیەك ئیزافە بکرێ بۆ قانونەکە، بەم شێوەیە

(لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لشروط انتماء و فتح الدورات لرفع المستوى المهني للمحاميين)، ئێمە وەکو لیژنەی یاسایی پشتگیری لەو پێشنیارەیان ئەکەین، بە تایبەتی پرۆژەکە ئەو ماددەی تێدا نەبوو کە تەعلیمات دەربکەن، داوا ئەکەم لە سەرۆکایەتی پەرلەمان ڕای ئەندامانی پەلەمان وەرگرێ لەسەر ئەو بابەتە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

ئەو ماددە نوێیە با هەموومان گوێمان لێبێ بۆ ئەوەی موناقەشەی بکەین، فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لشروط انتماء و فتح الدورات لرفع المستوى المهني للمحاميين)

بەڕێز د.ارسلان بایز_سەرۆکی پەرلەمان:

خۆتان وەکو لیژنەی یاسایی لەگەڵ ئەوەن؟

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

ئێمە لەگەڵ ئەو ماددەیەین

بەڕێز د.ارسلان بایز_سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟

(سۆزان شهاب، فەرمان عزالدین، عبدالله محمد امین، خورشید احمد، سالم توما، عمر عبدالعزیز، د.ڕۆژان عبدالقادر، عبدالرحمن حسین، د. عمر حمد امین، کاردۆ محمد، سیوەیل عثمان، صباح بیت الله، پەیمان عزالدین، عبدالسلام مصطفی، برهان رشید)، فەرموو سۆزان خان

بەڕێز سۆزان شهاب نوری:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتیوانی لەم ماددەیە ئەکەم، لەبەر ئەوی ئەمڕۆ بەڕێز نەقیبی سەندیکاش باسی لێوە کرد، باس لەوە ئەکات ئەڵێ دەورات عادەتەن چیە؟ بۆ زیاد کردنی تواناکانە، نە مەرجی هەیە، نە هیچ شتێك، بەڵام ئەوان کێشەی ئەوەیان هەیە ئەگەر شتێك لە ناو قانونەکە نەبێ بڵێین مەحکەمەی تەمیز ڕێگەیان پێنادەن ئەو کارە ئەنجام بدەن، بۆیە داوای ئەم نەصە یاساییەیان کردووە، هەر لەبەر خاتری ئەوەی ڕێگەیان پێ بدرێ دەورات بکەنەوە، پێم وا نیە هیچ کەسێکیش دژی دەورە بێ، چونکە ئەوە تواناکان پەرە پێ ئەدات، و هیچ مەرجێکیش نیە، هەر کەسێك خۆی ئارەزوومەند بێ نەقابە دەورات ئەکاتەوە، هەر کەسێك حەز ئەکات پەرە بە تواناکانی بدات لە ئیختیصاصێك بیەوێ باش بێ، سەرەتای کاریەتی، کاری پارێزەرایەتی، ئەتوانێ بەشدار بێ، بۆیە پشتگیری لەو ماددەیە ئەکەم، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا فەرمان

بەڕێز فرمان عزالدین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پشتگیری لە قسەکانی سۆزان خان ئەکەم، بەراستی ئێمە سالانە لە هەرێم نزیکەی 1000 پارێزەر بە بەردەوامی لەو هەموو کۆلیژە یاسایانەی هەیە دەرئەچن، دیارە ئەو بەڕێزانەش کە دەرئەچن زۆربەی زۆریان نەشارەزان لە کاری پارێزەرایەتی، من پارێزەر ئەناسم ناتوانێ سکالایەك بنووسێ، جا کردنەوەی ئەو دەورانە بەراستی کارێکی زۆر چاکە بۆ ئەوەی ئەوانیش ببنە پارێزەری پسپۆر، بۆیە بە زەروری ئەزانم ئەو دەورانە بۆ ئەو پارێزەرانەی کە تازە دەرئەچن، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله

بەڕێز عبدالله محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من تەئکید لەسەر ئەوە ئەکەمەوە یەکەم قسەکانی پێشووم لەبارەی ئەو فکرەیە کە لە ماددەی دووەم هاتبوو، دووەمیش حاڵەتی قانونیە، و ئەبێ حەلەکە بە جۆرێك بێ کە بازدانێکی قانونی نەبێ، حەلێکی قانونی بێ، و ئەخیرەن پێم وایە کە حەل کردنی ئەو مەوزوعە شوێنی تری هەیە، نەك ئێرە، نەك ئەوەی دەورات بکرێتەوە، ئەبێ لە جامیعەکان لە کۆلیژی قانون ئەو مەسەلەیە حەل بکرێ، وەزارەتی خوێندنی

بالاً و جامیعەکان ئەم مەسەلەیە حەل بکەن، و دوای ئەوە ئەگەر مەسەلە تەنزیمی حاڵەتی مەحامیشە، یان کۆمەڵێك خەڵك هەویەی مەحاماتی پێیە، بەلاّم ئیشی مەحامات ناکات و ئیشی تر ئەکات، ئەکرێ بەجۆرێك سیاغەی ئەو ماددەیە بکەین کە ڕێگەی پێ بدرێ ڕێنمایی دەربکات، یان زەوابت دابنێ بۆ ئەوەی ئەم میهنەیە هەم لە ڕووی ڕاهێنانەوە/ هەم لە ڕووی سنوور دانان بۆ ئیشەکە بە جۆرێك تەنزیم بکات، سەلاحیەتێك بدرێ بە سەندیکا نەك ئەوەی ئێمە شتێك فەرز بکەین بۆ حەل کردنی مەوزعێك کە کێشەکە لە شوێنێکی تر، لە جامیعەکان ئاستی زانستی لاوازە، بابەتی کاری میهنەی موحامات لە زانکۆکان ناخوێندرێ، ئیهمال ئەکرێ، تەتبیقاتی هاوینە کە لە مەرحەلەی سێ، چوار ئەچێ ئیهمال ئەکرێ، دواتر بیهێنین ئێمە مانگّك یان شەش مانگ یان سالّێك مەحامی بێنین ئیجباری بکەین کە دەورەیەك بخوێنێ، واتە بە ڕەئی من سەلاحیەتێك بدرێ بە سەندیکا، بەلاّم ئەم سەلاحیەتە بەجۆرێك نەبێ ئیستیغلالی ئەوە بکرێ کە کاتێکی زیاتر لە مەحامی بکۆژێ، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك خورشید:

بەڕێز خورشید احمد:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەگەر ئەم دەورانە مەرج نەبێ بۆ وەرگرتن لە سەندیکا، و بێ بەرامبەر بێ و ئیجباری نەبێ، من پشتیوانی لێ ئەکەم، و مەسەلەی دەرکردنی تەعلیمات بۆ وەرگرتن لە سەندیکا هیوادارم مەرجەکان زۆر قورس نەبن، و ڕێگر نەبن لە چوونی قوتابیان بۆ ناو سەندیکا، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك سالم

بەڕێز سالم توما کاکۆ:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من مەبدەئیەن پشتگیری لە ناوەڕۆکی ماددەکە ئەکەم، چونکە یەکەمیان بەرز کردنەوەی ئاست و توانای پارێزەرانە، دووەمیش دەرکردنی ڕێنمایی بە مەبەستی کارئاسانی بۆ کاری سەندیکایە، بەلاّم ئەوە ئەبوایە لە پەیڕەوی ناوخۆی سەندیکا هاتبایە، لەوێ زیاتر باش بوو، ئەگەر جێی نەکراوەتەوە لە پەیڕەوی ناوخۆ پێم باشە لێرە جێگەی بکرێتەوە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو مامۆستا عمر.

بەڕێز عمر عبدالعزیز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە نیسبەت ئەو ماددەی بەڕێزان لە لیژنە خوێندیانەوە ئێمە پێمان وایە کە دەرکردنی ڕێکار و تەعلیمات لە لایەن ئەنجومەنی سەندیکایەکەوە کارێکی ئاساییە، هەرچەند لە ئەسڵدا دەرکردنی تەعلیمات باشتر وایە لە ئەنجومەنی وەزیرانەوە بێ، بەڵام ئەمە وەکو ڕێز لێگرتنێک لەسەندیکا کە زیاتر بابەتێکی ئیختیصاصیە، بابەتەکە ئاسایی ئەکاتەوە، و ئێمەش هەر لەگەڵ بەڕێز سکرتێری سەندیکا ئەم بەیانیە گفتوگۆمان کرد، پێمان باش بوو کە ماددەیەکی وا هەبێ، لەبەر ئەوەی بەعزێك گرفت کە پێشتر ڕەنگە دروست بووبێ بۆیان چارەسەر بووبێ، بۆیە وەکو ڕێزلێنانێك لە ئیختیصاصی خۆیان و بە تایبەتی کە لە پەیڕەوی ناوخۆی خۆیان ئەو بابەتەیان چارەسەر نەکردووە، ئێمە پشتیوانی لەو ماددەیە ئەکەین، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو د.ڕۆژان

بەڕێز د.ڕۆژان عبدالقادر دزەیی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لە حاڵەتێك ئەگەر ئەو دەقە نەبێ هیچ ڕێگرێك لەبەردەم سەندیکا، هیچ ڕێگرێك نیە کە خولی ڕاهێنان بۆ پارێزەران بکاتەوە، و مەرجەکانی بەشداری کردن لەو خولە لە ماددەی (4) ی یاسای پارێزەران ئاماژەی پێکرایە، هەروەها لە ماددەی (2) ی یاسای پەیمانگای دادوەری ئاماژەی پێکرایە، ئەگەر ئێستا دەقێك زیاد بکەین بەوە ڕێگا بدەین ڕێنمایی ئەو مەرجانە زیاد بکرێ، ئایا هەمان ئەو مەرجانەیە لە یاسا دووبارە کرایتەوە؟ چونکە ئێمە لەوە دڵنیاین ناکرێ ڕێنماییەك دەرچێ مەرجێکی تر زیاد بکات، زیاد لەوەی لە یاساکە هەیە، ناکرێ ڕێنمایەکەش پێچەوانەی ئەو مەرجانە بێ کە لە یاساکە دیاری کراوە، ئەو دەستەلاتە ئەدرێت بە ڕێنمایی مەرجەکان زیاد بکرێ، نازانم مەبەست تێیدا چیە؟ ئەگەر ڕێنماییەکە بۆ ئاسانکاری و جێ بەجێ کردنی یاساکە بێ، ئەوە ئاساییە، بەڵام بۆ دیاری کردنی مەرجەکان،مەرجەکان لە دوو یاسا، یاسای پەیمانگای دادوەری و یاسای پارێزەرایەتی هەمووی دیاری کرایە، بە من ئەو دەقە و ماددە پێویست ناکات، تەنیا ئەگەر بۆ ئاسانکاری و جێ بەجێ کردنی یاساکە بێ، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالرحمن

بەڕێز عبدالرحمن حسین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی منیش وام پێ باشە ئەو ماددە نەبێ، هەر پێویست ناکات، چونکە ئەوە خۆی عیلاجی کردیە پێشی ئێستاش لە یاسای تر، دوای ئەوەش ئەگەر بێین لەسەری ڕێنمایی دەربکات سەندیکا هەر ڕێنماییەك ئەبیتە عەرقەلەو موشکیلە بۆ ئەو فیئەی کە بچێتە ژێر ئەو ڕێنماییە، چونکە ئەبینین ڕێنمایی کە

وەزارەتەکان دەردەکەن، چەند ئاستەنگ دروست ئەکەن لەبەردەم هاوولاتیان، ئەمە سەندیکایەکە ئەم ڕێنماییە خۆی داوای کردیە کە دابنێ کە ئەو دەستەلاتە بۆخۆی دابنێ، من پێم وایە ئاستەنگ دروست ئەکرێ، دوای ئەوە ئەبێتە موشکیلە، ئەو مەرجانەی کە دابنێی، هەرکەسێك وەرناگیرێ، پێم وایە ئەبێ هەرکەس بیەوێ بچیت، داوا بکات، ئەوەی پێی خۆش نیە، نەچێ، ئەو ماددەیە هەر زیادە، چونکە لە پێش ئێستا عیلاج کراوە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر عمر.

بەڕێز د. عمر نورەدینی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هەر هەنگاوێك بگیرێتە بەر بۆ بەرز کردنەوەی ئاستی زانستی و پیشەیی پارێزەران تا بتوانن چاکتر و باشتر ڕۆڵی خۆیان ببینن، کارێکی باشە، بەس من لە لیژنەی یاسایی ئەپرسم ئایا ئەمە وەك مەرج سەیر ناکرێ کە هەر کەسێك بەشداری لەم دەورەیە نەکات و دەرنەچێ لەم دەورەیە ڕێگەی پێ نەدرێ پارێزەرایەتی بکات؟ یان ئەوە بۆ ئەوانە ئەکرێتەوە کە پارێزەرن و بە مەبەستی بەرز کردنەوەی ئاستیان؟ ئەگەر لەسەر ئەوە ڕوون کردنەوەی زیاترمان بدەنێ، ئەگەرنا کردنەوەی دەورە بۆ بەرز کردنەوەی ئاستی ئەوان بەراستی کارێکی باشە

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

سەبارەت بە زیاد کردنی ئەو ماددەیە پێم وایە ئەوە جۆرێك لە قەرەبوو کردنەوەی ئەو ماددەیە کە ڕەتمان کردەوە، کە پێیوستە پارێزەران بۆ پیادە کردنی میهنەی خۆیان پەیمانگای دادوەری یان نەقابە ئەرکی ڕاهێنانیان بۆ بکاتەوە بۆ ئەوەی بتوانن مومارەسەیەك بە شێوەیەك بکەن لە ئاستی میهنەکەی خۆیان بێ، بەلای منەوە ئەو چارەسەرە، چارەسەرێکی چاکە، چونکە نەقابە دامەزراوێکی دیموکراتی سەربەخۆیە، هەموو پارێزەران ئەندامن لێی، و ئێمە بە قانون ئەو ئەرکە ئەخەینە ئەستۆی ئەوان، ئەتوانێ بە کردنەوەی خولی ڕاهێنان، یان هاوکاری کردنی ئەو پارێزەرانەی کە لەسەرەتا ئەچنە کارکردن بۆ کاری پارێزەرایەتی، ئەوە ئیلزامیش نیە، ئەڵێ بۆی هەیە، لەبەر ئەوە پێم وایە چارەسەرێکی گونجاوە بۆ ئەوەی یاساکە بەهایەکی بمێنێ کە ئێمە هەموارى ئەکەین ئەوەی تێدابێ، ئەگەرنا وەکو لە کۆبوونەوەکانی ڕابردووش باسم کرد، ئەگەر ئەو خاڵەی تێدا نەبێ هیچ زەرووڕەتی هەموار کردنی ئەو یاسایە نامێنێ، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سیوەیل خان

بەڕێز سیوەیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بە نیسەبت ئەو ماددەیە منیش پێم وایە زیادە، لەبەر ئەوەی ئەگەر نەقابە کە ئەکرێتەوە نەقابە ئیش و کاری چیە؟ ئیش و کاری هەر ئەوە نیە پارەی وەرگری و هەویە دروست بکات، ئیش و کاری ئەوەیە دەورات ئەکاتەوە، چالاکی ئەبێ، هەر شتێك ئەکات، بەلأم لە قانونەکەی وەکو دکتۆرە ڕۆژانیش باسی کرد پێم وایە زیادە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك صباح

بەڕێز صباح بیت الله:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش پێم وایە زیاد کردنی ئەم ماددەیە هیچ موبەریڕێکی نیە، وێڕای ئەو بەڵگانەی بەڕێزان هێنایانەوە، هەست ئەکەم ئەسڵی قانونەکەموعالەجەی ئەو مەوزوعەی کردووە، جارێ لە ماددەی دوو کە باسی ئەهداف قانون ئەکات برگەی چوارەمی ئەڵێ (رفع مستوى المحامين المهنى والقانونى والثقافي)، ئەمە یەك، لە ماددەی (46) دا کە باسی تەشکیلاتی نەقابەی موحامین ئەکات ئەڵێ (تعمل النقابە علی.....ثالثا: تقدیم الخدمات الاقتصادیة والاجتماعیة والثقافیة لاعضائه)، ثانیا: (تحقیق اهداف محددة في هذا القانون وتعمل علی رفع مستوى المحامات) ، بە نیسبەت ئەوەش کە باس ئەکرێ مەجلیسی نەقابە هەڵسێ بە دەرکردنی ڕێنمایی پێویست، هەر لە ماددەی (79) دا دووەم ئەڵێ (لمجلس النقابة اصدار التعلیمات اللازمة لتسهیل تنفیذ احکام هذا القانون) مادام ئەسڵی قانونەکە موعالەجەی ئەو مەوزوعەی کردووە، و مادام فەراغێکمان نیە لەوەدا، بەراستی زیاد کردنی ئەو ماددەیە ئەبێ بە زیاد، قانونیش شایستە نیە ماددەیەکی تێدابێ کە هیچ مەعنای ئیزافی نەبەخشێ، و رەنگە ئەوەشی لێ بشارێتەوە کە تەنها مەجلیسی نەقابە بۆی هەیە دەورە بکاتەوە، غەیری تر بۆی نەبێ، دەوارت پەیمانگای دادوەری بۆی هەیە بیکاتەوە، کەسی تر بۆی هەیە بیکاتەوە، هەر بە پێی قانونە ئەسلیەکەش نەقابە ئەتوانێ لەگەڵ موئەسەساتی تر ئەتوانێ هەوڵبدات بۆ بەرز کردنەوەی ئاستی موحامیەکان، کەواتە دانانی ئەو ماددەی هیچ موبەریڕێکی قانونی نیە، و هیچ فەراغێك پڕ ناکاتەوە، سوپاس

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو پەیمان خان.

بەڕێز پەیمان عبدالکریم:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش وێرای پشتگیری کردنم کە بوونی ئەو ماددەیە بە پێویست نازانم، بە رای منیش کردنەوەی خولەکان کاری وەزارەتە کە خولی ئامادەکاری و ڕاهێنان و بەهێز کردن ساز بکات، چونکە هەر وەزارەت خۆی داڕێژی ستراتیجی پلانی ئەولەویاتی کارەکانی خۆی ئەزانێ، وەزارەت خۆی ئەو کارانە ئەزانێ، لەلایەکی تر، بەڕای من ئەگەر سەندیکا خولەکان بکاتەوە ئیلتیزامێکی تری ماددی ئەخرێتە سەر پارێزەران، لەوانەیە ئەوکات ئەوەش گیروگرفت دروست بکات، کە ئێمە یاساکە دابنێین نەتوانین جارێکی تر هەمواری بکەینەوە، ئەمە وێڕای ئەوەی ئێمە وەکو پەرلەمانی کوردستان سالآنە بڕە پارەیەکی چاك ئامادە ئەکەین بۆ هەموو وەزارەتەکان بۆ تواناسازی و خولی ڕاهێنان و تووێژینەوەکان، لە کاتێك ئەو بڕە پارەیە هەیە، کەواتە ئەرکی وەزارەتە کە خۆی بەرپرس بێ لە بەهێز کردن و بەرز کردنەوەی ئاستی پارێزەرانیش کە ئەوانیش شەریحەیەکی ترن لەو کۆمەلگایە، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالسلام

بەڕێز عبدالسلام مصطفی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

بەراستی باس کردن لەو مەوزوعە دوولایەنیە، یەك ئایا پێویستە دەورە بکرێ؟ ئایا ئەرکی سەندیکا نەبێ؟ بێگومان هەموومان ڕێکین لەسەر ئەوە پێویست نیە لەسەر ئەو مەوزوعە باس بکەین، و تەصەور ئەکەم گرێدانی ئەم دەقەی هەیە بەوەی کە گرنگە دەورە هەبێ، بۆیە من باس ئەکەم لە خودی ناوەڕۆکەکەی، هەڤالآن زۆر جوان باسیان کرد لە ماددەی (79)، هیچ دەقێك نیە وەکو دکتۆرە ڕۆژانیش باسی کرد کە ڕێگەیان لێ بگری، بەڵکو ئەرکێکیانە، گرنگ ئەوە ئەگەر ئەم ماددەیە پابەندیەك بۆ لایەنی سێیەم دروست بکات تا ئیعتیراف بە شەهادەکە، یان ئیمتیازێك هەبێ، ئەوکات ئەو دەقە خزمەتی ئەو مەبەستە ناکات، بۆیە بەو شێوەی ئێستا عەرز کراوە تەنیا بڵێین بۆی هەیە ڕێنمایی دەر بکات یان خول دەربێنێ، بەراستی پێویست ناکات، منیش دەنگ ئەخەمە پاڵ دەنگی ئەو خوشك و برایانەی کە ئەڵێن ماددەکە زیادە، سەرەڕای ئەوەش ئەگەر مەبەستەکە وەکو یەکێ لە خوشکەکان یان برایەکان داوای کرد، مەبەست بزانین لە هێنانەوەی، چونکە ئەوە تازەیە نە لە ڕاپۆرتەکە هەبوو، نە لە پرۆژەکە، ئیلحاح لەسەر هەبوونی ماددەیەکی ئاوا ئەبێ مەبەستێکی لە پشت بێ، جگە لەوەی مەبەست لەوە بێ کە گرنگە دەورە ببەسترێ، کە ئەمە داعی نیە ئەو ماددەی بۆ هەبێ، ئەگەر ئەو مەبەستەمان بۆ شەرح نەکەن، بە تەصەوری من ئەو ماددەیە زیادە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك برهان.

بەڕێز برهان رشید:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پێم خۆشە بەرچاو ڕوونیەك بە ئەندامانی پەرلەمان و جەنابتانیش بدەم، هەندێ حەقائیق هەیە کە ئەوەی لە ناو میهەنکە نەبووبێ، نایزانێ، هەر کەسێك بە چوار ساڵ کە ئەبێ بە موحامی ئینجا فێری عەریزە نووسین و لەوائیح و دفوعات و پێشکەش کردن ئەبێ، مەعقولە بە شەش ساڵ کەسێك دەرەجەی ببێ بە موستەشار؟ بێ ئەوەی دەورە ببینێ، دواتر من لەگەڵ حاکمە کۆنەکان زۆر جار موناقەشەمان کردووە و ڕەخنەیان لەو قانونە گرتووە، وتوویانە کاك برهان ئێمە وەختی خۆی کە موجەڕەد بە موعاون قەزائی یان بە موحەقیق وەرگیراوین، خەڵکی وەکو (مونزیر شاوی) کە وەزیری عەدلی عێراقی بووە، خەڵکی کۆنەکانی عێراق، قانونیەکان، دەورەیان بۆ کردوونەتەوە، موعەدەل ئیمتیحانیان کردووین، فێریان کردووین چۆن جل و بەرگ لەبەر بکەین؟ چۆن قسە لەگەڵ خەڵك بکەین؟ چۆن شت بنووسین، چۆن سەیتەرە بکەین بەسەر دەعوا؟ ئایا مەعقولە .... ئەسلەن قانونی موحامات لە مەنهەجی هیچ کولیەیەکی قانوندا نیە لە هەرێم، مەعقولە تۆ کەسێك یەکسەر بکەیتە موحامی و هیچ دەورەیەکی تەدریبی و تەئهیلی نەدیبێ ، لەبەر ئەوە من داواکارم لە بەرێزتان ئەو ماددەی بە نەزەری ئیعتیبار وەرگرن، ماددەیەکی زۆر زۆر زەروورە، سەندیکا لە زیادە داوای نەکردووە، بۆیە من پشتگیری ئەو ماددەیە ئەکەم، لەبەر ئەوەی زەروورە، خەڵکی پێش ئەوەی ببێ بە موحامی کە دەرسی موحامات لە مەنهەجی خوێندنی کولیاتی قانون نیە، فێری کاری موحامات بێ، هەتا هەموو مەنهەجەکانی، ئەوانەی واقعین، لە خاریجی ئەوانەش بە نەزەری خوێندوویەتی فێر ببێ، بۆیە وجودی ئەو ماددەیە زەروورە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان

وا دیارە بەرێزان ئەندامانی پەرلەمان دوو بۆچوونی جیاوازیان هەیە، پێش ئەوە بۆچوونەکان قسەی لەسەر بکەین، پرسیان ئایا مەبەست لەو ماددە چیە؟ ئایا ئەوەیە موحامی ئەگەر ئەو ماددە نەبێ و داخیلی ئەو دەورە نەبێ هەویەی نادەنێ؟ ئەڵێین نەخێر، موحامی ئەوانەی کە تەسجیل ئەکرێن و هەویە وەرئەگرن و ئەبنە موحامی ئەوکات ئەو دەورەیان بۆ ئەکرێتەوە، دوو، دەورەکە بێ بەرامبەرە، هیچ پارەیان لێ وەرناگیرێ، و نەقابە خۆی ئەو ئەرکە ئەگرێتە ئەستۆ، بەرێزیك باسی ئەوەی کرد کە وەزارەت خۆی مەفروزە ئەو کارە بکات، نەقابەی موحامیین نەقابەیەکی میهەنیە، عیلاقەی بە وەزارەتەکان نیە، ئەو قانونەش دەرئەچێ تەنیا بۆ ڕێکخستنی کاروباری پارێزەرەکان لە هەرێمی کوردستان، و پێشنیار کردنی ئەو ماددەیە بەوە هات سەیری پرۆژەکە بکەین هیچ ماددەیەکی تێدا نیە کە بڵێ تەعلیمات دەربکەن، واتە بۆ ئەو مەبەستە تەقیدم کرا، دوو بۆچوون هەیە، یەکیان پشتگیری ماددەکە ئەکات،

دووەمیان قەبولی ناکەن، لەبەر ئەوەی پێشنیارەکە نوێیە، داوا ئەکەم پێشنیاری ئەوەی ماددەکە قەبول بکرێ بخرێتە دەنگدانەوە، ئەگەر دەنگی هێنا، ئەوە تەواو ئەبێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عبدالسلام فەرموو

بەڕێز عبدالسلام مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەکە وەرگیرا، کە پێشنیاری یەکەم گفتوگۆمان لەسەر کرد، ئەوە حیساب ناکرێ شتێکی تازەیە ئینجا ئەو تازەیە بخرێتە دەنگدان، ئەوە ڕۆیشتووە، موناقەشەی ماددەیەك کرا، دوو ڕەئی هەیە، یەك ئەڵێ ماددەکە داعی نیە هەبێ، ئەمە دوورترە لەوەی ئەو دەقەی خوێندراوە، ئەوە کە قبوڵان کرد موناقەشەی لەسەر بکەین نە ماددەی یەکەم، بۆیە ئەوە پێشنیاری نوێ نیە، پێشنیاری نوێ ئەوەیە ئەو شتەی کە باسمان کرد، سەعاتێکە موناقەشەی لەسەر ئەکەین ڕەت بکرێ، سوپاس.

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

كاك عبدالسلام، خۆی دوو ڕەئیە، ئا یان نا؟ لە هەر حاڵەتێك خستمانە دەنگەوە، ئەگەر دەنگی هێنا قبولە، نەیهێنا کەواتە نا قبولە....فەرموو

بەڕێز فرست احمد-سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

یەك پێشنیارە، یان وەرئەگرێ، یان ڕەفز ئەکرێ، دوورتر و نزیك تر نیە

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی بیخوێنەوە

بەڕێز عونى كمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

(لمجلس النقابة اصدار التعليمات اللازمة لشروط انتماء و فتح الدورات لرفع المستوى المهني للمحامين)

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ لەگەڵ دایە؟ (63) کەس لەگەڵ دایە، کێ لەگەڵ دا نیە، (18) کەس لەگەڵ دا نیە، فەرموو بۆ ماددەیەکی تر

بەڕێز عونى كمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ماددەی (8)لا يعمل باى نص قانونى او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون،

لیژنەی یاسایی پشتگیری لە ماددەکە ئەکات، بەڵام صیاغەکە بەو شێوەیە بێت:

لا يعمل باي نص قانوني او قرار يتعارض مع احكام هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك عبدالله

بەڕێز عبدالله محمد امین:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دیار بوو کۆبوونەوەی پێشوو تەئجیل کرا بۆ ئەمڕۆ، هۆکارەکەی ئەوە بوو ئەو پێشنیازەی خرایە روو لە لایەن چەند بەڕێزێکەوە سەبارەت بە مەسەلەی لا مەرکەزیەتی ئیداری و مالی بۆ پارێزگاکان، بەلأم دوای ئەوەی برادەرانی سەندیکای پارێزەران سەردانی پەرلەمانیان کرد و گفتوگۆ کرا، بابەتەکە چەند شتێکی تریشی بۆ ئیزافە بوو، لەوانە مەسەلەی ئەوەی کە مەحامیەکانی خارجی ئەقلیم بۆیان هەبێ لە ناو هەرێمی کوردستان موحامات بکەن، یان لە مەسەلەی تەقاعودی و ئەم شتانە موشارەکە بکەن و مەستەفید بن، گفتوگۆکان بە جۆرێکی لێ هاتبن، ئاخیر تەرحی من ئەوە بوو کە ئێمە لایەنی کەمی بۆ ئەوەی بگەینە سازانێك و نوقتەیەك لایەنی کەمی لامەرکەزیەتی کارگێڕی بۆ پارێزگاکان دابین بکرێ، کە سەندیکای پارێزەران لە پارێزگاکان بتوانن تەئیدی موحامی بکەن بۆ هەندێ تەئید و ئەوراق و شتی تر، پارێزەران لە پارێزگاکانەوە نەیەن بۆ پایتەخت، لە پارێزگاکانی خۆیان بۆیان بکرێ، بۆیە لێرەوە پێشنیاز ئەکەم ئەگەر ئەندامانی پەرلەمان پشتگیری بکەن و تەسبیت بکرێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی

بەڕێز عمر عبدالرحمن علی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەو موقتەرەحە و ئەو پێشنیارەی کە پێشکەش کرا لە لایەن بەڕێز کاك (عبدالله) وە، راستە ئێمە پێمان باشە ڕۆتین کەمبێتەوە، هەمووشمان حەزمان لەوەیە چ پارێزەران و هەموو خاوەن میهنەیەکی کە زەحمەت نەکێشێت و مەشاکیلی ڕێگا و شتی تر، کارەکانی بە ئاسانترین ڕێگە بڕوات بە ڕێوە، بەلأم شتێك هەیە، نەقابەی پارێزەران ئەو تەئیدەی کە ئەیدات بۆ شەریکات، بۆ موسەجیلی شەریکات و یان هەویە تازە کردنەوەی پارێزەران، و یان هەر تەئیدێکی تر کە پارێزەر وەرێگرێ بە مەبەستی ئەو دائیرانەی کە ئەبنە موشاوری شەریکات یان بۆ زەریبە، یان بۆ تاپۆ، ئەم تەئیدانە لەسەر زەوئی فایلەکانیان ئەدرێ، و ئێستا ئەو فایلانەی پارێزەران هی هەموو شارەکانی کوردستان بە قەزا و ناحیەکانیشەوە لە نەقابەی پارێزەران کە مەقەڕی سەرەکی لە هەولێرە، بۆیە ئێستا لە کاتی خۆی کارێکی ئاسان نیە لەم کاتە ئەو فایلانە تەوزیع بکرێ بەسەر ژوورەکان و بەسەر نەقابەی تری پارێزەران، ئەکرێ ئەمە لە داهاتوو ئیشی بۆ بکرێ، فکرەیەکی باشە، بەلأم بۆ ئێستا کارێکی ئاسان نیە لەو یاسایە جێ بەجێ بکرێ، و ئەو تەئیدانەش کە پارێزەران وەرێگرن، بۆ میسال هەویە تازە کردنەوە، سالّی جارێك تازەی ئەکاتەوە، خۆی ئەتوانێ بێت، و بە گوێرەی یاساکە ئەتوانێ ئینابەی یەکێکی تر بکات، بۆ نموونە ئێمە لە ژووری پارێزەران، کاك

برهان كاتێ لێپرسراو بوو، باش ئەزانێ 10 پارێزەر، 20 پارێزەر ئینابەی بۆ پارێزەرێك یان كەسێك ئەكرد ئەهاتە هەولێر و هەویەی بۆ تازە ئەكرایەوە، بەلأم ئەوەی تری كە داوای تەئیدی شەریكات و موسەجیلی شەریكات و ئەمانە ئەوە پێویستی بەوەیە كە نەقابە ئاگادار بێ و ئەو تەئیدانە لەسەر فایلی ئەندامەكانەوە ئەدرێ، بۆچی؟ بۆ ئەوەی بزانن ئەو پارێزەرە موستەبعەدە؟ عوقەبە دراوە، ئایا موسەجەلە؟ ئیشتیراكی نەقابەی خۆی داوە؟ لەبەر ئەوەی پێویست ناكات بە رای ئێمە ئەو ماددەیە لێرە زیاد بكرێ، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆكی پەرلەمان:

فەرموو كاك عونی بۆ ئاخیر ماددە بۆ ئەوەی موناقەشەی لەسەر بكەین

بەڕێز عونی كمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی (8): لا یعمل بای نص قانونی او قرار یتعارض مع احكام هذا القانون،

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆكی پەرلەمان:

كێ تێبینی هەیە؟ كێ لەگەڵ دایە؟ كێ لەگەڵ دا نیە؟ بە كۆی دەنگ پەسند كرا، فەرموو بۆ ماددەیەكی تر

بەڕێز عونی كمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی (9): على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ احكام هذا القانون

لیژنەی یاسایی پشتگیری لە ماددەكە ئەكات وەكو خۆی

بەڕێز د.رسلان بایز-سەرۆكی پەرلەمان:

كێ تێبینی هەیە؟ كەس تێبینی نیە، كێ لەگەڵ دایە؟ كێ لەگەڵ دا نیە؟ بە كۆی دەنگ پەسند كرا، فەرموو بۆ ماددەیەكی تر

بەڕێز عونی كمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

ماددەی (10) : ينفذ هذا القانون اعتبارا من تاريخ نشره في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)

لیژنەی یاسایی پشتگیری لێ دەكات بەو سیاغەی خوێندرایەوە

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆكی پەرلەمان:

كێ تێبینی هەیە؟ كەس تێبینی نیە، كێ لەگەڵ دایە؟ كێ لەگەڵ دا نیە؟ ئێستا یاساكە، فەرموو

بەڕێز عونی كمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆكی پەرلەمان.

لیژنەی یاسایی هۆكارەكانی دەرچوواندنی یاساكە كە لە پرۆژەكەدا نەهاتبوو بەم شێوەیە:

الاسباب الموجبه:

لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات وشؤون المحامين وفق اسس سليمة ومواكبة التنمية والتطورات الاجتماعية و الاقتصادية التي يشهدها الاقليم وافساح المجال للاجانب من المحامين في الاقليم لممارسة هذه المهنة وفق ضوابط محددة فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بايز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو كاك عونی سیاغەکەی بخوێنەوە

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

الاسباب الموجبه:

لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات وشؤون المحامين وفق اسس سليمة بمواكبة التنمية والتطورات الاجتماعية و الاقتصادية التي يشهدها الاقليم فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بايز-سەرۆکی پەرلەمان:

کێ تێبینی هەیە؟ ئەم بەڕێزانە ناویان نووسراوە، (عبدالسلام مصطفى، سيويل عثمان، د.احمد علي، د.صباح برزنجي)، کەسی تر هەیە؟ فەرموو كاك عبدالسلام

بەڕێز عبدالسلام مصطفى:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من نەصێکم هەیە، (بناءاً على ماعرضه مجلس نقابة المعلمين بهدف تسهيل العملية قد تم إقرار هذا القانون) ئەمە راستیەکەیە، دووەم، ئەم نەصە گلەیم هەیە لەسەری، (تنظيم مهنة المحامات)، ئەم هەموار کردنە ناکات، یاسایەك هەیە، تەنزیمی عەمەلی موحامات ئەکات، بۆیە ناکرێ بڵێین (لاجل اعادة تنظيم مهنة المحامات)، قانونکە تەنزیمی ئەکات، دوو (وفق اسس سليمة) نازانم چی تێدا بوو ئەو ماددانەی ئێستا کە ئوسوسی سەلیمی هێنا تێدا، لە غەیری رەفز کردنی فکرەی تەسهیلی عەمەلی موحامات، توخوا لە قەڕنی 21 بە کلیك سجلەکە ئەنێرن بۆ نەقابەکان، ببێتە بەهانە، کابرا لە 200 مەتر بهێت بۆ تەوقیعێك، اسس سليمه) ئەمەیە؟ سێیەم، (لمواكبة التنمية والتطورات) جگە لە ئینشا لە هەموار کردنەکە چی تێدا بوو تاکو تەحقیقی ئەم جوملەیە بکات؟ لە غەیری (قيود على عمل الشركات الاجنبيه والمحامين الاجانب)؟ بۆیە بە تەصەوری من ئەو نەصە زۆر جوانە، دەستان خۆش بێ، وەکو دەقێکی لوغەوی زۆر جوانە، بەڵام بەراستی لە دوور و نزیکەوە هیچ عیلاقەتی بەو هەموار کردنە نیە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بايز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو سیوەیل خان.

بەڕێز سیوەیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك عونی وتی هۆکاری دەرچوواندنی ئەم یاسایەن، بەڵام بۆخۆی یاسایەکە هەیە، ئەبێ بڵێین هۆکاری هەموار کردنەوەی ئەم یاسایە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر ئەحمەد

بەڕێز د.احمد وەرتی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

لەبەر ئەوەی ئەم پرۆژەیە هەموار کردنە بۆ یاسای ژمارە (17)ی ساڵی 1999، دانانی یاسایەکی تازە نیە، بۆیە ئەم فەقەرەی لێرە هاتووە زیاتر وەرگرتنە لە ئەسباب موجەبەی پێشوو، لە کۆتایی ئەسباب موجەبەی یاساکە، بۆیە من پێشنیار ئەکەم بەو شێوەیە بێ:

بغیه تنظیم اکثر لمهنة المحامین وشؤون المحامین لمراعاة التنمیة والتطورات الاجتماعیة والاقصادیة الجاریة في الاقلیم والمقتضیة الاجازة تغیرات و التعدیلات في القانون رقم (17) السنة 1999 ومنها افساح المجال الاجانب و ممارسة مهنة المحامات في الاقلیم بشروط محددة فقد شرع هذا القانون)

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو دکتۆر صباح

بەڕێزد. صباح محمد نجیب بەرزنجی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

منیش تەئکید لەسەر قسەکانی کاك عبدالسلام ئەکەم، بەراستی ئەو ئەسبابی موجەبەیە لەگەڵ فەحوای ئەو قانونە و ئەو تەعدیلە ناگونجێ، یەعنی تۆ باسی ئەوە بکەی ئەمەم بۆیە کردووە لەبەر ئەوەی تەنزیمی کاری موحامات بکەم، زووتر کراوە، قانونیش هەبووە، گونجاوتر ئەوەیە بڵێی لەبەر ئەوەی هەندێ کەموکورتی، یان هەندێ خەلەل هەبوو لە قانونی موحاماتی پێشوو و پێویستی بە ئیسلاح هەبووە، و لەسەر ئەساسی داخوازی نەقابەی موحامین هەڵساین بە دەرکردنی ئەمە بۆ ئەوەی تەعدیلی قانونی پێشوو بکرێ، یەعنی خۆی ئەبێ ئەسبابی موجەبەکە فیعلەن تەناسب و گونجانێکی هەبێ لەگەڵ فەحوای ئەو قانونەی کە دەرچووە، بۆیە من ئەو نەصەم پێ باش نیە، هەرچەند لە ڕووی لوغەویەوە کێشەی نەبووە، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی دوا سیاغە.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

کاك عبدالسلام ئەڵێ نەقابەی موعەلیمین پرۆژەیەکیان ناردیە، نەقابەی موعەلیمین پرۆژەی نەناردیە، ژمارەی یاسایی ئەندامانی پەرلەمان ئەو پرۆژەیان تەقدیم کردیە بۆ هەموار کردنی ئەم یاسایە، موحامین، نە موعەلیمین، دوو، سیوەیل خان باس لەوە ئەکات کە بڵێین (هذا التعدیل)، لە هیچ پرۆژە قانونەك کە هەموار ئەکرێ باسی تەعدیلی ناکەین، چونکە تەعدیلەکە بە قانونە، واتە قانونەکە (لاجل ذلك شرع هذا القانون، ولیس هذا التعدیل)، دکتۆر ئەحمەد وەرتی پێشنیاری کرد، هەمان مەفهومی ئەو پێشنیارەیە کە لیژنەی یاسایی پێشکەشی کردیە لەسەر ئەسبابی موجەبە، دکتۆر سەباح بەرزنجی باس لەوە ئەکات فەحواکەی ئەسباب موجەبە ئەبێ موتابیق بێ لەگەڵ ماددەکانی قانونەکە، واتە ئێمە دووبارە ئەو ئەسباب موجەبە ئەخوێنینەوە، ئەگەر ئەندامان قەبولیان کرد بخرێتە دەنگەوە

لاجل اعادة تنظیم مهنة المحامات وشؤون المحامین وفق اسس سلیمة تواکب التنمیة والتطورات الاجتماعیة و الاقتصادیة التي یشهدها الاقلیم فقد شرع هذا القانون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك کاردۆ

بەڕێز کاردۆ محمد پیرداود:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

پەرلەمانتاران هەندێ تێبینیان سەبارەت بە ئەسبابەکە دا، جارێ یەك: لیژنەی یاسایی بۆی نیە وەلاّم بداتەوە، دوو، سیغەکانی پێشنیار ئەخاتە دەنگدان، نەك ئەوەی ئێمە ئاوامان پێ باشە، جوابی برادەرانی تریش ئەداتەوە ئەڵێ ئەوە... لەکاتێکدا تێبینیەکانیان زۆر ڕەوا بوون

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

تەوزیح ئەدەن ئەوان، فەرموو سیوەیل خان

بەڕێز سیوەیل عثمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من گوتم کاك عونی گوتی هۆکاری دەرچوواندنی ئەم یاسایە ئەمەیە، منیش وتم ئەبێ بڵێن هۆکاری دەرچوواندنی هەموارکردنی ئەم یاسایە، نەمگوتیە بڵێ (لذا شرع هذا القانون) ، وتم هۆکاری هەموار کردنەوەی ئەم یاسایە

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی بە ڕەچاو کردنی تێبینی پەرلەمانتاران، تکایە دوا سیاغەتان.

بەڕێز عونی کمال بەزاز:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

هیچ ئەندام پەرلەمانێك سیاغەیەکی موحەدەدی بۆ لیژنەی یاسایی نەنارد بڵێ ئەسباب موجیبە بەو شێوەیە بێت، تەنیا قسەیان کرد

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

کاك عبدالسلام سیاغەکەتمان بۆ بێنە ئێرە تکایە، لە شوێنی خۆت قسە مەکە، فەرموو کاك عمر

بەڕێز عمر صدیق هەورامی:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

دوو پەرلەمانتاری بەڕێز پێشنیاریان هەبوو، بۆ هەر برگە و ماددەیەکی تر لە ماوەی چوار ساڵ، نزیکی چوار ساڵی رابردوو پێشنیارێك هەبووبێ، پێیوستە ئەو بەڕێزانەی لەوێن نوێنەرایەتی هەر لیژنەیەك ئەکەن، ئیعتیبار قسەکانی ئەو بەڕێزانە بکەن کە ئەکرێ ئەوەی دواتر کە ئەدەنگ ئەدات لەسەر ماددەکە هەموو پەرلەمانە، لەبەر ئەوە تکا ئەکەم پەرلەمانتار کە قسە ئەکات بۆ ئەوەیە سیغەکە باشتر بێت لەگەڵ رێزم

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو کاك شوان.

بەڕێز شوان عبدالکریم کابان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

من پرسیارێکم هەیە بە تایبەتیش بۆ بەڕێز جەنابی سکرتێری پەرلەمان، ئەسبابی موجەبە لە یاسا بەشێکی گرنگ نیە، وازیحیشە ماددەکان و بڕگەکانی یاساکە گرنگە، ئەگەر ئەمە لە زمنی هەموار کردنەوەکە نەبێ هیچ کێشەیەك دروست ئەکا؟ سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو جەنابی سکرتێری پەرلەمان

بەڕێز فرست احمد_سکرتێری پەرلەمان:

بەڕێز سەرۆکی پەرلەمان.

ئەسبابی موجەبە فەلسەفەی قانونەکە دیار ئەکات، ئەهمیەتی خۆی هەیە بەراستی، سوپاس

بەڕێز د.ارسلان بایز-سەرۆکی پەرلەمان:

فەرموو لیژنەی یاسایی.